

A Magyarhoni Földtani Társulat jubileumi külön kiadványa

DUDICH ENDRE – SZÉKYNÉ FUX VILMA – DOBOS IRMA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT HARMADIK FÉLÉVSZÁZADA

BUDAPEST, 1998

DUDICH ENDRE – SZÉKYNÉ FUX VILMA – DOBOS IRMA

A Magyarhoni Földtani Társulat harmadik félvévszázada

A Magyarhoni Földtani Társulat jubileumi külön kiadványa

DUDICH ENDRE – SZÉKYNÉ FUX VILMA – DOBOS IRMA

A Magyarhoni Földtani Társulat harmadik félévszázada

BUDAPEST, 1998

Szerzők:

Dudich Endre
Székyné Fux Vilma
Dobos Irma

Lektorok:

Kecskeméti Tibor
Vitális György

Felelős kiadó:

Bérczi István
a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke

Copyright by Magyarhoni Földtani Társulat
Budapest, 1998

ISBN 963 564 5821

Borítóterv, DTP: Exmayer Bt.

Nyomás, kötés: Múzsák Nyomdaipari Kft. Felelős vezető: Várhelyi István

Tartalom

Elnöki előszó	7
Bevezetés	9
Az első évszázad utolsó évei (1945–1948)	11
Gyökeres átalakulások a Társulatban és az egész országban (1949–1958) ...	15
Példátlan fellendülés (1959–1971)	31
Az (első) virágkor (1972–1990)	49
Útkeresés a demokratikus Magyarországon (1991–)	75
Irodalomjegyzék	89
Mellékletek	91
1. A Magyarhoni Földtani Társulat taglétszámának alakulása (1949–1997)	92
2. A Magyarhoni Földtani Társulat Szakosztályai és vezetőik	94
3. A Magyarhoni Földtani Társulat Területi Szervezetei és vezetőik	96
4. A Földtani Közlöny szerkesztői 1947-től	97
5. A Magyarhoni Földtani Társulat bizottságairól (a Földtani Közlöny szerkesztőbizottságán kívül)	98
6. A Magyarhoni Földtani Társulat egyéb időszakos kiadványai és azok szerkesztői	100
7. A Magyarhoni Földtani Társulat elnökei 1945-től	101
8. A Magyarhoni Földtani Társulat al-(társ)-elnökei 1945-től	101
9. A Magyarhoni Földtani Társulat első (fő)-titkárai 1945-től	102
10. A Magyarhoni Földtani Társulat (másod)titkárai 1945-től	102
11. A Magyarhoni Földtani Társulat hazai tiszteleti tagjai 1945-től	103
12. A Magyarhoni Földtani Társulat külföldi tiszteleti tagjai 1945-től	104
13. A Szabó József-emlékérem tulajdonosai 1945-től	105
14. A Hantken Miksa-emlékérem tulajdonosai	105
15. A Koch Antal-emlékérem tulajdonosai	105
16. A Vendl Mária-alapítványdíj és emlékérem tulajdonosai	105

17. A Pro Geologia Applicata-emlékérem tulajdonosai	106
18. A Semsey Andor Ifjúsági emlékérem tulajdonosai	106
19. A Kriván Pál alapítvány-emlékérem tulajdonosa	106
20. A Magyarhoni Földtani Társulat centenáris emlékplakettjének tulajdonosai (1848–1948)	106
21. A Magyarhoni Földtani Társulat emlékgyűrűjének tulajdonosai	107
22. A Magyarhoni Földtani Társulat Kossuth-, Állami- és Széchenyi-díjas tagjai	108
23. A Magyar Tudományos Akadémia geológus tagjai 1945 után	109
24. A Magyarhoni Földtani Társulat vándorgyűlései 1945 után	110
25. A Magyarhoni Földtani Társulat rendezvényei és előadásai (közgyűlések és vándorgyűlések nélkül)	111
26. A Magyarhoni Földtani Társulat rendezvényei szervezeti egységenként (1964–1985)	112
27. A Magyarhoni Földtani Társulat előadásai szervezeti egységenként (1964–1985)	113
Névmutató	117

Elnöki előszó

Nehéz feladatra vállalkoztak az illusztris szerzők, amikor a Magyarhoni Földtani Társulat 1948–1998 közti ötven éve történetének összefoglalására szóló felkérést elfogadták. Nehéz, mert hiányzik a tacitusi „sine ira et studio” alapelv betartásához szükséges történelmi távlat. Nehéz, mert az elmúlt ötven év Hazánk történelmének egyik legviharosabb időszakát jelenti. Egy ilyen időszakot végigélve senki sem tudja egykönnyen túltenni magát személyes érintettségéből fakadó indulatain, hacsak nem választja a kegyetlen tárgyilagosság legkézenfekvőbb módját: beszéljenek a tények és a szereplők maguk, úgy ahogy azt a krónikák (elsősorban a Földtani Közlöny) megőrizték.

Ellentmondásos korról szólnak a dokumentumok, a történelem nagy hullámvasújának „egyszer lenn egyszer fenn” modelljét tükrözve. Amikor soha nem látott fellendülésnek indul az ipar, benne bányászat és vele a földtan, a Társulat hivatalban lévő elnökét koholt vádak alapján halálra ítélik (1948). A másodfokon kapott életfogytiglani ítélet csak a jóvátehetetlen bekövetkeztét odázza el, lehetővé téve, hogy a későbbi rehabilitáció ne késői legyen, és hogy elmondhassuk: a történelmi 1953-as évben (Sztálin halála, Nagy Imre első miniszterelnöksége) a Társulat két törvényesen megválasztott elnöke ül börtönben. Bár ekkor alakul ki a földtani felsőoktatás mai napig változatlan szerkezete a hozzá tartozó, tanítványaikban még máig is ható nagy professzor generációval, amely kinevelte a korszak második felének „virágkorában” (1972–1990) döntő szerepet játszó szakembergárdát, a külföldtől gyakorlatilag teljesen elzárt országban a szakmai közélet sem tud megszabadulni a történelem legsötétebb diktátorainak dicsőítését előíró kényszerzubbonytól. Óhatatlanul felidézi ez tragikus sorsú Radnótink ebben az összefüggésben látomássá lényegült sorait:

*„Oly korban éltem én e földön,
mikor besúgni érdem volt s a gyilkos,
az áruló, a rabló volt hős, –
s ki néma volt netán s csak lelkesedni rest,
már azt is gyűlölték, akár a pestisest.”*

A korrekt tárgyilagosság tartalmilag és formailag is végigvonul az elmúlt ötven év második felének ismertetésén is. Ez a 25 év a „virágkor” mellett a megújulásért, nemegyszer a földtudományok és a Társulat felszínén maradásáért vívott küzdelem időszaka. Nyomon követhető, hogyan bővíti mozgásterét a Társulat pragmatikus vezetése, hogyan tükröződnek az ország életében lezajló változások a földtudomány művelőinek tevékenységében. Ez egyben ki is jelöli a jövő feladatait.

Akik átérték a korszakot, de legalább annak nagyobb részét, világosan érzik a feloldandó ellentmondást: nem lehet, hogy ne találjuk meg a földtudományok szerepét az ötvenes évek elejénél nagyobb egyéni és kollektív szabadságot ígérő társadalomban. Ez fegyelmet, önfeláldozást igényel, az egyén és a társadalom érdekeinek korrekt kompromisszumokon alapuló összeegyeztetését. Ehhez kívánok a nyomunkba lépő fiatalabb generációnak türelmet, kitartást, jó egészséget és jó szerencsét.

Budapest, 1998. december

Dr. habil. BÉRCZI István
a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke

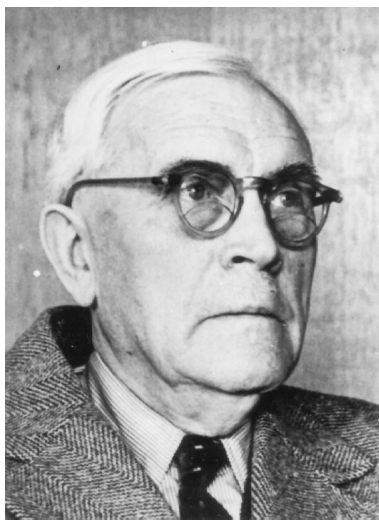

Bevezetés

Társulatunk első évszázadának krónikáját szakavatottan megírta Vendl Aladár. Ez tíz évvel a centenárium után, 1958-ban jelent meg, a budapesti Műszaki Egyetem kiadásában. Vadász Elemér a Földtani Közlöny „Szemle” rovatában 1959-ben többek között így írt róla:

„Dr. Vendl Aladár akadémikus, a Földtani Társulat egykori elnöke (1938–1941) nagy hozzáértéssel és sok nehézséggel járó, megbízható adatgyűjtéssel összeállította az immár szántizedik évét betöltött, legrégebb magyar tudományos társulat működési adatait...könyve a Földtani Társulat kimerítő tényadatainak közlésével elismerésre méltó, hézagpótló munkát végzett.”

Joggal kifogásolta Vadász Elemér, hogy a Társulat elnökei fényképeinek sorából Vendl Aladár „túlzott szerénységből” kihagyta a magáét. Ezt a hiányosságot ezennel pótoljuk.

VENDL ALADÁR

Az akkori idők természeténél fogva azonban az 1945–1949 közötti évek eseményeit Vendl Aladár csak kellő óvatossággal tárgyalhatta. Ezért ezeknek az éveknek az alábbiakban szentelünk néhány kiegészítő mondatot: 1998-ban már meg lehet írni, sőt meg is lehet jelentetni olyan dolgokat, amelyeket negyven évvel ezelőtt akárcsak szűk körben megemlíteni is kockázatos lett volna.

Emellett elkerülhetetlen, hogy Társulatunk életét tárgyalva, említést ne tegyünk olyan eseményekről is, amelyek nem szorosabb értelemben és kizárólagosan társulatiak, hanem valamilyen szempontból a magyar geológia vagy/és a magyar geológustársadalom számára jelentősek. Természetes, hogy – bármilyen sajnálatos is ez – ennél a válogatásnál bizonyos fokú szubjektív teljességgel elkerülhetetlen. Kérjük a Tisztelt Olvasót, hogy fogadja ezt megértéssel.

A fél évszázadot úgy osztottuk el egymás között, hogy az 1972 előtti és 1995 utáni eseményeket *Dudich Endre*, az 1972 és 1985 közötti éveket *Székyné Fux Vilma*, az 1986–1995. éveket pedig *Dobos Irma* dolgozta fel.

Elismerés és köszönet illeti mindazon tagtársainkat, akik 1997. évi adójuk 1%-ának felajánlásával hozzájárultak e kiadvány megjelentetésének költségeihez.

Az első évszázad utolsó évei (1945–1948)

1945

A második világháborús front elvonulása és a romeltakarítás után a Társulat megújulásának első lépése az 1945. augusztus 15-én tartott választmányi ülés volt, amelyen id. Noszky Jenő elnökölt. A Közgyűlést 1945. szeptember 19-re hívták össze. Ezen 48 társulati tag vett részt. Egyhangúlag úgy határoztak, hogy semmisnek nyilvánítanak minden megtorló intézkedést, amit 1919 augusztusában hoztak a Társulat azon tagjai ellen, akik vezető szerepet vittek 1919-ben a Tanácsköztársaság idején.

A Közgyűlés Vitális Istvánt választotta meg a Társulat elnökének. Tasnádi Kubacska Andrást pedig alelnöknek. Majzon László lett az első titkár, Reich Lajos pedig a másodtitkár. A rehabilitált Vadász Elemér a Választmány tagja lett.

VITÁLIS ISTVÁN

Új tiszteleti tagokat is választottak. Ezek: Emszt Kálmán, Gaál István, ifj. Lóczy Lajos, id. Noszky Jenő, Papp Simon és Szentpétery Zsigmond.

1946

Az 1946-os év első felének fő jellemzője (a forint augusztusi bevezetéséig) a világrekordot döntő infláció volt, amely gyakorlatilag minden publikációt lehetetlenné tett és minden más tevékenységet is nagyon megnehezített. Mégis megindultak a rendszeres előadói ülések, a Tudományegyetem (később Szabó Józsefről elnevezett) ásványtani előadótermében, a régi hagyomány szerint mindig szerdai napon. (Az 1946. esztendőben összesen nyolcszor.) Ezekben a szaküléseken az idősebb és a fiatalabb nemzedék egyaránt résztvett és szerepelt.

1947

Ebben az évben újra a háború után először tisztújításra került sor. Papp Simon lett az elnök, Szalai Tibor és Vadász Elemér pedig alelnökök.

PAPP SIMON

Az első titkár Sümeghy József, a másodtitkárok Erdélyi Fazekas János és Papp Ferenc. Nagy vívmánynak számít, hogy sikerült újra indítani a Földtani Közlönyt, egy hároméves összevont kötet formájában, legalább formailag megőrizve a folyóirat teljes folyamatosságát.

November 9-én elhunyt Vitális István, Társulatunk volt elnöke.

1948

Január 3-án szerény megemlékezést tartottak a Magyar Állami (immár nem királyi) Földtani Intézetben (MÁFI) a Társulat alapításának századik évfordulója alkalmából. A két alelnök beszélt.

A rendes évi Közgyűlést február 11-én tartották, szintén a MÁFI-ban, de mindenféle ünnepélyesség nélkül. Ezen határozták el a megalakulás előtt álló MTESZ-hez (Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége) való csatlakozást. Tiszteleti taggá választották Schréter Zoltánt. Szabó József-emlékéremmel tüntették ki id. Noszky Jenő munkáját.

Az újonnan létesített és először ebben az évben kiadott Kossuth-díjat Társulatunk tagjai közül Vadász Elemér és Vendl Aladár kapta meg. Ez jelképnek is tekinthető: a „jövő” és a „múlt” egy-egy jellegzetes, kiemelkedő képviselője.

1948. június 29-én megalakult a MTESZ, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége. A Magyarhoni Földtani Társulat csatlakozását Szurovy Géza ez évben megválasztott másodtitkár jelentette be.

Ez volt a „Fordulat Éve”, amikor a Magyar Kommunista Párt, a megszálló szovjet Vöröshadseregre támaszkodva, magához ragadta a politikai hatalmat az országban. Hamarosan megkezdődtek az üldözések, a különféle koncepciós perek. Az első áldozatok egyike volt – a MAORT (Magyar-Amerikai Olaj Részvénytársaság) per kapcsán, annak egyik vádlottjaként – a Társulat elnöke, Papp Simon. 1948. augusztus 12-én letartóztatták és december 9-én koholt vádakkal halálra ítélték. Kivégzésére azonban mégsem került sor: a halálos ítéletet másodfokon, 1949. május 24-én életfogytiglani fegyházbüntetésre változtatták. Annak fejében, hogy a börtönből tovább irányítja a volt MAORT (most már MASZOLAJ, Magyar-Szovjet Olaj) kutatási területein a kőolajkutatást. Meg is tette, mégpedig igen eredményesen.

A Választmány 1948. október 20-án tudomásul vette Papp Simon elnök lemondását. A Társulat tényleges vezetését Vadász Elemér alelnök vette át, mint ideiglenes ügyvezető elnök, a következő, 1949-ben tartandó tisztújító közgyűlésig.

A Földtani Közlöny 78. évfolyamában (1948) ezt olvashatjuk: „A tárgyalások és a Szürke Könyv adatai a legnagyobb megdöbbenést keltette *(így, egyes számban!)* minden magyar szakemberben és fokozott éberségre int.”

Ez volt a drámai, hajszál híján tragikus vége a Magyarhoni Földtani Társulat első évszázadának.

Gyökeres átalakulások a Társulatban és az egész országban (1949–1958)

Ezek voltak a politikailag „kemény évek”, amelyek Társulatunk életében Vadász Elemér közvetlen, vagy közvetett „geocézárságával” estek egybe. A pozitív és negatív hatások mintha az ellentétek egységének dialektikus tételét kívánnák illusztrálni.

Jellemző volt a határokon túli világtól való nagymértékű elszigeteltség. Megindult azonban a belső szakmai tagolódás: a társulati szakcsoportok (a későbbi Szakosztályok) kialakulása, és a bányászat felfuttatásához szükséges nagyszabású földtani kutatás megvalósítása végett a vidéki geológusmunka mennyiségi és minőségi fejlesztése.

1949

A második Centenáris **Közyűlés** 1949. február 16-án ült össze. A Hidrológiai Szakosztály bejelentette, hogy önálló Hidrológiai Társasággá alakul. (Ez volt a Társulat második „gyermeké”, a Karszt és Barlangkutató Társaság után –, amely mindmáig eredményesen működik.)

A Közyűlés egyhangúlag elfogadta az új tisztikar jelöltlistáját.

Ennek értelmében Vadász Elemér lett az elnök, Szalai Tibor és Szádeczký-Kardoss Elemér az alelnök, Szurovy Géza pedig előlépett másodtitkárból titkárrá.

VADÁSZ ELEMÉR

Ellenőr: Sümeghy József
Szerkesztő: Jugovics Lajos
Jegyző: Meisel Jánosné
Pénztáros: Ascher Kálmán

További tisztségviselők: 40 tagú választmány, 3 pénztárvizsgáló, 11 tagú szerkesztőbizottság (Földtani Közlöny), 2 MTESZ küldött.

Pávai Vajna Ferencet tiszteleti taggá választották.

Ezzel a közgyűléssel gyökeresen új korszak vette kezdetét. Ez nyomban világosá is vált a jelenlevők előtt.

Elnöki beszédében ugyanis Vadász Elemér megnyugtatta a Társulatot, hogy a földtan „Sztálin értelmezése szerint megérdemli a tudomány nevet”. Idézte Rákosi Mátyásnak, a kommunista kormány miniszterelnök-helyettesének „abbeli kijelentését, hogy az államosított vállalatoknak többet kell Társulatunk céljára adniuk, mint amit a múltbeli magánvállalatok adtak”.

További fontos bejelentéseket is tett. „Centenáris terveink között szerepel ... Magyarország földtanának megírása és Magyarország földtani térképének kiadása is.” „Az egyetemi reform keretében megvalósítható a nálunk mindmáig nélkülözött rendszeres geológusképzés.” „Százéves Társulatunk működésének egyedüli biztosítója és alapja csakis a szocialista munkaállam felé haladó népi demokráciánk lehet.” „Kérem és várom, hogy a Magyarhoni Földtani Társulat minden egyes tagja hittel és teljes odaadással vállalja ezeket a kereteket, a népi demokrácia szocialista irányvonalát.”

Ismertették és elfogadták a MTESZ-hez való csatlakozás miatt szükségessé vált alapszabály módosítást.

Ez év márciusában Szádeczky-Kardoss Elemért tüntették ki Kossuth-díjjal.

A Választmány 1949. április 6-i ülésén két Munkabizottság fölállítását határozták el. Ezek: a Földtani Oktatási és a Földtani Szótár-bizottság (ez utóbbi feladata valójában a terminológia, a földtani szaknyelv művelése volt).

Június 7-én tartotta első összejövetelét a Társulat Őslénytani Szakcsoportja. Elnökké Telegdi-Roth Károlyt, titkárává Bogsch Lászlót választották. Az új elnök leszögezte: „A közel harminc évig szüneteltetett budapesti egyetemi Őslénytani Tanszék újraszervezése volt az első lépés... Semmi akadálya sem volna tehát annak, hogy felvevő geológusaink... paleontológus segéderőkkel karöltve végezzék el a faunák begyűjtését és e paleontológusok kizárólagos feladata az őslénytani anyagok feldolgozása legyen úgy, hogy a két tényező, a geológus és a paleontológus, munkája egymást tökéletes egyetértésben kiegészítse.”

A Társulat tagjai megkezdték ismeretterjesztő előadások tartását a helyi párt-szervezetek (!) keretében.

November 4-én ünnepi megemlékező ülést tartottak id. Lóczy Lajos születésének centenáriuma alkalmából. Ezen négy előadás hangzott el:

Telegdi-Roth Károly:	Lóczy Lajos, a geológus
Princz Gyula:	Lóczy, mint geográfus
Ligeti Lajos:	Lóczy, a Kína-kutató
Vadász Elemér:	Elnöki zárszó

Az új, „ipari” irányvonalat jól jellemzi, hogy az éves **Vándorgyűlést** Miskolcon, ÉK-Magyarország kohászati központjában tartották, november 13-án, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel (OMBKE) közösen.

A politikai helyzet elkerülhetetlenné tette, hogy a Hidrológiai Társasággal közösen meg ne ünnepeljék J.V. Sztálin 70. születésnapját, december 21-én.

1949-ben a Társulat taglétszáma 239-re esett vissza, ebből 76 volt ifjúsági tag. Ebben az évben összesen 15 szakülést tartottak.

1950

Miután a kommunista rendszer megkövetelte átszervezés „első felvonása” lényegében befejeződött, április 30-án meg lehetett tartani a Centenáris Jubileumi **Közyűlést**.

Vadász Elemér elnök ismét nagyon bátorító hangú beszédet tartott „A százéves magyar földtan tudománypolitikai mérlege” címmel. A Társulat százéves múltját négy szakaszra osztotta. Ezek szerinte (1) az úttörő-hősi, (2) a romantikus, (3) a tragikus, (4) a hanyatló (!) szakasz. Úgy ítélte meg, hogy „sajnos, nekünk a magyar értelmiség legszegényebbetesebb időszakát több évtizeddel kell mérnünk s 1867-ben kell gyökereztetnünk”. Azonban mégis kijelentette, hogy „nem maradunk el jelentősen az élenjáró szovjetgeológia mögött”. Célul tűzte ki, hogy „a Földtani Társulat minden magyar földtani történések kritikai összefogója s népi közösségünk felé, közvetlen bemutatója kell, hogy legyen”. Ehhez szerinte „Rákosi Mátyás adta meg Társulatunk talpraállásának mindenkit megelőző lehetőségeit”.

Szurovy Géza igen részletes titkári beszámolókat tartott, s a végén a felmentését kérte.

Bogsch László jelentést tett az Őslénytani Szakosztály eredményesen indult működéséről.

Szabó József-emlékérmeket adtak át Vendel Miklósnak és jubiléris emléklapokat öt társulati tagnak (Balogh Kálmán, Pantó Gábor, Papp Ferenc, Strausz László és Vitális Sándor).

A tisztikarválasztás eredménye az alábbi lett:

Elnök:	Vadász Elemér
Társelnökök:	Szádeczky-Kardoss Elemér és Ács Ernő
Titkár és felelős szerkesztő:	Jugovics Lajos
Jegyző:	Kiss János
Ellenőr:	Visovszki József
Aktíva:	Hegedűs Gyula, Balogh Kálmán, Szurovy Géza, Sándor Gáspár, Kertai György, Jámbor Miklós
Szovjet felelős (!):	Jantsky Béla
Oktatási felelős:	Kretzoi Miklós
Sajtófelelős:	Papp Ferenc
Pénztáros:	Ascher Kálmán

A Társulat nevét Vadász Elemér javaslatára „Magyarhoni Földtani Társulat”-ról egyszerűen „Magyar Földtani Társulat”-ra változtatták. Ez nyilvánvalóan hagyományellenes, a nacionalizmus vádja elkerülésének szükségességével „indokolt” lépés volt. Ugyancsak Vadász Elemér javaslatára üdvözlő táviratot küldött a Közgűlés Rákosi Mátyás miniszterelnök-helyettesnek, Gerő Ernőnek, a Népgazdasági Tanács elnökének, és a Magyar Dolgozók Pártja (a Szociáldemokrata Pártot magába olvasztott Kommunisták Párt) Központjának.

Vadász Elemér az újjáalakult Országos Természetvédelmi Tanács elnöke lett. Békebizottság alakult Telegdi-Roth Károly vezetésével. Négy küldöttet jelöltek a MTESZ közgűlésére.

1950. április 29-én jubiláris kirándulást tettek a Velencei-hegységbe, Jantsky Béla lelkes és szakavatott vezetésével. A résztvevők széles köre a vezető professzortól a kezdő egyetemi hallgatókig terjedt. Ezt a rendezvényt Társulatunk **Vándorgűlései** között tartjuk számon.

Szeptember 26-án a Választmány a Földtani Közlöny szerkesztésével és a másodtitkári teendőkkal Jakucs Lászlónét bízta meg „addig is, amíg a Választmány az ügyben határoz”.

1951

A Földtani Közlöny 81. (1951) évfolyamának elején olvasható, hogy „a Magyar Földtani Társulat köszönti a Magyar Dolgozók Pártját II. Kongresszusa alkalmából”. „A Magyar Dolgozók Pártja bölcs vezérének, Rákosi Mátyásnak vezetésével biztosan halad azon az úton, melyen Lenin és Sztálin Bolsevik Pártja mutat iránymutatást a világ dolgozóinak boldog jövője felé.”

Március 7-én ünnepi ülés volt a Szovjet–Magyar Barátsági Hónap alkalmából, öt előadással.

1951. március 15-én három tagtársunk kapott Kossuth-díjat: Földvári Aladár, Vendel Miklós és Vitális Sándor.

A Társulat bekapcsolódott a Népművelési Minisztérium „Ismerd meg hazádat!” mozgalmába. Felelős: Meisel János.

A Választmány március 21-i ülésén elhatározta, hogy az általánosabb érdeklődésű társulati előadásokat a jövőben az akadémiai felolvasó üléseken fogják bemutatni. (A Magyar Tudományos Akadémiához való szoros kapcsolódásra törekvés a magas tudományos színvonal megőrzését célozta.)

A június 6-i **Közgűlés** elnöki megnyitójában Vadász Elemér kijelentette, hogy „az átszervezés eddig nem volt sikeres”. „Új időrendi munkaszervezésre lenne szükség... erre vonatkozó kísérletezéseink eddig még nem vezettek eredményre... egész napos tapasztalatsere kellene a téli időszakban... A Társulat működése még mindig százéves kereteket követ és nem tudott alkalmazkodni a kongresszusi tárgyaláshoz. Vidéki üléseket nem tartottunk. Oktatási ankétunk is megvalósítatlanul maradt.” Négy fontos szempontot emelt ki: (1) a kritika és önkritika, (2) a dialektikus materializmusnak a földtanban való alkalmazása, (3) az előadások szakmai és terminológiai színvonalának emelése, (4) komoly foglalkozás (szovjet

mintára) a magyar földtan történetével. „Három év előtt, váratlan kényszerhelyzetben hárult reám a Társulat vezetésének nehéz feladata, melyre sohasem törekedtem s amelyre a közösségi munkából hosszú időn át kizárva, alkalmas nem is lehettem... Ebből a menetből ki kell állnom, hogy a Társulatot friss erőre bízva, fogyatkozó erőimet más teendők elvégzésére összpontosíthassam.”

Kertai György elemző titkári beszámolót tartott. Érdeemes ebből néhány jellemző részletet bemutatni.

„A földtani kutatás egységes irányításának megszervezése e napokban folyamatban van. ...ha megindítottuk is, még nem teljesítettük Társulatunk életében azt a forradalmi változást, melyet a magyar nép megkövetel egyik legfontosabb tudósgárdájától. Azt is meg kell mondanunk, hogy ennek nem objektív okai voltak, hanem az okok a személyekben keresendők.” „Meg kell indítani a Szovjetunióban jól bevált geológusmérnök-képzést...A tudományos intézetek dolgozói kerüljenek közelebb az üzemekhez és az üzemi geológusok ne legyenek száműzetésre ítélve a tudomány berkeiből...” „Szovjet mintára be kell vezetni a geológus-technikusok segítő munkáját a mélyfúrásoknál és a bányákban...” „A magyar geológia ismerettárából hiányoznak a pontos vizsgálati alapon nyugvó szintézisek...az első két lépés Vadász Elemér (készülő) *Magyarország geológiája* és Vendl Aladár mérnöki *Geológiájának* két kötete...” „A munkaszellemet rontó, személyeskedő akciók mögött ott van a politikai ellenség keze... Kíméletlenül kell fellépni ezekkel szemben...” „Kapcsolatunk a MTESZ-szel rossz volt.” „Ez idő szerint a Társulatnak 276 tagja van, ebből 189 Budapesten, 87 vidéken. Az előző Közgyűlés óta 59 előadás hangzott el. Tárgycsoportok szerint állítottuk össze a programokat: 24 őslénytani, 17 ásványközettani és csupán 18, tehát 30 % volt földtani. Javasolta, hogy ősszel csak néhány kimagasló jellegű előadást tartsanak, tavasszal viszont több egész napos ankétot.”

A Közgyűlést a MTESZ és 21 tageszervelete nevében Piukovics Sándor üdvözölte.

Ezt követően a tisztikar benyújtotta lemondását. Az alábbi új tisztikart választották meg.

Elnök:	Szádeczky-Kardoss Elemér
Társelnökök:	Vitális Sándor, Koch Sándor
Titkár:	Kertai György
Szerkesztő:	Meisel János
Ellenőr:	Pálfalvy István
Jegyző:	Barabás Andor
Pénztáros:	Ascher Kálmán
Pénztárvizsgálók:	Ferencz Károly, Hegedűs Gyula, Lengyel Endre

SZÁDECZKY-KARDOSS ELEMÉR

A hivatalba lépő elnök kiemelte, hogy „Gerő miniszter tegnapi beszéde szerint most valóban frontáttörésre van szükség a magyar földtani kutatás fejlesztésében”.

Az október 24-i szakülésen Szádeczky Elemér (Kardoss nélkül!) igen figyelemreméltó elnöki megnyitót tartott, „Geokémiai irányelvek az ásványi nyersanyagkutatásban” címmel. Ebben alkotó, szintetizáló és újító szemléletet sürgetett. Szerinte „egy időre társulati szaküléseink rendszeres programjává kell tenni az ismertető szakmai továbbképző előadásoka”. Javasolta az egyes kutatók saját részletvizsgálatairól beszámoló szakelőadások és hozzászólások időtartamának korlátozását. Kívánatosnak ítélte az előadandó szöveget, illetve hozzászólásokat is írásban előre elkészíteni s tömörítő átfésülésre bocsátani. (Ez nem valósult meg.) Úgy vélte, hogy „ilyen módon fokozatosan kiküszöbölhetjük a túlzott személyi érzékenységet, a kritikától való irtózást és a tekintélyvet”. Kiemelte a már elért eredményeket: jobb pozíció a közigazgatásban, az önálló geológus-szak létesülése a budapesti Tudományegyetemen, a földtudományi egyetemi hallgatók számának háromszorosára növekedése, a négyéves geológus-középiskola megindulása Nagykanizsán, a geológiai intézmények létszámának növekedése, jelentős fejlődés a földtani könyvek és (akadémiai) folyóiratok megjelentetése terén. Emellett „több szovjet geológus és geofizikus járt nálunk tapasztalatátadásra és a szocialista módon való kutatásra hazánkban is irányt mutattak”. Azért valóban beszélt geokémiáról is: „Kilátásunk nyílik olyan fémeket, amelyeket eddig csak behozatal útján szerezhettünk meg, mint Ni, Co, Cr, V, U, Th, Ge, B esetleg hazai földön is kitermelni” (e témát részletezte is). „A magyar geológusok előtt álló feladatokat geokémiaileg így fogalmazhatjuk: minél teljesebben felderíteni intruzív és effuzív tömegeink és a velük kapcsolatos primer ércképződések, valamint idősebb és frissebb üledékgyűjtő medencéink hatalmas rétegsorainak és nyilván sokféle különleges eleműsüléseinek elemháztartását.”

Egy másik nevezetes elnöki megnyitót is tartott, a Magyar–Szovjet Barátsági Hónap (!) alkalmából rendezett ülésen. Ebben kifejtette, hogy veszély a szovjet tudomány iránti kritikátlanúság. Ugyanis „ezzel nem csak az ismertetésnek, de magának a szovjet tudománynak a hitelét is rontjuk”.

Megjelent Vadász Elemér: „Bauxitföldtan” c. könyve.

1952

Március 15-én Kossuth-díjat kapott Szádeczky-Kardoss Elemér és Vadász Elemér: mindketten már másodszor.

A rendhagyó módon nem a hagyománynak megfelelő március 15-éhez legközelebb eső szerdán, hanem június 4-én tartott **Közyűlésen** Szádeczky-Kardoss Elemér elnöki megnyitójában az üledékes kőzetek rendszerezésének újabb irányzatairól beszélt, különös tekintettel az ionpotenciál-szemlélet továbbfejlesztésére.

Kertai György igen részletes titkári jelentést terjesztett elő. Ez egy rendkívül ügyes filozófiai fejtegetést tartalmazott: hogyan lehet alkalmazni F. Engels és V. I. Lenin dialektikáját a földtani folyamatokra, különös tekintettel a „minőségi ugrásokra”, a mennyiségnek minőségbe való átcsapására. A Társulatról szólva úgy ítélte meg, hogy „Társulatunk élete és fejlődése az eredmények ellenére még mindig messze elmarad a szocialista termelés területén mutatkozó eredmények emelkedése mögött. Mégis „az utolsó két esztendőben több földtani tárgyú szakkönyv jelent meg, mint a Horthy-reakció 25 éve alatt”. Kiemelte, hogy fontos új működési formát jelentenek az ankétok. Eddig négy ilyen tartottak: egyet a földtani oktatásról, egyet a geológusok feladatairól és kötelességeiről, kettőt pedig újonnan megjelent földtani könyvekről.

„Az 1951/52 évadban az Őslénytani Szakosztályt nem számítva 34 előadás hangzott el társulatunkban, ami összehasonlítva az 1950/51. évi 30 előadással, alig több, mint 10 %-os fejlődést jelent. Az előadásokon megjelentek száma 1950/51-ben 559, 1951/52-ben 678 volt, ami kereken 27 %-os növekedést jelent. ....Közöttani vonatkozású volt 6 előadás, általános és alkalmazott földtani 5, ásványtani 4, geokémiai 3, rétegtani 3, ércgenetikai 1, történeti földtani 1 és geofizikai 1.” (Ez nem 34, csak 24!) Nem sikerült a tagmozgósítás, és a vitadélutánok megszervezése: a MTESZ nem adott helyiséget. „Társulatunk a MTESZ által ajánlott bizottságai a Szerkesztő Bizottság kivételével nem működtek.” Az utolsó két hónapban viszont megkezdte munkáját az Ércbányászati és a komlói Kőszénföldtani Bizottság.

A taglétszám 1952-ben 297 fő volt.

Bogsch László számolt be az Őslénytani Szakosztály 1951. évi munkájáról, amelyet szerinte a formalizmus teljes kikapcsolása jellemezett. 5 szakülésen 12 előadás és 49 hozzászólás hangzott el. A látogatottság azonban nem volt kielégítő.

Jantsky Béla ismertette a Földtani Társulat 1952/53. évi munkatervét. Ennek kiemelendő mozzanatai a következők. „A műszaki társegyesületekkel szorosan együtt kell működnünk. El kell mélyíteni a személyes kapcsolatot a népi demok-

rációk geológusaival. Fontos feladata a továbbképzés. Akadémiai határozat szerint(!) havonta 1 napos kötelező ankétot, a téli hónapokban pedig egyhetes továbbképző tanfolyamot rendezünk, a Földtani Közlönyben pedig a továbbképzést szolgáló rovatot nyitunk. Felkért előadásokra is szükség lesz, a tematika kiegyenlítése végett. Javaslatot dolgozunk ki a geológus-technikusok továbbképzésére. Hat tematikus pályadíjat tűzünk ki. Több közös kirándulást és baráti összejövetelt akarunk.”

Jantsky Béla – aki pedig az egyetemet Csehszlovákiában végezte – kiemelte: „Ahogy nincs magyar kultúra Petőfi, Ady és Kodály nélkül, úgy a magyar földtan is csak a nagy magyar geológusok hagyományaira támaszkodva fejlődhet tovább.” Ügyes fordulattal hozzátette: „...hogya a földtan vonalán is megszülessenek az Inotához és Sztálinvároshoz hasonló nagyszerű alkotások”.

Javasolták a tagnévsor közlését a Földtani Közlönyben, az írásbeli szavazás lehetővé tételét, és az ismeretterjesztő folyóirat, a „Földtani Értesítő” újraindítását. (Ez azonban végül is nem valósult meg.)

A megválasztott új vezetőség:

Elnök:	Vitális Sándor	
Társelnökök:	Földvári Aladár, Kertai György	
Titkár:	Jantsky Béla	
Felelős szerkesztő:	Balogh Kálmán	
Szakszerkesztő:	Jakucs Lászlóné	
Titkár:	Barabás Andor	
Jegyző:	Fülöp József	
A Szervezési és Propaganda Bizottság felelőse:		Kretzoi Miklós
Az Oktatási Bizottság felelőse:		Reich Lajos
A Műszaki és Tudományos Bizottság felelőse:		Földvári Aladárné

Az Őslénytani Szakosztály elnöke továbbra is Telegdi-Roth Károly, titkára pedig Bogsch László maradt.

VITÁLIS SÁNDOR

Ebben az évben végre létrejöttek az említett ankétok:

Március 1. Oktatási Ankét

Április 23. I. Könyvankét: Vadász Elemér „Bauxitföldtanát” Gedeon Tihamér ismertette, Tokody László és Dudichné Vendl Mária „Magyarország meteoritgyűjteményei” c. munkáját pedig Sztrókey Kálmán.

Máj. 21. II. Könyvankét: Vendl Aladár „Geológia I–II.” c. műegyetemi tankönyvét ismertette Telegdi-Roth Károly, Vadász Elemér „Kőszénföldtan” c. könyvét Vitális Sándor, Szádeczky-Kardoss Elemér „Kőszénközetan” c. művét pedig Horusitzky Ferenc.

Az 1952. év legfontosabb eseménye mégis öt új Szakcsoport megalakulása volt. Ezt szeptember 3-án jelentették be. Ezek:

Barlangkutató

Elnök: Jakucs László
Társelnökök: Kessler Hubert, Láng Sándor, Venkovits István, Vitális György
Titkár: Leél-Össy Sándor
Másodtitkár: Gráf Andrásné
Jegyző: Radó Denise

Ásványkőzettani

Elnök: Sztrókey Kálmán
Társelnökök: Nemezc Ernő
Titkár: Bidló Gábor
Másodtitkár: Scholtz Tivadar

Geokémiai

Elnök: Tokody László
Társelnökök: Székyné Fux Vilma
Titkár: Soós László
Másodtitkár: Kiss János

Kőolajföldtani

Elnök: Strausz László
Társelnök: Kőrössy László
Titkár: Szabó János
Másodtitkár: Dévényi Magda

Kőszénföldtani

Elnök: Sólyom Ferenc
Társelnök: Wein György
Titkár: Dank Viktor
Másodtitkár: Kókay József

A már működő Őslénytani Szakosztály jegyzője Schwáb Mária lett.

A Barlangkutató Szakosztály első nagyrendezvénye az Aggtelek-Jósvafőn, a Hidrológiai Társaság Hidrogeológiai Szakosztályával közösen rendezett ankét volt.

1953

Március 6-án Balogh Kálmán lemondott a Földtani Közlöny szerkesztői tisztéről, és ezt a munkát Tokody László vette át.

Március 15-én Társulatunk hét (!) tagját tüntették ki Kossuth díjjal. Ezek: Facsinay László, Jantsky Béla, Kertai György, Koch Sándor, Oszlacky Szilárd, Strausz László és Tomor János.

Ebben a politikailag viharos évben (Rákosi Mátyás kényszerű távozása, Nagy Imre első miniszterelnöksége) a Társulat nem tartott **Közyűlést**. Vitális Sándor elnök, mint a dokumentumok tapintatosan írják, „politikailag akadályoztatva” volt: ugyanis koholt vádak alapján 1952. december 3-án letartóztatták.

Így állt elő az a példátlan helyzet, hogy *a Magyarhoni Földtani Társulatnak, hazánk legidősebb természettudományi szakegyesületének egyszerre két elnöke is volt börtönben*: Papp Simon és Vitális Sándor.

Eredménytelen kísérlet történt Geofizikai Szakcsoport alakítására.

A nehézségek ellenére 31 rendezvényen 76 előadás hangzott el.

A június 3-i Könyvankéton Telegdi-Roth Károly „Ősállattan” c. egyetemi tankönyvét Bogsch László mutatta be. Megjelent Egyed László: „Geofizikai alapismertetek” c. könyve, Bogsch László: „A magyar föld története”, valamint Vadász Elemér két műve: „Magyarország földtana” és „A földtan fejlődésének vázlata.”

1954

Az április 14-i Könyvankéton Horusitzky Ferenc ismertette Vadász Elemér „Magyarország földtana” c. könyvét.

A május 3-án tartott **Közyűlést** a börtönből ugyan 1954. április 5-én kiengedett, de tevékenységében még mindig akadályozott Vitális Sándor elnök helyett Földvári Aladár alelnök nyitotta meg. Úgy vélte, hogy „a mostani éveket orogenetikus, forradalmi kornak nevezhetjük a magyar földtan fejlődésében... A horizontális földtan korát fölváltja a vertikális földtan kora.” Sajnálatosnak nevezte, hogy Mauritz Béla: „Az eruptívumok leíró közettana” c. műve különböző akadályok miatt nem jelenhetett meg. (Az egyik lektor negatív véleménye miatt a szerző a kéziratot visszavette. Ez évtizedekre szóló hiányt jelentett a hazai geológus-képzés számára.) A szovjet tudományelméleti korifeust, Kedrovot (a „geológiai mozgásforma” apostolát) idézve szorgalmazta a földtan újra-beiktatását a középiskolák tantervébe. „Szólítsuk fel a Bányászati Egyesületet, hogy együttes felterjesztésben kérjük Erdey-Grúz oktatásügyi minisztertől a földtan középiskolai tanításának bevezetését.”

FÖLDVÁRI ALADÁR

Jantsky Béla főtitkári beszámolójának lényeges elemei az alábbiak.

A Barlangkutató Szakosztályon kívül a társulat (két év alatt) 23 előadóülést tartott 57 előadással, továbbá 7 félnapos ankétot, egy vitaülést és egy egész napos vándorgyűlést.(?) Az 57 előadás közül 21 őslénytani, 19 ásványkőzetan-geokémiai, 7 sztratigráfiai, szerkezeti, 7 szovjet irodalom ismertetési (!), 2 pedig általános földtani tárgyú volt. Aggasztó a vitaszellem hiánya és a szintézisek helyett a részletekben való elmerülés. Külföldi kapcsolataink nélkülözhetetlen fejlesztéséhez sem a MTESZ-től, sem pedig a Magyar Tudományos Akadémiától nem kaptuk meg a szükséges támogatást. Meg is kongatta a vészharangot: „Erről a helyről és ez alkalommal kell rámutatni a nagy lemaradásra, ami nálunk ezen a téren megmutatkozik, és aminek hatása a kárpáti országok földtani fejlődéséhez képest egy-két év múlva tragikus méreteket ölthet.” A hat szakosztály működése jól indult, de rövidesen zavarok kezdtek mutatkozni. Az első félév „minden hónapban minden szakosztály ülést tart” rendszere után a torlódások miatt a „minden szerdára más szakosztályi ülés” rendszerre tértünk át. 1953 őszi időszakában már ezt sem tudtuk tartani és nem maradt más választásunk, mint hogy ismét az osztatlan társulati előadások rendszerére tértünk át.” Közös társulati kirándulást nem szerveztünk. „A helyzet az (1954) márciusi átszervezéssel jutott döntő szakaszába. A jövőben a tagság zöme a fővárostól távol eső munkahelyeken, főleg ipari földtani szolgálatban lesz...” Fölvetődött, hogy a Társulat kiváljon a MTESZ-ből (!) és közvetlenül a Magyar Tudományos Akadémia felügyelete alá kerüljön, ebből azonban semmi sem lett...

Telegdi-Roth Károlyt a Társulat tiszteleti tagjává választották.

A Barlangkutató Szakosztály önálló folyóirat megindítását, sőt önálló Magyar Barlangkutató Társulat alakítását tervezte.

Az átszervezésnek ez a második menete sem hozott sikert. Végül is újra Vadász Elemért választották meg a Társulat elnökének, és Szabó József-emlékéremmel

tüntették ki. A két alelnök, Horusitzky Ferenc és Sztrókay Kálmán mellett egy új tisztséget is létrehoztak: az „ügyvezető elnökét”, és erre Tasnádi Kubacska Andrást választották meg. Titkárok: Fülöp József és Pálfalvy István. (A korábbi „elsőtitkári” teendőket Tasnádi Kubacska András és Fülöp József együttesen látták el.) A Számvizsgáló Bizottság tagjai Beöreöndy István, Bényi László, Vona József.

„Visszatekintés és előrenézés” című elnöki záróbeszédében Vadász Elemér megdorgálta a Közgyűlést: „többségünkben, tudva vagy tudat alatt jórészt változatlanul él a közelmúlt átkos szellemisége.”

1954. június 27-én a Társulat (háromévi szünet után) **Vándorgyűlést** tartott Veszprémben.

A december 29-i Választmányi ülés kimondta a Barlangkutató Szakosztály feloszlását.

Megjelent Andreánszky Gábor: „Ősnövénytan” c. könyve.

1955

A Földtani Közlöny 85. kötetét (1955) a 70 éves Vadász Elemérnek ajánlották, „szeretettel és nagyrabecsüléssel.” Mint Szádeczky-Kardoss Elemér mondotta születésnapjának köszöntőjében: „Az ilyen egyéniségnek lehetnek ellenfelei, de nincsenek olyanok, akik roppant képességeit és alkotásainak értékét el ne ismernék.”

Vadász Elemért a kormány a Munka Vörös Zászlórendjével tüntette ki. Egyik cikkében többek között ezt írta: „még mindig az egyoldalú szakmaiság állapotában vagyunk, a szükséges pártosság megértése és alkalmazása nélkül. A szaknyelv fejlődése is sztálini értelemben történhetik.”

Ekkoriban a Társulat rendezvényeinek egy új, gyorsan népszerűvé váló típusa jelent meg: a klubdelután vagy klubest. Ezek a „jó szerencsével”, kiküldetéssel vagy tanulmányút formájában külföldre, olykor éppenséggel az egyébként igen jól záró vasfüggönyön át Nyugatra kijutott tagok számoltak be tapasztalataikról, diavetítéssel (Bulgária, Egyiptom, Szovjetunió...) A tagság túlnyomó többsége számára ez volt a trianoni határon túli geológiáról való friss ismeretszerzés gyakorlatilag egyetlen lehetősége.

A Barlangkutató Szakosztály kivált Társulatunkból és egyesült a Magyar Földrajzi Társaság Karsztkutató Bizottságával.

Ebben az egyre növekvő gazdasági problémákkal és politikai feszültségekkel terhes évben nem volt Közgyűlés. **Vándorgyűlést** viszont tartottak: 1955. július 1–3-án Pécsen (a Szénbányászati Minisztérium közreműködésével), kirándulással. Vadász Elemér elnöki megnyitója szerint („Mire tanít a Mecsek-hegység földtana?”) „a német gyarmatosítási terjeszkedés és az összmonarchikus eszme céljában a Dunántúl volt a legközelebb eső kizsákmányolási területre.”

Nagy érdeklődést és vitát váltott ki Horusitzky Ferenc november 30-i előadása a Budai hegység földtani alkatáról, amelyben a Pilisi és a Budai szerkezeti egység egymásrólódását tétélezte fel.

Megjelent Szádeczky-Kardoss Elemér „Geokémia” c. könyve, Vadász Elemér „Elemző földtan” c. műve, valamint Koch Sándor–Sztrókay Kálmán „Ásványtan I–II.” c. könyve.

1956

A január 18-i Könyvankéton Egyed László: „Geofizikai alapismeretek” c. egyetemi tankönyvét Renner János és Scheffer Viktor ismertette.

Március 15-én Kossuth-díjjal tüntették ki Schmidt Elígius Róbert tagtársunkat.

Az Országos Földtani Főigazgatóság által 1955-ben alapított „A földtani kutatás kiváló dolgozója” kitüntetést öt tagtársunk kapta meg (valamennyien a Magyar Állami Földtani Intézet dolgozói). A továbbiakban ezt a kitüntetést évente kiadták.

Az április 18-i Könyvankéton Vadász Elemér „Elemző földtan” c. egyetemi tankönyvét Horusitzky Ferenc mutatta be.

Július 6–8 között volt a Társulat éves **Vándorgyűlése** Miskolcon. Főleg a barnaköszén, a vasérc és a gipsz témájával foglalkoztak.

Utána Balogh Kálmán és Schréter Zoltán kirándulást vezetett a Bükk hegységbe.

1956-ban egyébként Magyarország az újraalakított Kárpát-Balkán Geológiai Asszociáció (KGBA) tagja lett. (Az 1922-től a harmincas évek derekáig működött Kárpáti Geológiai Asszociáció a kisantant államok és Lengyelország geológusai-ból állt.) A Nemzetközi Geológus-kongresszus keretében tartott alakuló ülésen, Mexikóvárosban a magyar földtant Pantó Gábor képviselte. (A kongresszuson rajta kívül még Szádeczky-Kardoss Elemér és Kertai György vett részt.) Magyarország részéről Vadász Elemér lett a KGBA elnökségének tagja.

1956-ban meghirdették a Közgyűlést – november 3-ra. Ez nem bizonyult szerencsés időpontnak: az ország mással volt elfoglalva, különösen a következő napon, november 4-én (az október 23-i népfelkelést, forradalmat követő és annak erőszakkal véget vető második, döntő szovjet katonai beavatkozás).

1957

Január 18-án óvatosan „baráti találkozóznak” nevezett ülést tartott a Társulat. Ennek – jellemző módon – a fő témája a Társulat szükségessége, működésének módja és hovatartozása volt, valamint a Társulat vezetésének a Közgyűlésig való továbbvitele.

Március 15-én a Társulat három (érdekes módon nem geológus) tagja kapott Kossuth-díjat: Ballenegger Róbert talajtan-professor, Dudich Endre zoológus-professor, és Egyed László geofizikus-professor.

Végül ebben az esztendőben sem került sor formális **Közgyűlésre**.

E helyett március 20-án előadóülést tartottak, amelyen Szádeczky-Kardoss Elemér beszámolt a XX. (mexikóvárosi) Nemzetközi Geológus-kongresszusról.

Áprilisban megjelent Magyarország 1:300.000 méretarányú földtani térképe.

Jelképesnek is tekinthető aktus volt június 26-án Hantken Miksa és Hofmann Károly sírjának megkoszorúzása a Kerepesi temetőben. Az alkalmat az Őslénytani Tanszék fennállásának 75. évfordulója szolgáltatta.

Érdekes, hogy ebben az esztendőben tagtársaink több külföldi szakmai konferencián is képviselték Társulatunkat: a Német Demokratikus Köztársaságban, a Szovjetunióban, Jugoszláviában, sőt Spanyolországban is.

A Földtani Közlöny ismertetéseket közölt két Bukarestben megjelent könyvről, amelyek a (később, 1966-ban N. Ceausescu által megszüntetett) romániai Maros Magyar Autonóm Tartomány (Mureș Regiunea Autonomă Maghiară) ásványvizeit, földgáz-indikációit és ásványi nyersanyagait mutatták be (Szabóné és társai, illetve Bányai János tollából.)

Megjelent Vadász Elemér: „Földtörténet és földfejlődés”, valamint Vitális György „Magyarország földtana” c. könyve.

Ebben az esztendőben, érthető okokból, nem volt társulati vándorgyűlés.

1957 őszére a helyzet nagyjából visszatért a korábban rendesnek tekintett kerékvágásba. A december 4-én tartott ülésen Vadász Elemér „Visszatekintésében” azonban keserűen állapította meg, hogy „vezetésem sikertelen maradt”. Közömbösséggel, stagnálással, tartózkodással, ellenséges érzülettel és elidegenedéssel vádolta az idősebb nemzedéket, a fiatalabbnak pedig formalizmust és terméketlenséget vetett a szemére, valamint azt, hogy nincs valóságos kapcsolata a Társulattal. Úgy érezte, magára maradt. „Elhagyott vezér sereg nélkül, aki nagy előrefutásában veszítette el követőit.” „A közösségi eszmére nevelés és az ahhoz való alkalmazkodás tévelygésekkel teli, hosszú átmeneti idejében, a homo prudens háttérbe szorul a közönséges értelemben vett homo faber mögött, a tudományban eltűnik, sőt a vulgáris materializmusban megvetendő a homo ludens, aki a kérdések megoldásában lelki kielégülést keres.” Különösen tanulságos a következő megállapítása: „Egyetemi reformunk kezdetben a tudományművelés szükségességének mellőzésével, származási előjogosítással, megfelelő előismeretek nélküli geológusképzést szabott ránk, ami menthetetlen minőségrontásra vezetett. Természetesen voltak kivételek is.” Beszédét mégis derűlátóbb hangon fejezte be: „A tanítványok új világban állnak, reményteljes élet előtt, ahol az ész világa fog ragyogni.”

1958

Március 15-én Társulatunk tagjai közül Greguss Pál botanikus-professzor kapott Kossuth-díjat.

1958. március 21-én tartottak tisztújító **Közgyűlést**. (Azon a napon, amikor Kolozsvárott(!) Koch Antal emlékünnepeket tartottak.)

Elnöki megnyitójában Vadász Elemér megemlékezett a Társulat fennállásának 110. évfordulójáról.

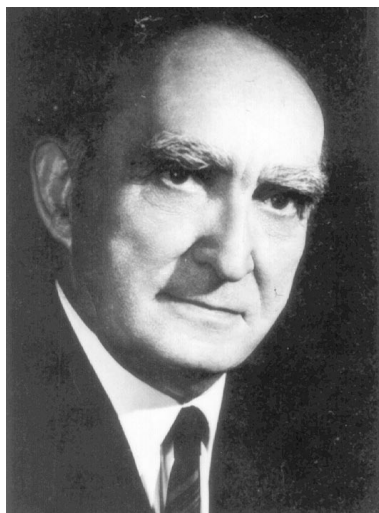
Fülöp József főtitkári jelentése szerint 1958-ban a Társulatnak 440 fizető tagja volt, szemben az 1954-es 233-mal. „Csak az ellenforradalmi események akadályozták meg, hogy az 1956 november 3-ra meghirdetett Közgyűlésen a Társulat alapszabályainak megfelelően új tisztikarnak adjuk át megbízatásunkat. A rendkívüli idők elmúltával a Társulat is a maga alkotmánya szerint folytatja életét.” Jelentése szerint 1957-ben egy kétnapos **Vándorgyűlés** volt – Budapesten(?). A Földtani

Közlöny társulati terjesztése a korábbi, Hírlapterjesztő Vállalat általi terjesztésnél megfelelőbbnek bizonyult. Az akadémiai és intézményi előadások jó erőket vontak el, ezért előadásaink színvonala csökkent. A korábbi, szakosztályokra tagolt étellel szemben vezetőségünk az egységes társulati életet választotta. Továbbra is ezt javasoljuk. Igyekeztünk közös rendezvényeket tartani rokon egyesületekkel. Elhunyt tagtársainkról rendszeresen megemlékeztünk. „Bár szakmai egyesület vagyunk, de Társulatunk születésétől kezdve a haladás oldalán állott... most a Magyar nép, a Munkás Paraszt Kormány oldalán állunk. Ebben vezetőségünk minden tagja egyetértett és annak szellemében dolgozott.”

A MTESZ képviseletében Lengyel Sándor üdvözölte a Közgyűlést.

A választás különös eredményt hozott. Horusitzky Ferenc lett az elnök, és három társelnököt választottak: Kertai Györgyöt, Meisel Jánost és Sztórkay Kálmánt, valamint egy ügyvezető elnököt, Lengyel Endre személyében. Ezenkívül fölláttak egy háromtagú Elnökségi Bizottságot, amelynek Balogh Kálmán, Bogsch László és Pantó Gábor lett tagja. Még különösebb, hogy négy (!) titkárt választottak. Ezek voltak Boda Jenő, Dank Viktor, Kriván Pál és Morvai Gusztáv.

Mindez nyilvánvalóan egy belső harcok során keservesen kiküzdött kompromisszumot tükröz.

HORUSITZKY FERENC

A csalódott Vadász Elemért a Társulat örökös díszelnökévé választották. Ebben a minőségében többé gyakorlatilag nem avatkozott be a Társulat irányításába. Kivétel volt azonban a Földtani Közlöny, amelynek egészen 1966-ig a felelős szerkesztője maradt, meghatározva, mi (és mi nem) jelenhetett meg benne.

Szádeczky-Kardoss Elemért Szabó József-emlékéremmel tüntették ki.

1958. június 21–23-án sikeres **Vándorgyűlés** volt Szegeden.

Fontos eseménye még ennek az évnek, hogy egy jelentős létszámú magyar kül-

döttség vett részt az újraalakult Kárpát-Balkán Asszociáció (KBGA) első (összességében IV.), Kievdben, az Ukrán SzSzK fővárosában tartott kongresszusán (szep-tember 15–29).

Megalakult a KBGA Magyar Nemzeti Bizottsága. Elnöke: Vadász Elemér, titkára: Pantó Gábor. A „Magmatizmus és kőzettan” Nemzetközi Bizottság vezetője Szádeczky-Kardoss Elemér. A Hegység szerkezeti Bizottság tagja Szentes Ferenc. A Rétegtani, Ősföldrajzi és Őslénytani Bizottság tagja Fülöp József. Az Ásványtani és Geokémiai Bizottság tagja Pantó Gábor. A Vízföldtani Bizottság tagja Ferencz Károly. A Földtani Térképezési Bizottság tagja Balogh Kálmán.

Ebben az esztendőben jelent meg (több év késéssel) Vendl Aladár könyve a Magyarhoni Földtani Társulat százéves történetéről.

**BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁRA
MŰSZAKI TUDOMÁNYTÖRTÉNETI KIADVÁNYOK**

9. SZÁM

Dr. VENDL ALADÁR

**A SZÁZÉVES
MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT
TÖRTÉNETE**

A MŰVELŐDESÜGYI MINISZTER RENDELETÉRE

★

TANKÖNYVKIADÓ, BUDAPEST

A Társulat tagjainak száma 440 volt (1949-ben 239).

Ezt a nehéz időszakot Horusitzky Ferenc elnök 1958. októberi lemondása zárta le, nyilvánvalóvá téve a vezetési válságot.

Példátlan fellendülés (1959–1971)

Ez volt Társulatunk eddig legrohamosabb fejlődési időszaka, mind a mennyiségi mutatók (taglétszám, rendezvények és előadások száma), mind pedig a szakmai sokszínűség tekintetében. A Szakosztályok mellett megalakultak a területi csoportok (a későbbi Területi Szervezetek). Emellett fokozatosan megnyíltak a külföldi kapcsolatok lehetőségei, mind tömegesebbé váló, de központilag szervezett és gondosan ellenőrzött be és kiutazásokkal. A központi előadóülések száma rohamosan csökkent (1964-ben még 79, de 1970-ben már csak 2!). A hangsúly a szakosztályok, majd a sorban megalakuló területi csoportok rendezvényeire és előadásaira tolódott át.

1959

Ez az év fontos eseménnyel kezdődött: március 5-én Pécsen megalakult a Társulat első újabkori „fiókegylete”, a Mecseki Csoport (a későbbi Déldunántúli Területi Szervezet). Elnök: Papp János, titkár: Fejér Leontin.

Közgyűlés ebben az esztendőben nem volt.

Szeptember 15–23 között tartották Budapesten a „nemzetközi jellegű” Mezőzöos Konferenciát, a Magyar Állami Földtani Intézet szervezésében. Ez volt a – Fülöp József MÁFI igazgató által kezdeményezett – első nagy „nyitás” a nemzetközi szaktársadalom felé: 10 országból 70 külföldi geológus vett rajta részt, a 170 magyar mellett. Óriási szó, példátlan esemény volt ez akkor...

A Magyar Tudományos Akadémia Geokémiai Bizottsága rendezte meg október 5–10 között a szintén „nemzetközi jellegű” Geokémiai Konferenciát, Szádeczky-Kardoss Elemér vezetése alatt. Ennek 12 országból 34 külföldi, valamint 80 magyar résztvevője volt. A külföldiek között a szakma olyan hírességei voltak, mint a finn P. Eskola, Schneiderhöhn, az orosz Scserbina, Szoboljev, az osztrák J. Zemann stb.

Tematikus nyitást jelez többek között az az előadás, amely november 11-én a Holdkutatással foglalkozott.

1959-ben a Társulat létszáma átlépte a félezret (541). **Vándorgyűlést** ebben az évben nem tartottak. Megalakult viszont a Jogi tagsággal foglalkozó Bizottság. Ez igen fontos lépés volt. Ugyanis a jogi tagok jórészt komoly pénzügyi és egyéb lehetőségekkel rendelkező iparvállalatok és egyéb állami intézmények voltak, amelyek sokféle támogatása rohamosan növekvő jelentőségre tett szert a Társulat életében.

1960

Január 12-én megalakult az Agyagásványtani Szakcsoport. Elnöke Nemezc Ernő, titkára Varjú Gyula.

A március 9-i tisztújító **Közügyülés** (1942 óta először!) külföldi tiszteleti tagot választott. Jellemző, hogy a hét közül négy volt szovjet, kettő csehszlovák, és csak egy nyugati (francia). Hazai tiszteleti tag lett Szádeczky-Kardoss Elemér. Az elnöki megnyitót mint ügyvezető elnök Sztrókey Kálmán tartotta.

SZTRÓKAY KÁLMÁN

Morvai Gusztáv titkári beszámolójában kitért az 1956 okozta visszaesésre és arra, hogy „az 1958 őszi ülészek személyi okok folytán csak november elején indulhatott meg”. Viszont javult az ülések látogatottsága. „A tisztikar túlméretezettsége következtében a Társulatért érzett egyéni felelősség megoszlott és lecsökkent. Az 1958-ban folytatott gyakorlat, mely kibővített elnökségen keresztül igyekezett a Társulat életét irányítani, nem volt helyes.” Úgy ítélte meg, hogy időszerű lenne átdolgozni az 1958. évi alapszabályt. Pozitív fejlemény, hogy a MTESZ lehetővé tette a Társulat ügyviteli önállóságát.(!) „Jó munkát végzett a jogi tagságokkal foglalkozó bizottság: 21 földtani kutatással kapcsolatban álló vállalat vállalt jogi tagságot.” Beszámolójában Morvai Gusztáv azt is bejelentette, hogy „az MSzMP Központi Bizottságának határozata értelmében a Társulatban is közel másfél éve működik a tisztikar kommunistáiból álló pártcsoport, amely tanácsaival és a vezetőség párttagjainak mozgósításával támogatja az elnökség munkáját”.

Fordulópontot jelentett a Társulat életében, hogy Kertai Györgyöt választották elnökké, a Szovjetunióban végzett Morvai Gusztávot pedig első titkárrá. Ezzel új, dinamikus vezetés kezdődött. Társelnök lett Bogsch László és Fülöp József, első titkár Morvai Gusztáv, másodtitkár pedig Kriván Pál.

KERTAI GYÖRGY

Elnöki zárszavában Kertai György kiemelte, hogy 1870 óta, tehát 90 éve az ipar csak két elnököt adott a társulatnak. Akkor is, most is kőolaj-geológust ért ez a megtiszteltetés.

Ekkor történt először említés a külföldön dolgozó magyar geológusokról, pl. a sikeres kínai kőolajkutató expedícióról.

Március 30-én klubest formájában tartották a „Geológusnők baráti találkozóját”. (A Földtani Közlöny 90., 1960. évi kötetében Végh Sándorné „Az 50. nemzetközi nőnap margójára” c. írásában ismertette a férfi és női geológusok megoszlását 1914 és 1960 között.)

Az éves **Vándorgyűlést** Egerben és Aggteleken tartották, október 21–23-án, kirándulással. Az Eger-környéki kőolaj és mangán kutatási területeket és a Wind téglagyárat tekintették meg.

A koppenhágai, XX. Nemzetközi Geológus-kongresszuson való magyar részvétel fontos következménye volt a Hedberg-féle formáció-alapú litosztratigráfiai rendszer bevezetése Magyarországon, amit legfőképpen Fülöp József szorgalmazott (akkor már a MÁFI igazgatójaként), először az 1960. október 28-án tartott kongresszusi beszámolójában.

Megjelent Tasnádi Kubacska András: „Paleopatológia” c. műve.

Ebben az esztendőben több, mint kétszer annyi volt a rendezvények és a szakelőadások száma (35, illetve 87), mint az előző évben (13, illetve 35).

1961

A január 6-i elnökségi határozat alapján új „műfajt” vezetett be a Társulat: az előadóüléseken a rövid „bejelentést”, amelynek a Közlönyben a „rövid közlemény” felelt meg.

Vitális Sándort a Magyar Hidrológiai Társaság február 24-én újból elnökévé választotta.

A március 15-i ünnepi **Közyűlést** Szabó Józsefnek szentelték, abból az alkalmából, hogy 100 éve került vissza (a bécsi Karl Peters néhány éves „vendégszerplésének” közjátéka után) pesti egyetemi katedrájára. Vadász Elemér megnyitóján kívül még három előadás foglalkozott egyéniségével és sokoldalú munkásságával.

A Szabó József-émlékemmel Szörényi Erzsébet munkáját tüntették ki. Bacsák Györgyöt a Társulat tiszteleti tagjává választották.

A tavaszi ülészakon több közös előadóülés volt a Magyar Mezőzöös Bizottsággal.

Május 13-án a Társulat és az Országos Természetvédelmi Tanács közös kirándulást rendezett Várpalotára.

A **Vándorgyűlés** (jún. 30–júl. 2) a zalai olajmezőket látogatta meg.

Augusztus 11-én Nyirádon megalakult a második Területi Szervezet: a Középdunántúli Csoport (a későbbi Közép és Északmagyarországi Területi szervezet). Első vezetői: Nemez Ernő elnök és Víz Béla titkár.

A Társulat küldöttei részt vettek a KBGA V., bucaresti Kongresszusán és (Nyugaton!) az olaszországi Vulkanológiai Konferencián.

1961. október 12-én újabb területi szervezet alakult: az Északmagyarországi Csoport. Elnöke Mónos János, titkára Verebélyi Kálmán.

Érdekes eseménye volt az évnak, hogy a szocialista országok földtani társulatai elnökei Bratislavában (Pozsonyban) találkoztak és tanácskoztak (a népi demokrácia 13 éve során először!) az együttműködés lehetőségeiről.

A Mecseki Csoport december 13–14-én előadóülést tartott a Mecsek-hegységi kőszénkutatásról és bányászatról.

Továbbképző tanfolyamokat szerveztek geológusok és geológustechnikusok részére, nagy érdeklődés mellett.

A Mecseki Csoport december 13–14-én szakmai tanácskozást tartott a mecseki kőszénbányászat és a földtani kutatás közös időszerű kérdéseiről, a MSZMP Baranya-megyei Pártbizottságának kezdeményezésére.

Hézagpótló kiadványként megjelent a Földtani Közönynek az 1901–1960. éveket felölelő Regiszter-kötete. Összeállította Boda Jenő, Kaszap András és Lengyel Endre, szerkesztette Végh Sándorné.

1962

Az elnökség újévi köszöntőjében leszögezte: „Az Elnökség egyik fő célját Szabó József szavaival fejezhetjük ki. Társulatunk oly tárgyakkal és oly módon kíván foglalkozni, melyek megbeszélése nem szétválaszt, hanem egyesít.”

Januárban tartotta meg első ülését a Mérnökgeológiai Szakcsoport. Elnöke Papp Ferenc, titkára Jantsky Béla.

A **Közyűlésre** május 9-én került sor. Az új alapszabály-tervezetet Tasnádi

Kubacska András terjesztette elő, és a Közgyűlés egyhangúlag jóváhagyta. A jelenlévők nagy lelkesedése mellett visszaállították a Társulat eredeti elnevezését: „*Magyarhoni Földtani Társulat*.”

Elfogadták egy második társulati emlékérem, a kiemelkedő őslénytani művek kitüntetésére szolgáló Hantken Miksa-emlékérem alapítására vonatkozó előterjesztést.

Május 26–27-én az Északmagyarországi Csoport Balogh Kálmán vezetésével földtani kirándulást tartott a Bükk hegységben.

Júliusban a híres (tadzsik származású) francia vulkanológus, Haroun Tazieff tartott előadást a Társulatban. Ettől kezdve a hazánkba látogató külföldi szakemberek előadásai rendszeressé váltak (pl. A. Cailleux és E. Roch Franciaországból, G. Raileanu Romániából, V. Szemenyenko az Ukrán SzSzK-ból stb.) Ez újabb fontos „kitekintési” lehetőséget biztosított a tagok számára.

Augusztus 17–18-án a Középdunántúli Csoport kirándulással egybekötött előadótűlést tartott, a Balatonfelvidéken, a Sóly-Litér-Vörösberény szelvény bejárásával.

Szeptember 22-én a Társulat az Országos Természetvédelmi Hivatallal közösen kirándulást szervezett Ipolytarnócra.

Szeptember 28-án a Középdunántúli Csoport Úrkutat látogatta meg.

Október 8–13 között Olajbányászati Tudományos Ülészakokat rendeztek, egész sor magyar, csehszlovák és lengyel intézmény közös szervezésében és közreműködésével.

Október 18-án az OMBKE-vel közös ankét volt Ormosbányán.

Október 26-án a Mérnökgeológiai Szakcsoport kirándulást szervezett Gyöngyösvisontára, a lignitkülfejtésekhez.

Vándorgyűlésre ebben az évben nem került sor. A rendezvények és az előadások száma viszont meghaladta az 1960. évek kétszeresét: 67 rendezvényen kerekken 200 előadás hangzott el, szemben 35-tel, illetve 87-tel.

1963

A területi csoportok februári tisztújítását követően március 27-én tisztújító **Közgyűlés** volt.

Morvai Gusztáv igen részletes titkári jelentése szerint a Társulat taglétszáma a hároméves ciklus alatt csaknem megkettőződött, 941-re emelkedett. (Ez egyrészt a szakma fiatal diplomásokkal és technikusokkal való feltöltődésével, másrészt a Társulat társadalmi presztízsének jelentős növekedésével magyarázható.) 1960. március 9-e és 1963. március 27-e között 277 rendezvényen 465 előadás volt. Ezek 54 %-a a központi tikárság, 29 %-a a vidéki csoportok, 17 %-a pedig a szakcsoportok rendezvényein hangzott el. Az előadások tárgy szerinti összetétele is megváltozott:

Őslénytan-rétegtan	26 %
Ásványtan-kőzettan-geokémia	23 %
Alkalmazott földtan	16 %
Külföldi úti beszámolók	12 %

Eredményesnek ítélte a kirándulásokat, ankétokat, és a társegyesületekkel közös rendezvényeket. Alapvető vonás az alkalmazott földtani irányba való fordulás, a gyakorlati szakemberek fokozott bevonása a Társulat életébe.

Szabó József-éremmel Pantó Gábort, a Hantken Miksa-éremmel pedig elsőként Géczy Barnabást tüntették ki.

Tiszteleti taggá választották Ballenegger Róbertet.

Nagy Béla előterjesztése alapján a Közgyűlés szavazati jogot adott az ifjúsági tagoknak (jórészt egyetemi hallgatók és geológus-technikusok).

Kertai Györgyöt újra elnökké választották. Társelnökök: Balogh Kálmán és Bogsch László. Kriván Pál első titkárrá lépett elő, helyette Hámor Géza lett a (már nem „másod”-nak nevezett) titkár.

Április 29-én a Mérnökgeológiai Szakcsoport kirándulást szervezett Oroszlány–Tatabánya–Esztergom útvonalon.

A május 17–18-i Szolnoki Földtani Napokat utólag úgy ítélték meg, hogy ez a rendezvény „vándorgyűléssé magasodott”.

Újdonság, hogy május 27–30-án Balatonalmádiban és Budapesten ülésezett a KBGA Magmás és Metamorf Kőzettani Állandó Bizottsága.

Június 21–22-én a Középdunántúli Csoport szervezett kirándulást az Északi-Bakonyba.

Az Északmagyarországi Csoport szeptember 16–17-én ünnepi ülést és kirándulást szervezett az OMBKE Borsodi Csoportjával közösen, a selmecbányai Bányászati Akadémia első (Kohászati-Ásványtani-Kémiai) tanszéke létesülésének 200. évfordulója alkalmából. A kiránduláson a Bükk déli előterét és a Mátrát látogatták meg.

Október 4–5-én a Mérnökgeológiai Szakcsoport a Bükk hegységbe és az Aggteleki-Karsztra látogatott, november 28-án pedig az épülő Földalatti Vasút (a Metró) Deák-téri munkahelyére.

Az Északmagyarországi csoport október 17-én Bányavízvédelmi Ankétot tartott, a Hidrológiai Társaság és az OMBKE Borsodi Csoportjával közösen.

A külföldi kiküldetések száma örvendetes növekedésnek indult. Ennek megfelelően megalakították a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságát. Ebben az évben a Társulat már 11 külföldi tudományos rendezvényen volt képviselve Európa különböző részein, vasfüggönyön innen – vasfüggönyön túl, Stockholmtól Rómáig és Varsótól Lyonig.

December 11-én újraelakult a hosszabb ideje pangó Ásványtani-Geokémiai Szakcsoport, Sztrókey Kálmán elnökségével.

Bogsch László kezdeményezésére megjelent az „Őslénytani Viták” első száma.

A Földtudományok Nemzetközi Uniója (International Union of Geological Sciences, IUGS) 1963. október 13–14-én Rómában tartotta első rendes tanácsülését. Ámbár Magyarország azon 26 ország közé tartozott, amelyek nem voltak képviselve (22 ország képviselői voltak jelen), Magyarország IUGS tagságát elfogadták. Ezt azután a Külügyminisztérium és a Magyar Tudományos Akadémia Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága 1964. január 1-jei hatállyal jóváhagyta.

Megalakult (újjaalakult) a Társulat Kőszénföldtani Szakbizottsága, Soós László vezetésével.

Sikeresnek bizonyult kezdeményezés volt, hogy a Társulat csatlakozott a Magyar Állami Földtani Intézet és az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet tavaszi éves beszámolóüléseire. Ezekon számos előadásra került sor igen széles tárgykörben, 1964-től kezdve. (Jórészt ez váltotta fel az akadémiai előadóületeket.)

A nemzetközi kapcsolatok tovább szélesedtek. Egy társulati tag – Báldi Tamás – már amerikai ösztöndíjat is kapott (a Woods Hole Oceanographic Institution-hoz), és még kínai kiküldetés is akadt. Az újonnan (Zágrábban, 1963 októberében) megalakult ICSOBA (International Commission on the Study of Bauxite, Alumina and Aluminium, Nemzetközi Bauxit, Timföld és Alumínium Bizottság) magyar tagja Bárdossy György.

1964

Február 11-én a Mérnökgeológiai Szakcsoport látogatást tett a várhegyi barlangpincékben, április 19-én pedig az óbudai téglagyárakban.

Május 22-én a III. Budapesti Műszaki Tudományos Filmfesztivál keretében három földtani vonatkozású filmet mutattak be.

A május 28–31-i Nyugatmagyarországi **Vándorgyűlés** (Celldömölk–Sopron) szenzációja az, hogy a korábbiakkal ellentétben jelentős számú külföldi résztvevője is volt: 27 fő érkezett Ausztriából és 38 fő Csehszlovákiából.

Az Északmagyarországi Csoport június 11–12-én Tufa-ankétot rendezett, kirándulással a Tokaji-hegység savanyú piroklasztikumaihoz.

Június 18-án a Mérnökgeológiai Szakcsoport a Dunai Cement Művek (DCM, Vác) környékére rendezett tanulmányutat.

Július 26-án Negyedkorföldtani Kollokvium volt Alsóbélatelepen.

NDK, osztrák és szovjet kutatók mellett, most először, amerikai geológus is tartott előadást Társulatunkban (Ch. Vitaliano, augusztus 26-án, a Középdunántúli Csoport klubestjén).

Ez a csoport egyébként szeptember 17–18-án balatonfelvidéki tanulmányutat szervezett, november 16-án pedig az ajkai kőszénbányászat centenáris ünnepségein működött közre.

Az Északmagyarországi Csoport szeptember 17–19-én ankétot rendezett az OMBKE Borsodi Csoportjával közösen: „A műrevalóság földtani és bányaművelési vonatkozásai”.

A Mecseki Csoportnak sikerült megszerveznie az Első Magyar-Jugoszláv Geológustalálkozót (Pécs, szeptember 24–27, 6 előadással, 3 kirándulással). Ez igen jelentős áttörés volt, hiszen másfél évtizedig kényszerűen szüneteltek a kapcsolatok a KOMINFORM (a III., Kommunista Internacionálé) által Sztálin követelésére kiközösített J.B. Tito Jugoszláviájával, és a zalai olajvidéken még „éleslövészet” is előfordult.

Október 10-én az igen aktív Mérnökgeológiai Szakcsoport tanulmányutat szervezett Szolnok–Nagykőrű térségében.

Megjelent a „Mérnökgeológiai Szemle” első száma.

Az éves **Közgyűlést** a szokástól eltérően nem márciusban, hanem december 16-án tartották meg.

Kertai György elnök (aki akkor már egyben a Központi Földtani Hivatal elnöke is volt) tárgyilagos áttekintést adott a hazai földtani kutatás helyzetéről és feladatairól. Kiemelte a nemzetközi kapcsolatok, ezen belül különösen a szellemi export jelentőségét. Fontosnak ítélte, hogy magyar geológusok dolgoznak már Guineában, Irakban, Kubában, Maliban és Mongóliában. Bejelentette, hogy „1966-ban... Mongóliában 1:200 000 léptékű földtani térképező expedíciót kell szerveznünk”. (Ez meg is történt, és az egymást váltó expedíciók huszonöt éven át dolgoztak Mongóliában.)

Kriván Pál főtítkárra beszámolt arról, hogy a Társulatnak a Földtani Közlönyön kívül már egyéb kiadványai is vannak: a Földtani Közlöny Regiszter-kötete, az Agyagásványtani Füzetek, az Óslénytani Viták (1963) és a Mérnökgeológiai Szemle (1964). Bejelentette, hogy 1965-ben a Társulat saját kezelésébe veszi az eddig akadémiai kiadványként kezelt Földtani Közlöny szerkesztését, amelynek technikai szerkesztését Végh Sándornétól Meisel Jánosné vette át. Tájékoztatta a jelenlévőket arról, hogy Választmányunk szerint „nagy múltú Társulatunkra nézve tapintatlan és diminuáló (lekicsinylő) gesztus az alkalmi látogatók ad hoc előadnia-akarása... számukra előadóülést Társulatunk nem rendez, viszont szívesen adja hírül a hasonló munkakörben dolgozóknak a külföldi szaktársak érkezését, s találkozásuk, megbeszéléseik feltételeit társulati helyiségeink rendelkezésre bocsátásával is elősegíti.”

„A jövő évi terv szerint minden hónap első hétfőjén az Óslénytani, második hétfőjén az Agyagásványtani, harmadik hétfőjén a Mérnök(Építés)földtani, negyedik hétfőjén pedig az Ásványtan-geokémiai Szakcsoport tart rendezvényt.”

A Közgyűlés tíz (!) új külföldi tiszteleti tagot választott. Ezek megoszlása: 4 osztrák, 2 lengyel, 1–1 olasz, norvég és szovjet, sőt már egy jugoszláv is.(!) A „hangsúlyeltolódás” a korábbiakhoz képest szembeszökő.

Elfogadták a Vendl Aladár által tett Vendl Mária-emlékalapítvány szabályzatát, amelyet Kiss János terjesztett elő.

Megjelent Tasnádi Kubacska András szerkesztésében „Az élővilág fejlődéstörténete”. Vadász Elemér Magyarország földtanát Moszkvában kiadták orosz fordításban. (Később német nyelven is megjelent.)

1965

Vidáman indult ez az esztendő: a Technika Háza termeiben, február 27-én rendezett Geológusbálnak 1300 (!) résztvevője volt.

Március 1-jén a Magyar Tudományos Akadémiával, az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel és a Központi Földtani Hivatallal közös ünnepi ülésen köszöntötték a 80. éves Vadász Elemért.

A „klubdelutánokon” most már Kaliforniától Guineáig és Indiáig terjedt a vetített képes előadások spektruma.

Április 21-én egész napos ülés foglalkozott a mikropaleontológiával.

A **Vándorgyűlés** június 19–22-én Tokajt látogatta meg. A nagy újítás az volt, hogy a kirándulás – most először – átlépte az országhatárt, átmenve Csehszlovákia délkeleti sarkára. Kertai György elnöki megnyitója (Sárospatakon) a kutatás komplexitásával és a paleogeológiai (!) térképekkel foglalkozott.

1965 október 18–23-án volt az első IUGS szervezte ülés Magyarországon: a Nemzetközi Kőszénkőzettani Bizottságé.

Az éves **Közyűlésre** szokatlanul későn, december 8-án került sor. A Kertai György elnököt helyettesítő Bogsch László elnöki megnyitója a MTA X. Osztály Közleményeiben jelent meg.

BOGSCH LÁSZLÓ

Kriván Pál főtítkárszámolójában úgy jellemezte a helyzetet, hogy „az Agyag-ásvány Szakcsoport egy gazdag sorozat után erőgyűjtésben van, a Mecseki Csoport ...gyengélkedik... Prosperál az Ásványtan-Geokémiai Szakcsoport és soha nem látott nemzetközi sikert aratott a Szénkőzettani Szakbizottság”. Rámutatott egy igen fontos fejlődési lépésre: kétoldalú együttműködési megállapodások születtek Ausztria és Jugoszlávia földtani társulataival 1964-ben, Csehszlovákia, Lengyelország és a Német Demokratikus Köztársaság földtani társulataival pedig 1964-ben. Hozzátette: „A kapcsolatok kiépítését a Szovjetunió és Románia felé is művelni óhajtjuk.” Emellett beszámolt a már három éve működő középiskolai Geológus szakkörök örvendetes fejlődéséről is (60 középiskolában!) „Társulatunk vezetését Koch Antal idejében, az ötvenéves fennállás táján is éppúgy öt személy kormányozta, mint ahogy Vendl Aladár idejében is, s mint ahogy most... (Csakhogy) az ország geológusi tevékenységet kifejtő közössége Koch Antal idejében, s az említett középiskolákban nem nőtte túl az ötvenes teret, ma, mikor ... a geológusok és a geológus funkcióban levő munkatársak száma a 600-at is megüti, tehát az egy teljes nagyságrenddel való eltolódás időszakában, akkor, mikor a ma-

gyar földtan Társulata egyetlen ciklusban ugyanannyi előadást tart, mint ötven esztendőn keresztül az elődök, akkor igenis igénylünk, szükségelünk egy olyan alapszabály-modernizálást, amely az új idők népgazdaságot érintő feladatai felméréseinek birtokában a társulati működés, a titkársági tevékenység és bírálatának biztos és egyedül lényeges alapja lehet.”

Szabó József-emlékérmet Schréter Zoltán kapott. Balogh Kálmánt Hantken Miksa-emlékéremmel jutalmazták, és Tokody László lett a Vendl Mária-emlékalapítvány első kitüntetettje.

Propaganda Bizottságot állítottak fel.

Ebben az esztendőben alakult meg a MTA Földtani és Bányászati Osztálya. Élére Szádeczky-Kardoss Elemér és Fülöp József került, mint elnök, illetve titkár.

1966

Alig négy hónappal az 1965. év végi közgyűlés után, 1966. március 23-án tisztújító **Közgyűlésre** került sor.

Elnöki megnyitójában Kertai György a következő statisztikai adatokat közölte.

1965-ben Magyarországon 472 diplomás geológust és 155 geofizikust tartottak számon, vagyis 627 fő tevékenykedett a geonómiában. (Kertai Gy. ezt a kifejezést részesítette előnyben a „geoscience” hibrid szóval szemben.) Ebből 501 a férfi és 126 a nő. 53 %-uk dolgozik az iparban, 28 % kutatóintézetekben és laboratóriumokban, 10 % a közigazgatásban (beleértve a múzeumokat is), 9 % pedig az oktatásban. Extrapolált a jövő felé is: „Az egyetemeken jelenleg tanuló 243 fő kifejezetten geológus és geofizikus hallgató mellett a más szakokról is ... számíthatunk bizonyos szakemberképzésre. Így a lemorzsolódást is figyelembe véve évi 50 fő növekedést tervezhetünk. Hála kartársaink átlagos fiatal életkorának, 1980-ig... csupán 90 fő éri el a nyugdíjkorhatárt. Ha úgy számolunk, hogy 5 % egyéni okból hagyja el a szakmát, a jelenlegi 627 helyett 1180 földtudományi szakember áll majd hazánkban rendelkezésre 1980-ban... a jelenlegi tanulólétszám 2–3 évig való fenntartása 30–40 % állománynövekedést biztosít. Véleményünk szerint erre a 30–40 %-ra szüksége van a népgazdaságnak.”

Öt társulati tagot tüntettek ki a Magyarhoni Földtani Társulat újonnan alapított, magnetitköves vas emlékgyűrűjével. Ezek: Csajághy Gábor, Horusitzky Ferenc, Papp Ferenc, Szalai Tibor és Szentes Ferenc.

Kriván Pál főtitkári beszámolója szerint a Társulat taglétszáma meghaladta az ezret (mindösszesen 1102).

A választások során Nemezc Ernő váltotta fel Kertai Györgyöt az elnökségben.

Társelnökök lettek Dank Viktor és Géczy Barnabás. Kriván Pált újráválasztották első titkárnak és Hámor Gézátként titkárnak.

Április 16-án a Mecseki Csoport tanulmányi kirándulást szervezett Orfűre és Abaligetere.

NEMECZ ERNŐ

Május 10–15 között került sor a Második Magyar–Jugoszláv Geológustalálkozóra, ezúttal már a „túloldalon”, Zágrábban. Négy szekcióban terveztek további együttműködést (rétegtan, szerkezeti földtan, földtani térképezés, térképkiadás).

A május 17-i választmányi ülés határozata szerint a Társulatnak kilenc bizottsága van. Ezek: a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága, a Földtani Közlöny szerkesztőbizottsága, az Oktatási Bizottság, a Jogitagdíj Bizottság, a Szabó József Emlékérem Bizottság, a Hantken Miksa Emlékérem Bizottság, az Ifjúsági Díj Bizottság, a Tiszteleti Tagokat Javasló Bizottság és az Állami Díjra Javasló Bizottság. (Nem esett szó a már kétszer is felállított Propaganda Bizottságról, még kevésbé a Békebizottságról.) A Választmány egyetértett viszont Varjú Gyula javaslatával, hogy alakuljon Gazdaságföldtani Munkabizottság.

A **Vándorgyűlés** Balatonalmádiban, szeptember 6–8-án a bauxit földtan eredményeivel és problémáival foglalkozott.

Az Északmagyarországi Csoport szeptember 22–23-án tanulmányutat tett a nógrádi barnakőszén-medencében.

A Középdunántúli Csoport október 28-án kirándult a Velencei-hegységben.

November 17-én Szegeden megalakult a Társulat negyedik területi szervezete, az Alföldi Csoport, Koch Sándor elnökletével. Társelnök Dank Viktor, titkár Mezősi József.

1967

Január 11-én megalakult a Gazdaságföldtani Szakcsoport (az eredeti javaslatától eltérően nem csupán „bizottság”). Elnöke Varjú Gyula lett.

Február 12-én klubest keretében Jantsky Béla, az első magyar–mongol földtani térképező expedíció vezetője beszámolt az eredményekről és tapasztalatokról.

A március 16-i **Közgyűlésen** Nemez Ernő elnök értékelte a hazai földtan helyzetét. Rámutatott, hogy a világban észlelhető fejlődési irányok a következők: növekvő szakosodás, pontosságra való törekvés, és modellezés. Magyarországon a laboratóriumi műszerezettség színvonala örvendetesen emelkedik. A hangsúly a kőolaj és kőszénföldtanon van. Megkockáztatta azt a (néhány éve még tökéletesen elképzelhetetlen) megjegyzést, hogy „szakértésaink talán számarányukat meghaladó mértékben vettek részt külföldi konferenciákon, tanulmányutakon”. Felhívta a tagságot, hogy készüljön fel az 1968 augusztusában esedékes prágai Nemzetközi Geológus-kongresszusra, amely egyedülálló lehetőség lesz a kapcsolat-teremtésre és tapasztalatszerzésre, valamint a Magyar Állami Földtani Intézet 1969-ben esedékes centenáriuma.

Kriván Pál titkári jelentésében bejelentette, hogy az Ásványtan-Geokémiai Szakcsoport a Nemzetközi Ásványtani Asszociáció (International Mineralogical Association, IMA) tagja lett. Ezután előterjesztette az Alapszabály-módosítási javaslatot. Ezt élénk vita után a közgyűlés elfogadta. Ennek értelmében a Szakcsoportokat Szakosztályokká, a vidéki csoportokat pedig Területi Osztályokká minősítették át. Külön kitért a „médiákra”: „A magyar földtan tevékenységének...fel kell szívódnia társadalmunk tudatába. Ezt szolgáljuk legjobb tudásunkkal a TIT rendezvényein és kiadványaiban, a múlt májusi Földtani Héttel a Kossuth-klubban, még nem kielégítően és megfelelő súlyozásban a rádióban és televízióban, de már előremutatón a Magyar Távíratok Iroda közleményeiben és a magyar sajtó hasábjain.” A főtítkárnak úgy vélte, hogy „a központi szakülések elszürkültek a szakosztályi munka nagy intenzitása következtében, központiak maradtak a tektonikai-általános földtani szakágazat témái”. Azt javasolta, hogy „a jövőben a központi rendezvények legyenek kiemelt témájúak, vagy nagyrendezvények”. A Társulat taglétszámát 1034-nek jelentette.

Ebben az évben egész sor kollokviumot és ankétot rendeztek:

- Gazdaságföldtani ankét, március 23.
- Őslénytani Kollokvium, április 17–18.
- Műszaki közzétett ankét, április 26.
- Vízföldtani Konferencia, május 8.
- Szénhidrogén-földtani Kollokvium, május 15.
- Földtani Hét, május 15–21.
- Ankét a számítógépes adattárolásról és adatfeldolgozásról a földtani kutatásban, május 25–26.
- Ankét az Ózdi szénmedencéről, szeptember 7–8.
- Evolúciós Kollokvium, december 4–5.
- Ankét Budapest mérnökgeológiai problémáiról, december 6–7.

A szakmai könyvkiadás két újdonsága:

- Vadász Elemér: „A magyar földtan útja Szabó József nyomában” c. tudománytörténeti műve,
- Papp Ferenc–Vitális György gyakorlati kézikönyve: „Magyarország műszaki földtana.”

Januárban, a Koch Antal születésének 125. évfordulója alkalmából tartott emlékülésen javaslat született Koch Antal Emlékérem alapítására. Ez lett a Társulat harmadik emlékérmé.

Újításnak számított, hogy február 2-án a Elnökség Szegeden tartott ülést, az ottani területi vezetőséggel közösen.

A március 13-i, ezúttal először a (Szabadság-téri) Technika Házában tartott **Közyűlésen** Nemezc Ernő elnöki megnyitója után Kriván Pál első titkár alapos elemzést adott a Társulat fejlődéséről, különös tekintettel a szak és területi csoportok tevékenységére. (A nagy történeti áttekintéssel az ezévi 120 helyett célszerűbbnek látta a 125. éves jubileumot megvárni.) A taglétszám már 1187 volt: ez az 1948. évinek az ötszöröse! Kiemelte a médiákkal (sajtó, rádió, TV) való örvedesesen fejlődő kapcsolatot. Bejelentette, hogy „a Társulat angol nyelvtanfolyamai(!) 1968-ban is folytatódnak. A szellemi exportra készítenek fel a Társulat Gazdasággeológiai Szakosztályának regionális előadásai”. Előkészítés alatt áll a Földtani Közlöny belső és külső módosítása. (Miután Vadász Elemér megszűnt felelős szerkesztő lenni.) Regionális pályázatok kiírását tervezték.

A főtitkári beszámoló részletesen ismertette a szakosztályok-szakcsoportok rendezvényeinek és előadásainak statisztikai adatait, 1948-tól 1967-ig, valamint területi szakosztályok (korábban csoportok) megfelelő adatait 1959-től 1967-ig. (Ezek a Földtani Közlöny 98. kötetének 474–475. oldalán található, és felhasználtuk őket a jelen munkához csatolt diagramokban.)

Az adatokból Kriván Pál főtitkár az alábbi következtetést vonta le: „Jól kivehető a különbség az 1948–1955, illetve az 1960–1968 szakaszai között. Az első szakaszban a szakosztályokra bomlás felső intenció alapján történt, s így a szakosztályok elsorvadása hamar bekövetkezett. A második szakaszban a szakcsoportokra, szakosztályokra való tagolódás már belső igényként, szükségletként jelentkezett, így gazdag fejlődésnek, lendületes működésnek lehetünk krónikásai.”

Március 14-én ankétot tartottak a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen Pécs város és Baranya megye területfejlesztési lehetőségeiről.

Május 11-én idő előtt, alig 56 évesen, elhunyt Kertai György.

Megjelent Koch Sándor és Sztrókay Kálmán Imre kétkötetes Ásványtan-könyve.

Az Északmagyarországi Csoport három ankétot is szervezett: a bányákból emelt vizek hasznosításáról (május 13), Rudabánya földtani problémáiról (június 27) és Északkelet-Magyarország hosszú távú kutatási lehetőségeiről (augusztus 9).

Június 3-án Automatizálási és Információfeldolgozási Ankét volt, a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen.

Június 25-én a Mérnökgeológiai Szakosztály Dunaújvárosba (már nem Sztálinvárosba!) vezetett tanulmányutat.

A **Vándorgyűlés** szeptember 3–5-én Szegedről a Duna-Tisza közére irányult.

A Déldunántúli Területi Osztály keletbaranyai hidrológiai tanulmányutat szervezett.

Október 7-én az Alföldi Területi Szervezet a MTESZ Csongrád megyei szervezetének Technikatörténeti Albizottságával közösen a szegedi kőolaj- és földgáz-kutatás történetét tekintette át.

Október 10-én a Mérnökgeológiai Szakosztály Salgótarjánba látogatott.

November 21-én a Középdunántúli Területi Szakosztály vízföldtani ankétot rendezett (Nyírad-Izamajor és Padrag), amelyen a bauxit és kőszénbányászat vízföldtani problémáit vitatták meg, különös tekintettel a vízbetörésekre.

Az útibeszámolókbán már olyan egzotikus területek is szerepeltek, mint Izland és Kazahsztán, sőt – egy kalandosra sikerült olasz-francia Eocén Kollokvium kapcsán – a párizsi „forró május” mozgalmas diaktüntetési is.

A körütekintő előkészületek a prágai, XXII. Nemzetközi Geológus-kongresszusra (54 tagú volt a magyar delegáció) jórészt hiábavalónak bizonyultak. Ugyanis az augusztus 19-én megnyitott kongresszust 20-ról 21-re való éjszaka a Varsói Szerződés öt tagországa (köztük a Magyar Népköztársaság) csapatainak Csehszlovákiába való bevonulása gyakorlatilag ellehetetlenítette. A „nyugati” résztvevők sietve távoztak, mihelyt (22-én) megnyílt a határ az Német Szövetségi Köztársaság felé. Eredetileg négy kirándulás jött volna át Magyarországra. Ebből végül csak egy összevontat sikerült megtartani. Jellemző a korra, hogy minderről az egyébként oly lelkiismeretesen tájékoztató Földtani Közönyben egyetlen sor sem jelent meg.

Megjelent viszont Bogsch László: „Általános őslénytan” c. könyve, valamint Szádeczky-Kardoss Elemér újabb műve: „A Föld szerkezete és fejlődése (bevezetés a kőzettanba)”.

Ebben az évben született meg a Szocialista Országok Tudományos Akadémiáinak az a megállapodása, amelynek értelmében 1970-től magyar geológusok is bekapcsolódtak Kuba földtani térképezésébe. Ez a munka két évtizeden át folyt eredményesen.

Ugyancsak ebben évben írta alá a Központi Földtani Hivatal az első kétoldali műszaki-tudományos együttműködést vasfüggönyön túli országgal, Ausztriával. (Ezt másodikként 1970-ben a francia B.R.G.M.-mel való megállapodás követte.)

1969

Március 13-án Bányavíz-ankét volt a Magyar Hidrológiai Társasággal és az OMBKE-val közösen.

A március 26-án tartott tisztújító **Közgyűlésen** Nemez Ernő elnöki megnyitója után, amelyben a százéves Földtani Közönyt méltatta, Kriván Pál főtitkár megemlékezett a Társulat ötven évvel korábban, 1919 március 20-án tartott rendkívüli közgyűléséről, melyen a konzervatív és a radikális szárny ütközött össze.

Csíky Gábor bemutatta a Koch Antal emlékérem ügyrendjét.

Kókay József javaslatot terjesztett elő Általános Földtani Szakosztály megalakítására. Ezt a Közgyűlés egyetértéssel elfogadta. (Ténylegesen május 14-én alakult meg. Elnöke Szalai Tibor lett, titkára pedig Jámbor Áron.)

Az 1969. évi Közgyűlésen Szabó József-emlékéremmel tüntették ki Fülöp

Józsefet, Hantken Miksa- emlékéremmel Oroszné Hajós Mártát, Koch Antal- emlékéremmel Rónai Andrást, és Vendl Mária-díjjal Erdélyi Jánost. Hatan kapták meg a Társulat emlékgyűrűjét (Monos János, Végh Sándorné, Csíky Gábor, Fejér Leontin és Hámor Géza). Tiszteleti taggá választották Balló Rudolfot és az 1919 után az Egyesült Államokba emigrált Jablonszky Jenő paleobotanikust.

A Társulat megválasztott új vezetősege a következő.

Elnök: Nemez Ernő, társelnökök: Dank Viktor és Meisel János, főtitkár: Kriván Pál, titkár: Hámor Géza.

Június 18-án a Társulat még rendkívüli **Közyűlést** is tartott.

Június 12–15-én az Alföldi Területi Szakosztály kirándulást szervezett a Tokaji-hegységbe.

Az 1969. év vitathatatlanul legjelentősebb eseménye a Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) megalapítása centenáriumának méltó megünneplése volt. Ez az egész magyar geológustársadalom együttes erőfeszítése és komoly sikere volt. Főszervezője Fülöp József, a MÁFI volt igazgatója, 1969-ben már Kertai György utódként a Központi Földtani Hivatal elnöke volt. A nyár folyamán lebonyolított szakmai rendezvényeket még felsorolni is hosszú.

Mediterrán Jura Kollokvium

Bauxitföldtani Konferencia

Eocén rétegtani Kollokvium

Neogén Kollokvium

A Földtani Intézetek (Geological Surveys) Napja

A Nemzetközi Őslényti Asszociáció (International Palaeontological Association, IPA) munkaülése

Az UNESCO által a földtani korreláció témakörével foglalkozó nemzetközi ülés. Ezen terjesztették elő és fogadták el a Nemzetközi Földtani Korrelációs Programra (International Geological Correlation Programme, IGCP) vonatkozó javaslatot.

A Magyar Állami Földtani Intézet százéves története megjelent könyvalakban, magyar és angol változatban. Szerkesztette: Fülöp József és Tasnádi Kubacska András.

Mindezek a rendezvényeken és a hozzájuk tartozó szakmai kirándulásokon összesen több, mint 700 külföldi szakember vett részt. Ez tízszer annyi, mint ahányan tíz évvel korábban a („főpróbának” szánt) Mezozoos Konferencián részt vettek. Külkapcsolataink tehát tíz év alatt egy teljes nagyságrenddel javultak.

Alig egy hónappal később, szeptember 11–19-én ülésezett Budapesten (Magyarországon először, és mindmáig utoljára) a Kárpát-Balkán Geológiai Asszociáció Kongresszusa. Ennek a (IX.) kongresszusnak Szádeczky-Kardoss Elemér volt az elnöke. Anyagai az akadémiai Acta Geologica-ban jelentek meg.

További egy hónap múlva az ICSOBA (a zágrábi székhelyű Nemzetközi Bau-xit, Timföld és Alumínium Bizottság) tartotta II. konferenciáját Magyarországon.

Nyilvánvaló, hogy a külföldi kollégák „fölfedezték” Magyarországot, amely azóta is kedvelt találkozóhelynek számít...

Igazán alkalmas év volt ez arra, hogy megalakítsák a Társulat Tudománytörténeti Bizottságát (október 27).

November 27-én Őséghajlattani Konferenciát rendezett a Társulat a Magyar Meteorológiai Társasággal közösen.

Berlin–Stuttgartban megjelent Trunkó László (Karlsruhe) „Magyarország geológiája”, német nyelven.

1970

Az év a Matematikai Földtani Szakcsoport megalakulásával kezdődött (január 30). Elnöke Csalogovits István.

Március 11-én az Ásványtan-Geokémai Szakosztály ülésén ismertették – amerikai szakirodalom alapján – az Apollo-11 holdkőzetmintáinak elemzési eredményeit.

Március 15-én a Kormány Állami (már nem Kossuth) díjjal tüntette ki Kőrössy László tagtársunkat.

Az éves **Közgyűlést** március 20-án tartották. Nemez Ernő elnöki megnyitójában leszögezte, hogy „az 1969-es esztendő a magyar geológusok közös erőfeszítéseként tudományunk hazai történetének kiemelkedő állomása lett”. „Kiemelkedő esemény volt az UNESCO Nemzetközi Geológiai Korrelációs Programjának előkészítő tanácskozása, amely első ízben vázolta föl az egész földünkre kiterjedő geológiai kutatás tervének körvonalait. Több, mint 90 neves geológus közreműködésével olyan programot fogalmaztak meg, amely egy-két évtizedre szólóan a világ tudományos kutatásának vezérfonala lesz, s amely program ma az UNESCO közgyűlése előtt, mint a budapesti ülészak határozata fekszik. Úgy vélem, hogy e nevezetes dokumentum keletkezésének összefonódása hazánk nevével mintegy szimbóluma a magyar geológia tekintélyének, amelyet növelni a nemzetközi szakvéleményben a jövőben is fő feladatunk lesz.” Egyébként úgy vélte, hogy „eljön az ideje, hogy a társulati tevékenységünk egyre nagyobb hányada szűkebb körű szakmai konzultációk, ankétok, metodikai viták, hosszabb-rövidebb tanfolyamok szervezése irányába toldójék el”.

Mínthogy „Társulatunk tagságának mintegy harmadrésze (40 % a fiatal korosztályhoz tartozik (35 éven aluli)”, Ifjúsági Bizottságot hoztak létre. Titkára Mindszenty Andrea lett.

Kriván Pál főtitkári beszámolójában a teljes taglétszámot 1096-nak jelentette. Tájékoztatta a Közgyűlést, hogy „az átlaglátogatottság 40 főt sehol sem ér el, csak a központi rendezvényeken megy 55 fölé...” Bejelentette, hogy a MTESZ kénytelen átengedni Szabadság-téri székházát a Televízióknak, így a Társulat az év végén az Anker-köz 1–3-ba költözik.

Hámor Géza megemlékezett „hazánk felszabadulásának 25. évfordulójáról”. Ennek keretében megállapította, hogy „Társulatunk alapvető célkitűzéseit sem a személyi kultusz időszakának tévedései, sem az ellenforradalom eseményei nem befolyásolták döntően”.

Az Ifjúsági Bizottság április 13-án tartotta alakuló ülését, 47 résztvevővel.

Április 22-én a Mérnökgeológiai Szakosztály Metró-ankétot tartott a Közlekedéstudományi Egyesület Alagút és Mélyalapozási Szakosztályával közösen, május 19-én pedig kirándulást szervezett Pannonhalmára.

A **Vándorgyűlés** (május 4–6) id. Lóczy Lajos halála 50. és a központilag szervezett bauxitkutatás 20. évfordulója alkalmából Balatonfüreden és Balatonalmádi-ban ülésezett.

Május 28-án az Északmagyarországi Területi Szakosztály negyedkor-földtani tanulmányutat tartott.

Június 15-én a Tudománytörténeti Bizottság Szakcsoporttá alakult, titkára Fejér Leontin lett.

A Magyarhoni Földtani Társulat, a MTESZ vezető szerveivel együtt, év vége helyett már július 1-jén átköltözött az Anker-köz 1–3-ba.

Szeptember 17-én a Déldunántúli Területi Szakosztály kirándulást szervezett a Villányi-hegység mezozoós képződményeinek tanulmányozására.

Ebben az évben volt még egy második **Vándorgyűlés** is – Északkelet-Magyarországon (Rudabányai-hegység, Tokaji-hegység, Bükk), szeptember 21–23-án, amely Északmagyarország 25 éves kutatási eredményeit ismertette meg a résztvevőkkel.

Szeptember 26-án az Általános Földtani Szakosztály kirándulást szervezett a Budai-hegységbe.

Október 6-án a Mérnökgeológiai Szakosztály hajókirándulást tartott a Dunán, Győr–Dunaremete–Gönyű útvonalon.

Július 27-én elhunyt a koholt vádak alapján meghurcolt Papp Simon, Társulatunk volt elnöke. (1955. június 5-én helyezték szabadlábra, és 1960. máj. 19-én „kegyelemből mentesítették”. 1962-ben ment nyugdíjba.)

Október 30-án elhunyt Vadász Elemér, Társulatunk örökös díszelnöke. Ezzel a szomorú eseménnyel végleg lezárult egy több, mint húszéves szakasz, amelyre – különösen az első évtizedre – az ő ellentmondásos egyénisége annyira rányomta a bélyegét, mindenféle értelemben.

Az Ifjúsági Bizottság november 9-i ülésén Bérczi Istvánt választotta meg titkárnak.

Ebben az évben jelent meg a Földtani Közlöny jubileumi, 100. kötete. Ebben a Társulat elnöke, Nemező Ernő az „Újabb 100 év felé” című méltatásában többek között ezt írta: „A helytállásra, mellyel az egymást váltó, sok tekintetben különböző földtani nemzedékek a Földtani Közlönyt egy évszázadon keresztül fenntartották, méltán büszke lehet nemcsak egy geológus, hanem az egész magyar tudományos társadalom is. Hiszen a Közlöny alapítási évében világszerte számon tartott, 1000-nél alig több folyóiratból mindössze néhány maradt fenn változatlanul napjainkig.”

Az évszáró klubesteken Róma mellett Alaszka és Chile (!) volt a vetített képes úti beszámoló tárgya.

1971

Január 9-én elhunyt Vendl Aladár, Társulatunk volt elnöke, első száz évének jeles krónikása.

Január 21-én a Déldunántúli Területi Szakosztály az OMBKE Mecseki csoportjával közösen konferenciát tartott köszönéskészleteink művelődési minőségéről.

Március 5-én a Társulat Ifjúsági Bizottsága, a Központi Földtani Hivatal és a GEOMINCO Földtani és Bányászati Külkereskedelmi Vállalat közös ankétot tartott a szellemi export lehetőségeiről (egyéni és csoportos külföldi munkavállalás).

Március 11-én közös rendezvény volt a Magyar Geofizikusok Egyesületének Déldunántúli Csoportjával: „Földtani-hidrogeológiai-geofizikai vizsgálatok újabb eredményei Pécs-Baranya vízellátásában, építőanyag-ellátottságában és városrendezésében.”

A március 24-én tartott **Közgyűlés** a Magyar Állami Földtani Intézet éves beszámolóüléséhez kapcsolódott. Elnöki megnyitójában Nemezc Ernő az alábbiakat emelte ki.

1. Növekvő igény van az alkalmazott földtan különböző ágaira: mérnökgeológia, tengergeológia, űrgeológia, környezetföldtan, agrogeológia stb.

2. Uralkodóvá válik a kéregalatti energiaáramlásokra alapozott szemlélet. (Értsd: a lemeztektonika.)

3. Gyorsuló haladás mutatkozik a tudományközi (interdiszciplináris) kutatások területén.

Az 1971. évi közgyűlés nyolc külföldi tiszteleti tagot választott: három szovjet mellett kettőt az NSZK-ból (!), egyet-egyet pedig Csehszlovákiából, Franciaországból, Jugoszláviából. Hazai tagtársaink közül tiszteleti taggá választották Horusitzky Ferencet és Vitális Sándort.

A március 26-i szakülésen Pantó Gábor tartott egy rendkívül fontos előadást, amelynek címe: „Gondolatok a geoszinklinális és a globális tektonikáról.” Ez volt ugyanis a lemeztektonika első bemutatása Magyarországon. (Nem jelent meg nyomtatásban.)

Április 5–10 között továbbképző tanfolyam volt az Ifjúsági Bizottsággal közös szervezésben: „Az üledékes petrológia újabb eredményei.”

Május 19: A „Miskolc fürdőváros” c. ankét nagy közönséget vonzott.

A június 24–26-i **Vándorgyűlés** Északkelet-Magyarországon járt (Debrecen, Kisköre), a mélységi vizek és szénhidrogének problematikájára összpontosítva a figyelmet.

Szeptember 23-án a Déldunántúli Területi Szakosztály tanulmányutat tartott a mecseki kristályospala és gránit területen.

Megjelent az Általános Földtani Szakosztály saját kiadványának, az Általános Földtani Szemlének az első száma. (A további számokban sok olyan írás látott napvilágot, amely valamilyen oknál fogva másutt nem jelenhetett meg, de komoly érdeklődésre tarthatott számot, angol összefoglalásai révén még külföldön is.)

Október 7-én a Mérnökgeológiai Szakcsoport egész napos hajóutat szervezett a dunai magaspartok tanulmányozására.

November 16–18-án Országos Szénföldtani Konferencia volt Komlón.

November 24-én elhunyt Horusitzky Ferenc, Társulatunk volt elnöke.

December 1-jén Stegena Lajos előadást tartott az Általános Földtani Szakosztályban: „A Magyar Medence kialakulása az új globális tektonika tükrében.”

Az (első) virágkor (1972–1990)

Ennek az időszaknak az első fele a nyugodt és sokrétű munka, a biztosnak látszó fejlődés kora volt, még az olajár-robbanások ellenére is. Második felében azonban már egyre nyugtalanítóbb jelenségek mutatkoztak a magyar népgazdaságban, a kulturális és a politikai életben, amelyek zavarólag és lassítólag hatottak, sőt némely tekintetben már visszaesést idéztek elő. Előtérbe nyomultak – a gazdaságosság elvi és gyakorlati átértékelése mellett – a környezet problémái. A szakosztályi kiadványok azonban folyamatosan megjelentek, egyre inkább közelítve a szabályos „folyóirat” jelleget, jóllehet „Kézirat gyanánt”... A Társulat taglétszáma 1982-ben tetőzött (1680), azután csökkenni kezdett.

1972

Az év azzal kezdődött, hogy február 9-én formailag is megalakult a Társulaton belül az Ásványgyűjtők Klubja. Titkára Orsovai Imre.

Március 15-én tisztújító **Közgyűlés** volt (amelyet február 7-én pártaktívaülés készített elő). Az elnöki megnyitót Nemezc Ernő tartotta. Többek között hangsúlyozta: „Az energiatermelést ma már nem vizsgálhatjuk csak az energiahordozók készletének mennyiségi szempontjából, hanem vizsgálni kell azt a hatást is, amelyet melléktermékeik az emberi szervezetre, a társadalomra gyakorolnak.” A főtitkári beszámolót Kriván Pál tartotta. Ebben fogalmazta meg és indokolta a havi programfüzet bevezetésének szükségességét. Ez igen sikeres kezdeményezésnek bizonyult.

A Közgyűlés Dank Viktort választotta elnökké. Társelnökök: Székyné Fux Vilma és Alföldi László. A főtitkár Hámor Géza, titkár Bérczi István. A Közgyűlés Földvári Aladárt, Jugovics Lajost, Pantó Gábort, Sztrókay Kálmánt és Tasnádi Kubacska Andrást a Társulat tiszteleti tagjává választotta. Egy külföldi tiszteleti tagot is választottak: az osztrák H. Wiesenedert. Szabó József-emlékérmet kapott Koch Sándor. Hantken Miksa-emlékérmet Bartha Ferenc, Koch Antal-emlékérmet Hámor Géza, társulati emlékgyűrűt pedig Csepregyhyné Meznerics Ilona, Juhász András, Kriván Pál, Nemezc Ernő és Vogl Mária.

DANK VIKTOR

Április 17–21-én továbbképző tanfolyamot tartottak: „Az építő és építőanyagipari nyersanyagok kutatásának és termelésének földtani feladatai” témakörben.

Május 11-én és 25-én ankétot tartottak a Borsodi Műszaki hetek keretében.

Május 12-én volt az Ifjúsági és az Oktatási Bizottság ankétja: „A geológus-továbbképzés tapasztalatai és jövője.”

Május 23-án egy fontos konferenciára került sor a Hidrológiai Társasággal közös rendezésben: „Vízföldtani problémák a Dunántúl szén, bauxit és mangánérc-területein”.

Június 3-án az Őslénytan-Rétegtani Szakosztály kirándulást vezetett Budapest–Perbál–Dorog–Tata–Vértesszőlős útvonalon.

Kivételes eset, hogy közös előadóülést tartott a Magyar Földrajzi Társaság és Társulatunk Általános Földtani Szakosztálya, június 8-án.

Június 26-án Vitaülés volt a mérnökgeológiai szakmérnökképzés tapasztalatairól.

Megjelent a „Földtani Tudománytörténeti Évkönyv” első száma, valamint három jelentős könyv:

- Sztróckay K., Grasselly Gy., Nemezc E., Kiss J.: Ásványtani praktikum I–II.
- Bartha F., Kleb B., Kőrössy L., Szabóné Kilényi É., Szatmári P., Széles M., Szénás Gy., Tóth K.: A magyarországi pannonkori képződmények kutatásai.
- Géczy Barnabás: Ősnövénytan.

Szeptember 20-án az Általános Földtani Szakosztályban nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott Szádeczky-Kardoss Elemér: „Az új globál tektonikáról a Kárpát-Pannon területen.”

Ebben az esztendőben két nemzetközi eseménynek volt kiemelt jelentősége a magyar geológia számára és különösen a Társulat számára.

- A Montrealban tartott 24. Nemzetközi Geológus-kongresszuson Grasselly Gyulát az IUGS egyik alelnökévé választották.

- Ugyanezen kongresszuson elfogadták a Budapesten, 1969-ben kidolgozott javaslatot a közös UNESCO–IUGS Nemzetközi Földtani Korrelációs Program (International Geological Correlation Programme, IGCP) létrehozására. Ezt aztán ugyanazon év novemberében Párizsban az UNESCO közgyűlése is ratifikálta, és a program ténylegesen 1973-ban indult útjára, párizsi központtal. Ezzel újabb lehetőségek nyíltak meg külföldi kollégákkal való rendszeres szakmai együttműködésre, mind a mai napig. (A program hivatalos és sokat idézett jelszava kezdettől fogva: „A földtan nem ismer államhatárokat.” Ezt már első ügyvezető titkára, az osztrák Felix Ronner igen energikusan és eredményesen képviselte.)

1973: a Társulat 125. esztendeje

A március 14-i **Közgyűlés** elnöki megnyitójában Dank Viktor a hazai szénhidrogén-kutatás eredményeit méltatta. „Kétségtelen, hogy az 1935-ben megindult hazai szénhidrogén-kutatásnak legeredményesebb időszak az 1965–70 közötti periódus volt. Ehhez jelentősen hozzájárultak a Kárpát-medencére, illetve a Pannon süllyedékre vonatkozó új tudományos eredmények, a nagyszámú fúrás-szelvény és a fúrások anyagának korszerű feldolgozása.”

Hámor Géza főtitkár fölelevenítette a Társulat megalakulásának körülményeit. Két fő célt jelölt meg: növelni a demokratizmust a tudományos életben és különös figyelmet fordítani az interdiszciplináris kutatásokra.

Jelentős eredmény, hogy alkalmi kiadványok jelentek meg: különböző továbbképző tanfolyamok jegyzetei (építőanyagok, matematikai földtan, szedimentológia, földtani térképszerkesztés).

Ekkor már olyan sok volt a külföldi vendégelőadó, hogy számukat célszerű volt korlátozni: legfeljebb ötben határozták meg. A jubileum alkalmából soron kívül 16(!) tagot tüntettek ki a Társulat emlékgyűrűjével. (Lásd a vonatkozó táblázatban).

Az elnök bemutatta a közgyűlésnek Dobos Irma „Zsigmondy Vilmos születésének 150. évfordulója” c., ez alkalomra összeállított kötetét.

Április 2-án Dank Viktort (a korábbi Kossuth-díjnak megfelelő) Állami Díjjal tüntették ki.

Társulatunk 125 éves jubileumát azonban tulajdonképpen április 25–27-én ünnepelték meg, a Magyar Tudományos Akadémián tartott előadás-sorozattal. Elnöki megnyitójában Dank Viktor áttekintést adott a Társulat utolsó 25 évéről. Ennek teljes szövege meg is jelent a Földtani Közlöny 104/2. számában, magyar és német (!) nyelven. Kiemelendő mondanivalói az alábbiak.

„Az egyesület léte, fejlődése kezdetben tizek, majd százak, a MTESZ-ben tömörülés óta ezrek-tízezrek s mindvégig az ország lakossága millióinak érdeme.” (A MTESZ-hez való) csatlakozás helyességét az elmúlt 25 esztendő igazolta.”

„A társulati tagok ...a fejlődés ellenére felismerik, hogy a szaksajtót részermények töltik ki, szintézisekre van szükség, és a továbbképzést is rendszeressé kell szervezni... a geológus-képzés során vidékre, bányákhoz, kutatóterületekre, az

ipar egyéb területére kerülő geológusokat a Társulat továbbra is aktivizálni óhajtott és értékes megfigyeléseiket, ismereteik közkinccsá tételét biztosítani akarta. Őszintén be kell vallanunk, ez kezdetben számos gátló értetlenség miatt nem sikerült. Eleinte a vállalatok nem nagyon akarták befogadni a geológusokat a termelésre, és munkatempóra hivatkozva a tudomány számára végzett vizsgálatokat termelésgátlónak és fölöslegesnek tartották. Később egy ideig nem rendeltetészerűen adtak munkát nekik, különböző bánya-adminisztrációval stb. bízták meg őket. A statisztikai kimutatásokkal, termelési részproblémákkal való elfoglaltság mellé lakás, elhelyezés, munkahelyi és közlekedési problémák járultak, így hát szegény fiatal új, ambiciózus geológusunk dehogyis juthatott el a társulati ülésekre, rendezvényekre, könyvtárba, vándorgyűlésekre. Ma már persze ez régen a múlté. A területi szakosztályok a társulati életet, a közlekedés fejlődése a távolságok leküzdését lehetővé teszik, de azért fentiek csökevényeit vagy más formában történő megjelenését ma is megfigyelhetjük egyes helyeken.”

„Egy tudományos egyesület értékét tagjai munkáinak összértéke fejezi ki. E vonatkozásban is szédületesen gyors volt a fejlődés, egyre-másra jelennek meg az alapvető munkák a nyersanyagokról, az egyetemi tankönyvek, tágul a földtani vizsgálatokba vont társtudományok köre... Jelentősebb szintézisek jelennek meg a vidéken, az iparban működők tollából is... Számos vonatkozásban lehetővé válik a látókörnövelés, KGST témák, ENSZ, FAO, TESCO, OMF, GEOMINCO, CHEMOKOMPLEX külföldi munkavállalások lehetőségeivel. A Társulat ismét felismeri a tennivalókat, nyelvtanfolyamokat és külszolgálatra előkészítő előadás-sorozatokat szervez az egyetemekkel, az iparral, főhatóságokkal, társegysületekkel karöltve. Közben szakosztályok szűntek meg és szakosztályok jönnek létre, esetleg ugyanazok a szakosztályok. És nincs ebben semmi különös. Ha még nem értek meg a feltételek valamelyikére, jobb, ha megszűnik, az élet megkövetelte szükséglet újra létrehozza, ha kell.”

„Javul és elmélyül a kapcsolat a MTA-val, az OMF-val, a MTESZ-szel, és ez számos közös rendezvényen jut kifejezésre.”

„A rendezvények egyébként szintén jól regisztrálják a kor, az élet követelményeit. Az oktatási és könyv-ankétok korszerű művekről, nevelési törekvésekről adnak számot. (A) kőszénterületeinken, kőolajmezőinken, bauxit-előfordulásaink, színesércbányáink, vízföldtani, mérnökgeológiai problémák objektumai környékén rendezett vándorgyűlések igen gyümölcsözőek. Bemutatják a tudományos és gyakorlati vizsgálatokat, összegeznek és iránymutatók.”

Közölt néhány jellemző adatot is:

	1851	1900	1950	1960	1970
Taglétszám	76	310	248	662	942
Szakülések száma			7	36	86
Előadások száma				86	198

Felsorolta (alapítási évük sorrendjében) a Társulat szakosztályait és szakcsoportjait. Érdekes, hogy az Őslénytani Szakosztály megalakulását 1963-ra tette. (Az csak újraalakulás volt).

„Bár a múlt hagyományainak ápolása méltó külsőségeket is igényel, tudományos hagyományainknak tisztelő továbbfejlesztését mindenekelőtt a tettek márkázzák.”

„Személyi felsorolásokban, nevek idézésében szándékosan szegényes az elnöki méltatás. Nem mintha nem lenne bőven ... elhunyt és élő tagtársaink által végzett kimagasló tevékenység, melyet ez alkalommal is elismeréssel és köszönettel külön személyekhez rendelve ki ne emelhetnénk, de ez majd a Krónikás feladata lesz.”

Ebből az alkalomból három emléktáblát is avattak: Szabó Józsefnek MÁFI Szabó József utcai kerítésén, Schafarzik Ferencnek a Rudas fürdő előcsarnokában, és Koch Antalnak a budapesti Tudományegyetemen.

Április 8–12-én az Őslénytani-Rétegtani Szakosztály tanulmányutat szervezett Budapest–Hatvan–Sámsonháza–Kazár–Eger–Budapest útvonalon.

A **Vándorgyűlést** Esztergomban tartották, amely millenniumát ünnepelte.

Július 20-án egy egyetemi tanulmányi kiránduláson a Kaukázusban elhunyt Földvári Aladár, társulatunk volt ügyvezető elnöke.

Október 19-én a Mérnökgeológiai Szakosztály tanulmányutat vezetett Budapest–Balassagyarmat–Litke–Upolytarnóc–Salgótarján–Homokterenye–Kisterenye–Budapest útvonalon.

December 12-én tartotta 25 éves jubileum közgyűlését a MTESZ. Ezen társulatunk elnöke, Dank Viktor is felszólalt.

1974: a Réz Éve

A március 13-án tartott **Közgyűlésen** Dank Viktor elnök köszönetet mondott minden közreműködőnek a 125 éves jubileum méltó megünnepléséért. „A sikeres rendezés után felmerült a gondolat, mi az oka, hogy a Társulat ennyi idő után, ennyi nehéz időben, két világháború után változatlanul fennmaradt? Ennek fő oka, hogy mindig akadtak olyan szakemberek, akik a helyzetet felismerve meghatározták a tennivalókat, és a társulati tagok többsége mindig társult ezekhez, az élet követelte megvalósítása, kiharcolása érdekében. Másik oka az elnök és a társulati vezetés szerint abban van, hogy bármennyire eltérő munkahelyi körülmények között dolgoznak, valamennyien geológus szakemberek, akik a Társulaton belül kötetlen formában beszélhetik meg szakmai problémáikat, és az így kialakult együttműködés kötetlen szakmai, társadalmi tevékenységre is biztatja őket.”

Július 8–13 nemzetközi konferencia volt Budapesten: az International Confederation for Thermal Analysis (Nemzetközi Termoanalitikai Szövetség) 4. konferenciája.

A **Vándorgyűlést** stílusosan Recskén tartották, október 3–4-én. Minden oldalról bemutatták a nemrég fölfedezett mélyszintű, eocén szubvulkanizmushoz kötött porfiroz rézércesedést, amely Európa egyik legnagyobb ilyen, de sajnos nagy mélységben levő telepe. (A vándorgyűlés teljes anyaga a Földtani Közlöny recski különszámában jelent meg.) Emiatt nevezték el 1975-öt a „réz évének”.

November 18–19-én Szénhidrogén-földtani Ankét volt.

Az év további nagyobb rendezvényei környezetvédelemmel (Pécs) és a számítástechnikának az ásványi nyersanyagkutatásban való alkalmazásával foglalkoztak.

Ebben az évben jelent meg Szádeczky-Kardoss Elemér „Geonómia” c. könyvének „előkiadása kollektív lektorálásra”, valamint Tasnádi Kubacska András könyve id. Lóczy Lajosról.

1975: a Szén Éve

Az 1974-ben bekövetkezett első világgazdasági olajárrobbanás újra a kőszénre irányította a figyelmet világszerte, így hazánkban is. Ezért lett ez az esztendő a „szén éve”.

Dank Viktor elnököt, Székyné Fux Vilma és Alföldi László társelnököket, Hámor Géza főtitkárt és Bérczi István titkárt a március 12-én tartott **Közgyűlésen** újraválasztották. Négy magyar tiszteleti tagot választottak: Csepregyhé Meznierics Ilonát, Galli Lászlót, Jantsky Bélát és Vogl Máriát. A két új külföldi tiszteleti tag egyike osztrák: Robert Janoschek, a másik pedig csehszlovákiai magyar: Jan Seneš (a pozsonyi Szenes János).

Szabó József- emlékérmeket kapott Székyné Fux Vilma, Hantken Miksa- emlékérmeket Báldi Tamás, Koch Antal- emlékérmeket pedig Szepesházy Kálmán. Társulati emlékgyűrűvel tüntették ki Balogh Kálmánt, Meisel Jánost, Mezősi Józsefet és Rónai Andrást.

Kiemelt figyelmet fordítottak a hazánkban nemrég felismert olajpalára (alginit) és annak gyakorlati felhasználásaira.

A **Vándorgyűlést** a tatabányai eocén barnakőszén-medencében rendezték meg, október 2–3-án, az „Eocén Program” jegyében. A világgazdasági fejlemények fényében megkezdtek a hazai barnakőszén és lignit-készletek újraértékelését.

Ebben az évben alakult meg az angliai Reading-ben az Association of European Geological Societies (AEGS), az Európai Földtani Társulatok Szövetsége. A Magyarhoni Földtani Társulatot Székyné Fux Vilma társelnök és Bérczi István, az Ifjúsági Bizottság titkára képviselte. Így tehát Társulatunk kezdettől fogva az AEGS teljes jogú, tevékeny és megbecsült tagja.

Hézagpótló volt az Általános Földtani Szakosztály által szervezett Tektonikai Ankét, amely „rendkívül élesen feltárta ismereteink hézagosságát, a hazai tektonikai iskola sajnálatos hiányát”.

Egy másik ankét foglalkozott komplex módon Somogy megye földtani, víz-földtani, építésföldtani, környezetvédelmi kérdéseivel.

A Gazdaságföldtani Szakosztály nagy súlyt helyezett a földtani környezet- és természetvédelemmel való foglalkozásra.

Az RCMNS (Regional Committee for Mediterranean Neogene Stratigraphy, Nemzetközi Mediterrán Rétegtani Bizottság) VI. nemzetközi, Pozsonyban tartott kongresszusának magyarországi utókirándulása nem csak szakmai sikert, hanem jelentős devizabevételt is hozott.

Ebben az esztendőben hét ország 13 rendezvényén vett részt összesen 23 tagtársunk. Ez lényegesen magasabb szám, mint a megelőző években volt.

Új vonása volt nemzetközi tevékenységünknek az Alföldi Területi Szakosztály által szervezett kamara-ankét, amelyen osztrák kollégákkal közösen vitatták meg a triász képződmények üledékföldtani kérdéseit.

1976: a Víz Éve

Az előző két és fél évtizedben a magyar geológiának mind az állami, mind pedig a társadalmi szervezetei jelentős mértékben más intézményeknek engedték át a vízföldtani problémákkal való foglalkozást. Ez, minden sikeres együttműködés ellenére, végső soron mégiscsak kedvezőtlennek bizonyult. Ennek tudatos, fokozatos helyrebillentése kezdődött meg a „víz évében”, hazai és nemzetközi szinten egyaránt.

Közyűlési beszámolójában Hámor Géza főtitkár kiemelte: „Fontos új vonása volt az elmúlt öt évnek (a IV. ötéves tervnek), hogy szakmánk... az élet olyan új területeit hódította meg, ahol már korábban is szükség lett volna közreműködésünkre.” A taglétszám 1122 fő. Probléma a Földtani Közlöny és a Földtani Kutatás megfelelő (megemelt) példányszámban való előállítás. Az Alapszabály Bizottság készíti a módosító javaslatot az 1977. évi közgyűlésre. Az 1976. évi munkatervben „növekedett a szintézisigényű munkák és rendezvények száma, fokozatosan előtérbe kerültek a tudományos megvitátást igénylő alapkérdések, folytatódik a legfontosabb nyersanyagaink intenzív kutatása, bővül a szakterületek közötti információ és együttműködés köre, új elemként egyre gyakoribbak a környezet- és természetvédelmi kérdések”. „Területi szakosztályaink egyre inkább gazdáivá válnak saját működési körzetüknek. Nagyon léptünk előre e területek szintézisigényű kiértékelése terén a regionális ankétokkal. Ezeknek két fajtája alakult ki: komplex és tematikus.”

A Mérnökgeológiai Szakosztály rendszeressé tette a munkahely-látogatásokat.

Az Agyagásványtani Szakosztály által meghonosított új forma a szakmai szeminárium.

Négy munkabizottságunk működött külső megbízásos (fizetett) feladatok megoldásán. Ez jelentősen könnyített a Társulat pénzügyi nehézségein.

Társulatunk társrendezőként vett részt a MÁFI (Rónai András) által az AIH (Association Internationale d' Hydrogéologie, Nemzetközi Vízföldtani Asszociáció) felkérésre „A nagymedencék hidrogeológiai viszonyai” címen szervezett nemzetközi kongresszus munkálataiban (37 országból 186 külföldi, valamint 60 hazai résztvevő).

A főtitkár a társegyesületekkel való jó együttműködésen belül sajnálatos kivételként említette meg az OMBKE-t. További problémaként mutatott rá arra, hogy kevés a belföldi szakmai tanulmányút, közös terepbejárás.

Június 5-én elhunyt Vitális Sándor, Társulatunk és a Magyar Hidrológiai Társaság volt elnöke.

A **Vándorgyűlést** a Duna-Tisza közének vízföldtani problémái témakörében, Kecskeméten tartották (október 14–15-én), beleértve az egyre időszerűbbé váló geotermia problematikáját is.

Egy hónappal később a Tektonikai Ankét váltott ki nagy érdeklődést.

A Földtani Közlöny hasábjain élénk eszmecsere folyt arról, hogyan kell és lehet alkalmazni a lemeztectonikát a Pannon-medencére. (Mindinkább kezdett kialakulni az is, hogyan nem.)

A Társulat bizottságot hozott létre a műszaki értelmiség helyzetével való foglalkozásra, Víz Béla vezetésével.

1977

Ebben az évben rendeztek először Földtani Tudománytörténeti Napot, február 14-én, 12 előadással. Témája „A magyar ásványi nyersanyagok kutatásának története, kezdettől a felszabadulásig” (1945-ig). Merész újításnak számított, hogy ennek teljes anyaga angol nyelven jelent meg a Földtani Közlönyben (1980-ban).

Március 23-án **Közgyűlés** volt. Az elnöki megnyitót Dank Viktor tartotta, a főtítkári beszámolót pedig Hámor Géza. „Az 1976. évi munkánk az Elnökség határozatában rögzített és végrehajtott programunk értelmében a vízföldtani kérdések központba állítására irányult. Ez a központi nagyrendezvényekben és a területi szakosztályaink munkájában egyaránt megnyilvánult.” Az elnökség különösen méltányolta a területi szakosztályok megnövekedett aktivitását. Az új tevékenységi formák közül kiemelte a munkahelyi látogatásokat, a térkép-ankétokat és a szakmai szemináriumokat. A taglétszám: 1158 fő.

Május 25–26-án jelentős ankétot tartottak Szolnokon: „A szénhidrogén és vízkutatás, bányászat földtani információszerezési lehetőségei és fejlesztési irányai.”

Újítás volt, hogy a **Vándorgyűlést** a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen rendezték meg, a Börzsöny hegységben. Tárgya a börzsönyi polimetallikus érckutatás lehetősége volt.

Megalakult a Társulat ötödik területi szervezete, a Budapesti Területi Szervezet. Ezzel az ország teljes területe „gazdára talált”.

Ellenőrző Bizottság létesült, a Déldunántúli Területi Szakosztály keretében pedig Mélyfúrás-technikai Bizottság. (A korábban tervezett Mélyfúrás-technikai Szakosztály helyett. De ez sem vált ténylegesen működővé.)

Október 21-én szülővárosában, Székesfehérvárott felavatták Vadász Elemér mellszobrát és emléktábláját.

November 16-án újra Tektonikai Ankétot tartottak.

Több fontos szakkönyv jelent meg: Bárdossy György „Karsztbauxitok”, Hegyiné Pakó Júlia–Vitális György: „Cementipari nyersanyagaink és kutatásuk módszertana”, Galli László: „A földtan alkalmazása víz- és mélyépítésben”.

1978

A március 22-i tisztújító **Közügyülés** ezúttal először, a MTE SZ kiváncsi szerinti küldöttközgyűlés volt. Megnyitójában Dank Viktor elnök a Társulat, a tudomány és az ipar kapcsolatáról beszélt. Kiemelte, hogy a Társulat már 1970 óta végez fizetett szakértői tevékenységet: eddig 26 megbízásos munkát készítettek el. Ez lényegesen javított a Társulat anyagi helyzetén. Úgy ítélte meg, hogy a regionális ankétok rendszere bevált. A hangsúly határozottan eltolódott a gazdasági, sőt gazdaságossági problémák irányába. Október 20-án egyesületközi (Magyarhoni Földtani Társulat, OMBKE, Magyar Geofizikusok Egyesülete) vitaülést rendeztek a hazai ásványvagyon-gazdálkodás gazdasági kérdéseiről.

Hámor Géza főtitkár beszámolójában három évet tekintett át. Többek között az alábbi megállapításokat tette: „A látogatottság mintegy 12 %-os emelkedése mellett összes rendezvényeink száma mintegy 20 %-kal csökkent, a kevesebb rendezvényen azonban a három év alatt mintegy 270-nél több előadás hangzott el. Ugrásszerűen megnőtt az ankétok száma az előadóülések rovására, ami részben szintén a téma-koncentrációt tükrözi. A rendezvények magas száma (330 a 3 év alatt) azt jelenti, hogy minden harmadik munkanapra jutott átlagosan egy rendezvény. Nem tudtuk elérni a koordináció olyan fokát, hogy az időbeli egybeeséseket Társulaton belül kiküszöböljük, nem beszélve az egyéb ... rendezvényekről. Az időbeli és tematikus tömörítés továbbra is a Társulat, illetve a megválasztandó új elnökség feladata lesz. Ezt elsősorban a havi programfüzetek előzetes egyeztetés alapján történő kiadásával kívánjuk elérni.” A Vezetőséget újraválasztották.

A Társulat tiszteleti tagjává választották Bogsch Lászlót, Lengyel Endrét, Rónai Andrást és Szalai Tibort, továbbá egy bolgár, két csehszlovák, valamint egy-egy lengyel, kelet-német és osztrák geológust. A Szabó József-éremmel Bárdossy Györgyöt tüntették ki. Hantken Miksa-éremmet kapott Géczy Barnabás (másodsor), Koch Antal-éremmet Kassai Miklós, Nagy Elemér, Nagy István és Bóna József munkája, Vendl Mária-díjat pedig Örkényiné Bondor Livia. Öten kaptak társulati emlékgyűrűt: Allodiatorisz Irma, Meisel Jánosné, Sóllyom Ferenc, Strausz László és Vitális György.

Az éves **Vándorgyűlés** a Dél-Tiszántúl földtani felépítésével foglalkozott.

A Tudománytörténeti Szakcsoport is Szakosztállyá lépett elő.

November 9–10-én Ősföldrajzi Ankétot rendeztek.

Megjelent Galács András–Monostori Miklós: „Ősállattani gyakorlatok” c.könyve.

A Társulat vezetősége elhatározta, hogy hosszú távú programot dolgoz ki. Az összesített taglétszám ebben az esztendőben haladta meg először a másfél ezret (1521).

1979

Márciusban megalakult a Kubai Földtani Társulat (Sociedad Geológica de Cuba), a már egy évtizede Kubában (Oriente tartományban) áttekintő földtani térképezést végző magyar geológusok kezdeményezésére és bábáskodása mellett, a Magyarhoni Földtani Társulat mintájára.

Április 6-án volt a **Küldöttközgyűlés**. Elnöki megnyitójában Dank Viktor részletesen ismertette a társegyesületekkel való együttműködés időszerű feladatait.

Fülöp József, a Központi Földtani Hivatal elnöke előadást tartott a Közgyűlésen „A földtani kutatás helyzete és feladatai” címmel.

Hámor Géza főtitkár kiemelten méltatta az Általános Földtani Szakosztály és a fiatal Budapesti Területi Szervezet működését. Megállapította, hogy „sok szakosztályunkban megjelent, illetve erősödött a környezetvédelem témája”. Elégedetten állapította meg, hogy az eltelt három év alatt 13 rendezvényünk volt társegyesületekkel: 3 alkalommal az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel (OMBKE), 2–2 alkalommal a Magyar Hidrológiai Társasággal, a Talajtani Társasággal, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társasággal, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulattal (TIT), a Magyar Tudományos Akadémia helyi szerveivel és a Magyar Rétegtani Bizottsággal.

Megemlítette az 1980. évi párizsi Nemzetközi Geológiai Kongresszusra való felkészülést is. „Lehetőségünk nyílik a COOPTURIST szervezésében szakmai turistacsoport indítására, így – a világkongresszusok történetében először – remélhetőleg olyan szakmai programmal és olyan létszámmal tudunk részt venni a kongresszuson, amely méltó a magyar földtan múltjához és jelenlegi helyzetéhez egyaránt.” [Az 1972-es kanadai (Montreal) és az 1976-os ausztráliai (Sidney) kongresszuson érthetően csak igen kevés résztvevő volt Magyarországról.]

Az IGCP nemzetközi Kaolin-Szimpóziumot tartott Budapesten (szeptember 3–4).

Az október 11–12-i **Vándorgyűlés** a mecseki liász kőszénkutatás eredményeivel foglalkozott (Máza–Dél, Váralja).

Október 26–27-én ankét volt Veszprémben: „Korszerű ásványtani-geokémiai anyagvizsgáló módszerek” címmel.

December 5-én Bérczi Szaniszló előadást tartott a Hold rétegtanáról.

Megjelent Báldi Tamás: „A történeti földtan alapjai” és Erdélyi Mihály: „A Magyar Medence hidrodinamikája” c. könyve.

1980

A március 12-i **Közgyűlésen** Hámor Géza főtitkár különféle „anomáliákról” tett említést, így arról, hogy sokszor „rólunk-nélkülünk” döntenek. Megemlítette a „geológus” fogalom mint foglalkozás és szakmamegjelölés gátlástalan használatát. A „rólunk-nélkülünk” elv eredményezi „az állami elismerések ritkaságát, a visszaféjlődést az akadémiai osztály és a tudományos minősítés, vagy legalább az aspiránsfelvétel területén, az egyetemi felvételnél és az ún. alapozó tárgyi oktatásnál mutatkozó kontraszelektív anomáliákat, elsősorban a földtan egyetemi tanzékein csattanó intézetesítési törekvéseket, a technikusképzés problémáit, a földtan középiskolai oktatási helyzetét, aggasztó káderellátottságunkat, és az iparági földtani szolgálatok néhol erősen alárendelt helyzetét. Ilyen anomália hazai nyersanyagaink és erőforrásaink, a földtan nyersanyag-kutatási eredményeinek

néha szakszerűtlen alulértékelése, a széntermelés visszafejlesztésének ódiúmát a geológiára, illetve a geológusokra visszahárító megnyilvánulások. E jelenségek alkalmasak szakmán belüli, vagy szakmák közötti ellentétek felszítására, vélt vagy valós csoportérdekek túlhangsúlyozására, egyes szakmák tudatos szembeállítására (pl. geológia-geofizika, vagy geológia-bányászat stb.)”. Programot is adott, mit lehet és kell is tenni az ilyen rendellenességek felszámolására. Öröndetes tény viszont, hogy a taglétszám átlépte a másfél ezret (1594 fő). 1979 II. félévétől tagdíj-emelés lépett életbe. „Csökkentek az előírásoknak megfelelően a külföldi, és ezen belül különösen a nyugati relációjú utaztatási kereteink, reprezentációs költségeink és megszűnt rendezvényeink dotációja, tehát minden rendezvényt csak önköltséges alapon szervezhetünk. Munkánkban további nehézséget fog jelenteni a megbízásos tevékenység új adórendszere és a nyugdíjas kollégáink foglalkoztatására vonatkozó megszorítások.”

Április 23–24-én a MÁFI-ban bemutatták a párizsi Nemzetközi Geológus-kongresszusra szánt magyar előadásokat, hogy a vita tanulságaival is emelkedjék azok szakmai és főleg előadás-technikai színvonala.

Szeptember 1–6 között a Társulat szervezésében Nemzetközi Diatóma Szimpózium volt Budapesten, szervezője Hajós Márta.

Szeptember 3-án Hajduszoboszlón Pávai Vajna Ferenc, november 3-án Budapesten pedig id. Noszky Jenő emléktáblát lepleztek le.

November 3–5-én a KBGA Magmás-Metamorf Bizottsága Debrecenben tartott ülést.

November 27-én Szegeden Kertai György emléktáblát avattak.

Ebben az esztendőben a Társulat öt, „**Vándorgyűlés** számba menő” Regionális Tervankétot tartott, amelyen az ország egyes vidékeinek földtani-bányászati problémáit tekintették át.

Dank Viktor elnök a XXX. bányásznapi alkalmából a földtani kutatás dolgozóinak nevében üdvözölte a bányászokat.

1981

Március 18-án tisztújító **Közgyűlésre** került sor.

A beszámolóban Dank Viktor elnök hangsúlyozta, hogy „háromévi munkánkat a megelőző időszakban kialakított és megalapozott tervszerűség jellemezte”. Úgy ítélte meg, hogy a legeredményesebb munkát („mondhatjuk hagyományosan”) a Déldunántúli Területi Szervezet végezte. Kiemelte, hogy „a MSZMP (a Magyar Szocialista Munkáspárt) 1980. évi XII. kongresszusán figyelembe vették azoknak a javaslatoknak a zömét, melyeket a Társulat a MTESZ-en keresztül terjesztett a Központi Bizottság elé”, és hogy „a MTESZ igen komolyan foglalkozott a műszaki és természettudományi értelmiség társadalmi devalvációjával”. Viszont úgyszólván megszűnt a Matematikai Szakcsoport működése. Előtérbe kerültek a módszertani témák. Offenzív stratégia keretében 3 év alatt 48 közös társegyesületi rendezvény volt, és valamilyen formában már hét nemzetközi szervezetben voltunk tagok. Folytatódott az 1975-ben megkezdett valutaszerzési akció, elsősorban

rendezvényszervezéssel. Elégedetten nyugtázta, hogy a Földtani Közlöny átfutási ideje megrövidült, és megjelent az új Regiszter-kötet. (Összeállította: Dobos Irma és Molnár József, szerkesztette: Meisel Jánosné.)

Hámor Géza főtitkár áttekintést adott az előző tisztújító közgyűlés óta eltelt három évről. „Alapvetően és minden eddiginél konkrétan, célratörően jelelték ki tevékenységünk fő irányait a XII. pártkongresszus határozatai és a különböző kormányhatározatok a hazai nyersanyagkutatók intenzifikálása területén. Alapvetően rendezték szaktudományunk és szakmánk megítélését, helyét és szerepét a Tudománypolitikai Bizottságnak *Az ország természeti erőforrásainak átfogó tudományos vizsgálata* c. országos kutatási fő irányra és a hazai kutatóbázis helyzetére vonatkozó határozatai. Választmányunk elhatározta Etikai Bizottság létesítését és a későbbiekben Etikai Kódex kiadását.” (Ez máig sem készült még el.) Örömmel állapította meg, hogy az előzőkben felvetett „anomáliák” terén jelentős (bár még nem kielégítő) javulás tapasztalható.

Tanulságos statisztikai adatokat is közölt.

„Taglétszámunk a tárgyidőszakban 146 fővel növekedett (7,5 %). A rendezvényeken részt vettek száma ugyanakkor 2539 fővel (26 %-kal) emelkedett... javult az egyes rendezvények látogatottsága, 134 fővel (40 %) és az egy előadásra jutó hallgatók száma 3 fővel (22 %). A (táblázatosan is bemutatott) számok három dolgot bizonyítanak:

- Utazással egybekötött (területi szervezet által szervezett) rendezvény esetében célszerű több (6–8) előadást tenni egy-egy alkalomra.
- Közérdeklődésre számot tartó, általános szakmai információt nyújtó előadások (Budapesten) önmagukban is biztosítják a legmagasabb hallgatói létszámot, mely a központi nagyrendezvényeknél is magasabb.
- Van társadalmi igény a szórakoztató, társadalmi érintkezésre, találkozóra is módot nyújtó rendezvényekre: kiállításokra, munkahely látogatásokra, tanulmányutakra. Figyelemre méltó, hogy a lényegesen változott anyagi lehetőségek ellenére az utóbbiak száma teljesen azonos az előző 3 évvel: ez egyéni anyagi áldozatvállalást is jelent.” Elismerőleg említette meg az Ifjúsági Bizottság tevékenységét. „Elnökségünk... támogatta az alapszabálymódosítás azon részét, amely ifjúsági titkár beállítását szorgalmazza.”

Méltatva a szakosztályok és területi szervezetek munkáját, azt is szóvá tette, hogy „sajnálatosan úgyszólván megszűnt a Matematikai Szakcsoport működése, és továbbra sem talált magára Gazdaságföldtani Szakosztályunk”.

Felhívta a figyelmet néhány felismerhető tendenciára.

1. Öröndetes módon nő a vitaszellem, a hozzászólások száma, valamint a társ-szerzős előadások száma.

2. Szakszerűbben, szelektívebben nyúlunk feladatainkhoz. Előtérbe kerültek minden téren a módszertani témák.

3. Kialakultak optimális tevékenységi formáink: az anketok hatékonysága, eredményessége kiemelkedő, nem csorbítva a hagyományos előadóülésektől, a tanulmányutakon át a kerekasztal-megbeszélésekig terjedő összes szervezési forma létjogosultságát sem.

4. Változatlan az igény az időről időre ismétlődő nagyrendezvények értékelő, egész régiót vizsgáló és lehetőleg a helyszínen is bemutató szervezésére.

5. Offenzív egyesületi stratégiánk kezd kialakulni (48 közös társegységi rendezvény). Ezt a külföldi viszonylatokra is igyekszünk kiterjeszteni. Jelenleg a társulat vagy szervezetei hét (7) nemzetközi szervnek tagja. Az elmúlt 3 év során előadóink 68 ország földtanáról adtak információt. A megelőző 3–4 külföldi előadó helyett 34 adta át nekünk tudása legjavát.

A líbiai egyetemi hallgatók részére szervezett tanulmányi kirándulás és a Diatoma-kongresszus jelentős valutabevételt jelentett Társulatunknak. A kiadványok helyzete kedvezőnek tekinthető.

Dank Viktor elnököt újraválasztották. Négy (!) társelnököt választottak. Ezek: Alföldi László, Géczy Barnabás, Hámor Géza és Somssich Lászlóné. Bérczi István lett az új főtitkár, Halmai János a titkár. Mandátumuk már nem három, hanem öt esztendőre szól, mivel a MTESZ-nek a népgazdaság ötéves terveihez való alkalmazkodása miatt a ciklust a hagyományos háromról ötévesre bővítették.

Az öt új hazai tiszteleti tag: Bartkó Lajos, Fülöp József, Grasselly Gyula, Nemezz Ernő és Székyné Fux Vilma. A Szabó József-emlékéremmel Jantsky Bélát, a Hantken Miksa-emlékéremmel Fülöp Józsefet, a Koch Antal-emlékéremmel Jámbor Áront, a Vendl Mária-éremmel pedig Árkai Pétert tüntették ki. Öten kaptak társulati emlékgyűrűt: Bérczi István, Hajós Márta, Kőrössy László, Szantner Ferenc és Tóka Jenő.

Ebben az esztendőben alakult ki a Társulat Bizottságainak lényegében ma is érvényben levő rendszere.

Április 25-én volt a II. Országos Földtani Ankét, a nyersanyagkutatás eredményeiről és feladatairól, az 1980-ban tartott regionális tervankét-sorozat összefoglalásaként.

Április és május folyamán, a párizsi kongresszus előkészítésének kedvező tapasztalatain felbuzdulva, bemutatásra kerültek a KBGA 1981. évi bukaresti kongresszusára szánt előadások is.

Az Ifjúsági Bizottság május 7–8-án első alkalommal rendezett Első Előadói Anketot.

Szeptember 3-án Nagygyézházán felavatták Vitális István volt elnökünk szobrát.

Szeptember 5-én Pécssett, a Victor Vasarely (Vásárhelyi Győző) Múzeum pincéjében megnyílt a Pécsi Bányászati Gyűjtemény „A kőzetek világa” c. állandó kiállítása.

Az RCMNS (Nemzetközi Mediterrán Neogén Rétegtani Bizottság) vezetősége (Executive Committee) szeptember 24–27-én a Bükk-hegységi Hármaskúton ülésezett.

Október 3-án volt a MTESZ XIII. küldöttközgyűlése. A 32 tagegység 170 000 tagja 600 küldöttet delegált. A MTESZ 32 tagú Végrehajtó Bizottságában Társulatunkat Fülöp József képviselte.

1982

Január 12-én Szegeden emlékülést tartottak Princz Gyula születésének 100. évfordulója alkalmával. Ebben társrendező volt a Magyar Földrajzi Társaság is, amellyel egyébként sajnálatosan gyenge volt az együttműködés.

A március 17-én tartott **Közgyűlés** jegyzőkönyvileg rögzített több szakmai együttműködést: a Magyar Geofizikusok Egyesületével, az OMBKE-vel és a Kohó és Gépipari Egyesülettel, valamint a Török Földtani Társulattal (!).

Grasselly Gyula tájékoztatta a Közgyűlést a magyar geológiának az IUGS-szel való kapcsolataról.

A Társulat Titkárságának vezetését Forbáth Lászlóné (Máriától) Géber Zsuzsanna vette át.

Új színfolt volt a május 27-i Filmszemle, amelyen 9 hazai földtani témájú film került zsűrizésre.

Június 4–5-én Földtani Napokat tartottak Zircen, Zirc 800 éves jubileuma alkalmából. A zirci Pantheonban Telegdi-Roth Károly emléktáblát avattak.

Augusztus 16–22 között volt az INHIGEO (a Nemzetközi Földtantörténeti Bizottság) X. szimpóziuma Budapesten, a földtani térképezés és térképszervezés történetéről. Ennek teljes, angol nyelvű előadásanyagát kiadta a Magyar Tudományos Akadémia, 1984-ben.

Október 4-én ankétot tartottak az autópályák mérnökgeológiai vizsgálatáról.

Az éves **Vándorgyűlést** Somogy és Zala megyében tartották, Kaposvár központtal. Ezúttal először külön szekciót kapott a földtani környezetvédelem-építésföldtan és az agrogeológia, magyar nevén a mezőgazdasági földtan.

Ebben az évben szervezett először a Mérnökgeológiai Szakosztály (Vitális György) nagy sikerű autóbuzos külföldi tanulmányutat. Ezt 1997-ig még további 12 (!) követte.

1983

Március 13-án volt az éves **Közgyűlés**. Dank Viktor elnöki beszédének témája: „A hazai kőolajföldtan kedvezőtlen világgazdasági közegben” volt. Rekord taglétszámot jelentettek be: 1982-ben 1680 tagunk volt!

A Területi Szervezetek felelősöket jelöltek ki az egyes társegyesületekkel való kapcsolattartásra.

Az Ásványgyűjtők Klubja az Ásványtan-Geokémiai Szakosztály szakcsoportjává alakult. Probléma a hazai értékes ásványok védelme.

Megosztott Állami Díjat kapott Fülöp József, Nemezc Ernő és Végh Sándorné.

Április 18-án ankétot tartottak „A környezet- és természetvédelem környezetföldtani feladatairól”. Mindjárt másnap került sor egy másik ankétra: „A számítógép a földtani kutatásban.”

Május 9–10-én Zamárdiban Illit-ankétra került sor.

Május 25–27-én újabb ankétot rendeztek, ezúttal Szegeden: „A geotermikus energia mezőgazdasági hasznosítása” címen.

Nagy érdeklődést keltett a miskolci, új műfajt jelentő Gyakorlati (ezen volt a hangsúly!) szerkezetföldtani továbbképző tanfolyam (május 30 – június 6).

Az Elnökség „ad hoc” (alkalmi) bizottságot állított fel a Társulat tevékenységének felülvizsgálatára, Vitális György vezetésével. A feladat – korszerűsítési javaslatok kidolgozása volt.

Augusztus 23-án elhunyt Szádeczky-Kardoss Elemér, Társulatunk volt elnöke.

Az éves **Vándorgyűlés** október 4–5-én Tatabányán volt. Terepbejárás követte, Várpalota, Úrkút, Ajka, Gyepükaján, Káptalanfalva, Csabrendek, Sümeg, Tapolca útvonalon.

A Földtani Közlöny technikai szerkesztését Kaszap András vette át.

Október 14-én Kaposváron, majd 15-én Bázakerettyén is volt ülés.

Megjelent Juhász Árpád: „Évmilliók emlékei. Magyarország földtörténete és ásványi kincsei” c. könyve.

1984

Március 2-án tartotta 25 éves jubileumi ülését Pécsen a Déldunántúli Területi Szervezet.

A március 14-i **Közgyűlésen** Dank Viktor elnök bejelentette, hogy a MTESZ és ezen belül a Magyarhoni Földtani Társulat is egyesületből társadalmi szervé lépett elő. Bérczi István főtitkár szerint az 1983-as év „a lassú átrendeződés kezdete” volt. A tevékenységben a hangsúly a nagyobb rendezvényekre tevődött át. Ilyenek a különféle ankétok és továbbképző tanfolyamok.

Társulatunk elnöke, Dank Viktor, Fülöp József utódként augusztus 1-jei hatállyal a Központi Földtani Hivatal elnöke lett. Így megismétlődött az a helyzet, amikor Kertai György személyében egy olajgeológus egyszerre töltötte be mindkét tisztséget.

Vendl Mária-emlékéremmel tüntették ki Sztrókey Kálmánt.

Március 27–április 1 között Visegrádon volt az IGCP első magyarországi projekt-ülése (IGCP-174, „Terminal Eocene Events”, Eocénvégi események). Szervezője Báldi Tamás volt.

Szeptember 3–7 között Szedimentológiai Továbbképző Tanfolyamot rendeztek a (nem társulati) sümegi Oktatási Bázison.

A Szénkőzettani Munkabizottság Szénkőzettani és Szervesgeokémiai Munkabizottsággá alakult.

Október 9–10-én került sor az éves **Vándorgyűlésre** Miskolcon és környékén.

A Választmány 1984. november 21-én elfogadta az ad hoc bizottságnak a Társulat tevékenységének korszerűsítésére tett javaslatát.

Megjelent Hegyiné Pakó Júlia–Padányi Tibor–Vitális György: „A dolomit bányászata és felhasználása”, valamint Vitális György: „Szilikátipari nyersanyagok”, Géczy Barnabás: „Őslénytan” és Molnár Béla: „A Föld és az élet fejlődése”, Fülöp József: „Az ásványi nyersanyagok története”, Kordos László: „Magyarország barlangjai” c. könyve.

Január 23-án a budapesti Területi Szervezet beszámoló ülést rendezett a 27., moszkvai Nemzetközi Geológus-kongresszusról. (Ez volt az utolsó, amely még többé-kevésbé többnyelvű volt.)

Március 1-jén emlékülést tartottak Vadász Elemér születésének centenáriumián. Ennek keretében több előadás hangzott el. Fülöp József rámutatott arra, hogy „az átlagosnál gyorsabban fejlődő szakterületek a vízföldtan, a környezet-földtan, az agrogeológia, az anyagvizsgálat automatizálása, a számítógépes modellezés és kvantifikálás. A források szűkössége miatt nő a gazdaságeológia jelentősége.”

Rakonczay Zoltán megemlékezett arról, hogy azon 13 év alatt, amíg Vadász Elemér az Országos Természetvédelmi Tanács elnöke volt, 132 természeti érték, csaknem 9000 hektárnyi terület került törvényi védelem alá.

Dank Viktor szerint „elérkeztünk a piacorientáltságú és igényű fejlődési szakaszhoz”. Vadász Elemért méltatva többek között megállapította: „A második világháborút követően az ő hatása volt a magyar földtan egészére vonatkozóan mindmáig terjedően a legnagyobb és legmaradandóbb.... Keményen következetes magatartása miatt is, elsősorban nem kedvelői nevezték el geocézárnak.”

Leleplezték az ELTE-n Vadász Elemér emléktábláját.

Az éves **Közgyűlés** március 13-án volt. Dank Viktor „40 éve alakult meg a MTESZ elődje” c. elnöki megnyitóját követően Bérczi István főtitkári jelentése többek között 19 (!) ankétról és 6 terepbejárásról is beszámolt. (Gyakorlati megfontolásból ez a kifejezés váltotta fel a pénzügyi szakemberek által kifogásolt, komolytalannak minősített „kirándulást”).

Vendl Mária-emlékérmet és alapítványi díjat kapott Sztrókay Kálmán Imre. Ifjúsági díjban részesült: Dunkl István, Farkas Zsolt, Főzy István, Izsák Anna, Józsa Sándor, Molnár Sándor, Pataki Nóra és Schlemmer Katalin.

Március 18-án Földtani Tudománytörténeti Napot tartottak. Tárgya: az 1945 és 1975 közötti ásványi nyersanyagkutatások Magyarországon.

Április 1-jén Agyagásvány-Ankét volt.

Április 11-én a Közép és Északdunántúli Területi Szervezet Szakmai napot tartott Nyíradon (bányajárással), a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat és az OMBKE közreműködésével.

Április 27-én földtani kirándulás volt a Budai-hegységben.

Április 29–30 „Környezetvédelmi napok” voltak a két dunántúli területi szervezet, az MTA Pécsi Akadémiai bizottsága, az Építés-Tudományi Egyesület, a Magyar Hidrológiai Társaság, a MTESZ, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal és a Tolna-megyei tanács közreműködésével.

Az Alföldi Területi Szervezet május 9–10-én konferenciát rendezett a Maros folyó Makó–Szeged közötti szakaszáról.

Május 11: Földtani kirándulás volt a Balatonfői rögök területére.

Május 20–22-én az Ifjúsági Bizottság és az Őslénytan-Rétegtani Szakosztály Rétegtani Továbbképző Tanfolyamot szervezett.

Május 27-én, június 3-án, 5-én és 10-én Szakmai Napokon mutatták be a KBGA krakkói kongresszusára szánt magyar előadásokat.

Június 6–7-én földtani kirándulás volt a Kőszeg-Soproni hegységben.

Június 21-én bányászati látogatás volt Gyöngyösorosiban.

Különleges megtiszteltetés érte a magyar geológiát azzal, hogy Bárdossy Györgyöt a Francia Földtani Társulat (Société Géologique de France) külföldi alelnökévé választotta.

Június 24–25-én Miskolcon Mérnökgeológiai szemináriumot tartottak, az Északmagyarországi Területi Szervezet, az IAEG (International Association of Engineering Geologists, a Mérnökgeológusok Nemzetközi Szövetsége) és a Magyar Hidrológiai Társaság közreműködésével.

Fontos esemény volt az IUGS RCMNS VIII. Mediterrán Neogén Konferenciája (a budai Kongresszusi Központban, Hámor Géza főszervezésével, szeptember 15–22-én, ipolytarnóci kirándulással. Ez utóbbi egyben a Társulat ez évi **Vándor-gyűlése** is volt.

Megjelent Benkő Ferenc „Geological and Cosmogonic Cycles” c. könyve, Koch Sándor: „Magyarország ásványai” c. könyvének Mezősi József által átdolgozott II. kiadása, valamint Rónai András: „Az Alföld negyedidőszaki földtana” c. kötete.

Október 15-én a Déldunántúli Területi Szervezet a Magyar Hidrológiai Társasággal közösen regionális ankétot tartott Somogy megye földtanáról és hidrogeológiájáról.

Október 23-én a Budapesti Területi Szervezet Szénhidrogén-ankétot szervezett.

Október 24-én az Északmagyarországi Területi Szervezet tanulmányutat vezetett Rudabányára.

November 4-én Ankétot tartottak a korszerű anyagvizsgáló módszerekről.

November 27-én volt a Közép- és Északdunántúli Területi Szervezet Vízföldtani Ankétja, amely a barnakőszén- és bauxitbányászat karsztvíz problémáival foglalkozott.

1986

Január 29-én a Budapesti Területi Szervezet Gipszkutatási ankétot tartott.

Március 12-én tisztújító **Közgyűlés** volt. Elnöki megnyitójában Dank Viktor megállapította: „a műszaki, természettudományi pályák... leértékelődtek, irántuk a fiatalság érdeklődése megcsappant.” Megelégedéssel nyugtázta viszont, hogy „a Párt és a Kormányzat felismerte a MTESZ-be tömörült társulatokban, egyesületekben rejlő hatalmas szellemi erőt, és rendszeresen igényli a nagy horderejű döntések előtti véleményét ennek a grémiumnak. A változást jól jelzi Kádár János elvtárs MTESZ-nél tett látogatása...” Ismertette az ásványi nyersanyagkutatás, a környezetvédelem, építés-területfejlesztés és mérnökgeológia terén elért eredményeket.

Bérczi István igen alapos, rengeteg adatot tartalmazó főtitkári beszámolójában jelentette, hogy az 1982-es csúcsról (1680 tag) fokozatosan 1342-re csökkent Társulatunk taglétszáma. Részletesen ismertette a tárgyidőszak rendezvényeit, köztük az Ásványgyűjtő Szakcsoport Ásványbarát Találkozóit és börzéit. Kiemelte, hogy kidolgozták az ásvány- és ősmaradványgyűjtés etikai kódexét. (!) Bejelentette, hogy Társulatunknak már 11 nemzetközi szervezettel van rendezett kapcsolata: COGEO DATA, (Commission on Geological Data Processing), IAEG (International Association of Engineering Geology), IAGOD (International Association for the Geology of Ore Deposits), IAH (International Association of Hydrogeology), IAMG (International Association of Mathematical Geology), IAS (International Association of Sedimentology), IASC, IMA (International Mineralogical Association), IUGS (International Union of Geological Sciences), KBGA, KGST.

A Közgyűlés Hámor Gézát választotta meg elnöknek, Dank Viktor 14 évi elnöksége után. Hámor Géza személyében Böckh János után másodjára lett a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatója a Társulat elnöke.

HÁMOR GÉZA

Társelnökök lettek: Juhász András, Kleb Béla, Mindszenty Andrea és Vándorfy Róbert. Bérczi István főtitkárt és Halmai János titkárt újraválasztották. Ifjúsági titkár: Szabóné Balog Anna.

Hat hazai tiszteleti tagot választottak: Balogh Kálmánt, Csíky Gábort, Dank Viktort, Mezősi Józsefet, Strausz Lászlót és Varjú Gyulát. Szabó József-emlékéremmel Rónai Andrást, a Hantken Miksa-emlékéremmel Müller Pált, a Koch Antal-emlékéremmel Hably Lillát és Kordos Lászlót, a Vendl Mária-éremmel pedig (együtt) Pantó Györgyöt és a nándorfehérvári (belgrádi) Zoran Maksimović-ot tüntették ki. Társulati emlékgyűrűt kapott Knauer József, Kovács Endre, Zelenka Tibor, Zentay Tibor és a Titkárság leköszönő (Svédországba távozó) vezetője, Géber Zsuzsanna.

Létrehozták a „Pro Geologia Applicata” alkalmazott-földtani emlékérmét és a Semsey Andor Ifjúsági emlékérmét. Az előbbit 14 (!) tagtársunknak ítelték oda, arra való tekintettel, hogy az alkalmazott földtani teljesítmények mindeddig nem voltak ilyen formában méltányolhatók, így nagy az elmaradás. A kitüntetettek: Alföldi László, Bartkó Lajos, Bíró Ernő, Csíky Gábor, Dank Viktor, Fejér Leontin, Jaskó Sándor, Hegedűs Gyula, Kőrössy László, Posgay Károly, Sólyom Ferenc, Szabó Nándor, Urbancsek János és Varjú Gyula. A Semsey Andor Ifjúsági emlékérmét elsőként Korecz Andrea kapta meg.

A Titkárság vezetését Géber Zsuzsannától Zimmermann Katalin vette át. Géber Zsuzsanna alapítványt létesített fiatal geológusok utaztatásának támogatására.

Március 18-án az Alföldi Területi Szervezet ankétot rendezett „Magyarország szénhidrogén-prognózisának eredményei” címmel.

Április 28-án a Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály terepbejárást tartott Lencsehegyen.

Május 7-én az Általános Földtani Szakosztály és a Budapesti Területi szervezet közös ankétot tartott a Távérzékelés földtani alkalmazásairól.

Május 7–8-án ankétot tartottak Szegeden: „A matematika szerepe és alkalmazási lehetőségei a földtudományokban.” Ez aztán rendszeressé vált, évente megtartják, részben a COGEO DATA (International Commission on Geological Data Processing, Nemzetközi Földtani Adatfeldolgozási Bizottság) közreműködésével.

Május 16–18-án az Ifjúsági Bizottság terepbejárást szervezett a Dunántúli-Középhegységben.

Május 22-én az Északmagyarországi Területi Szervezet ankétot tartott „A földtani kutatási adatok felhasználása a népgazdasági tervezésben” címmel.

Május 28-án a Budapesti és az Északmagyarországi Területi Szervezet az Általános Földtani Szakosztállyal közös ankétot tartott a Nyugat- és Közép-Mátráról. Ezt május 31-én terepbejárás követte.

Június 5–6-án az Óslénytán-Rétegtani Szakosztály vezetett kirándulást a Mátrába, előadással egybekötve.

Június 7-én az Ásványtan-Geokémiai Szakosztály ásványgyűjtő túrát vezetett Tatabányára.

Június 23–27-én volt a Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály számos más intézménnyel közösen rendezett mérnökgeológiai szeminárium és terepbejárása.

Szeptember 15-én a Tudománytörténeti Szakosztály, az OMBKE és a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társaság Pávai Vajna Ferenc emlékülést tartott.

Októberben az Alföldi Területi Szervezet ankétot tartott Szegeden: „Az Alföld medencealjzata az újabb kutatások tükrében.”

Október 29-én megnyitották a nagyközönség számára a korszerűen kiépített Szemlőhegyi barlangot.

November 3-án a Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály és az Ifjúsági Bizottság továbbképző tanfolyamot tartott Noszvajon.

November 10-én emlékülés volt Telegdi-Roth Károly, november 17-én pedig Vendl Aladár születésének 100. évfordulója alkalmából.

November 20-án a Középdunántúli Területi Szervezet az OMBKE tatabányai csoportjával közös ankétot tartott „Komárom megyei vállalatok kutatási és ásvány-vagyon-gazdálkodási helyzete” címmel.

November 24-én közös ankétot tartott a Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály és a Közlekedéstudományi Egyetem.

November 27-én jubileumi ülés volt a 200 éves borsodi barnaköszén-bányászathoz kapcsolódó földtani kutatásokról.

November 29-én az Alföldi Területi Szervezet kerekasztal-beszélgetést rendezett: „Ásványi nyersanyagok mezőgazdasági hasznosítási lehetőségei” címmel.

December 8-án emlékülést tartottak Társulatunk idő előtt elhunyt főtitkára, Kriván Pál emlékére.

December 11-én központi előadóülés volt a Magyar Állami Földtani Intézettel és az MTA Földtani Bizottságával közösen a Rudapithecus hungaricus koponya-leletről.

Ez volt az a figyelemre méltó esztendő, amikor átlagban minden napra esett egy szakelőadás és minden harmadikra egy rendezvény (összesen 369 előadás 124 rendezvényen).

Megjelent Szádeczky-Kardoss Elemér „Bevezetés a ciklusszemléletbe” c. posztumusz, nagy vitát kiváltó könyve.

1987

A március 18-i **Küldöttközgyűlésen** Hámor Géza elnök irányváltoztatás szükségességét jelezte. Világosan kifejtette az országos szinten jelentkező nehézségeket. „A kutatási programok száma csökkent, a szinten tartott kutatási ráfordítások ellenére hatásfokuk romlik, a kutatás és termelés egyes nyersanyagok területén szünetel. A szénhidrogén kutatás és termelés szintentartási nehézségei, a bauxit-alumínium áresés következményei, a szénbányászat többszöri koncepcióváltásának az ismert, de nem kellően számításba vett geológiai és közgazdasági problémái, az ércbányászat visszavonulása (bányabezárások, a recski bányanyitás megoldatlan volta) és végül, de nem utolsósorban az országos fejlesztési programok és nagyberuházások ütemének lassulása egyaránt olyan tényezők, amelyek jövő munkánkat, eredményeinket, szakember-utánpótlásunkat kedvezőtlen irányban befolyásolják.” Az Elnökség nevében átfogó cselekvési programot vázolt fel: „a szükségből erényt kell kovácsolni” jelszóval. (A teljes szöveg a Földtani Közöny 117. kötetének 333–336. oldalán olvasható.)

Bérczi István főtitkári jelentésében a taglétszám stabilizálódását állapította meg (1986-ban 1352, 1987-ben 1345). Az 1986. évről statisztikai táblázatot is mutatott be. Jelentette a közgyűlésnek, hogy a Gazdasági Bizottság elkészítette a jogi tagság rendezésére vonatkozó tervzetét, a Program Bizottság pedig kidolgozta a Társulat ötéves cselekvési programját. Sajnálatos mozzanat, hogy „a Közöny állami támogatásának megszűnése megbillentette közel egyensúlyban levő költségvetésünket. Nincs más út, mint a jogi tagdíjak és a szerződéses munkákból befolyó összegek növelése.” Ismertette a Társulat hosszú távú tervét. Ennek lényeges elemei a következők:

A komplex földtani és nyersanyag-kutatási tevékenység sokoldalú támogatása. Intenzívebb bekapcsolódás a MTESZ munkabizottságaiba.

A gazdasági, szakmai és tudományos információk folyamatos szolgáltatása. Az egyesületi szervezettség erősítése.

A gazdasági helyzet meghatározta feladatok optimális megvalósításának elősegítése.

Tóth Sándornak Semsey Andor Ifjúsági emlékérmét ítéltek meg.

Április 1-jén az Általános Földtani Szakosztály ankétot tartott „Cikluskezdő képződmények vizsgálata és értelmezése” címmel.

A **Vándorgyűlést** Balatonszemesen tartották május 14–15-én, a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen. Ettől kezdve a közös vándorgyűlés szervezése (legalább kétevéenként) gyakorlattá vált.

Ezen Dank Viktor, a Központi Földtani Hivatal elnöke, a VII. ötéves terv földtani kutatási feladatairól tartott előadást. Ennek néhány figyelemre méltó gondolatát szükségesnek tartjuk idézni.

„A gazdaságtalan tevékenységeket folytató szervezeteket nem szabad támogatni, de gondoskodni kell az ott foglalkoztatott munkaerő átcsoportosításáról.”

„Nagyon lényeges, hogy a földtani kutatások is rugalmasan kövessék a fő világgazdasági fejlődési folyamatokat.”

(Olyan szakembereket kell képeznünk, akik) „az irányításba bekapcsolódva elősegítik a vállalkezési szellemű, érdekeltségen alapuló kutatásszervezés széles körű gyakorlattá válását.”

„A környezet- és természetvédelmi tevékenység... elképzelhetetlen földtani vizsgálatok nélkül.”

„A termelési szerkezet korszerűsítésével kapcsolatos programok célja többek között exportképes áruk előállítására, illetve annak fokozására.” Ismertette (hiszen a MÁFI igazgatója is volt) a MÁFI és az ELGI korszerűsítése érdekében tervezett intézkedéseket is.

A Vándorgyűlés egyébként „A geofizikai és geológiai módszerek integrált alkalmazása a nyersanyagkutatásban és Magyarország földtani-geofizikai modelljének kialakításában” c. témával foglalkozott.

Május 20–22-én Geomatematikai Továbbképző tanfolyamot tartottak.

Május 26-án az MTA szegedi Akadémiai Bizottságával közös ankét volt Szegeden: „A földtani kutatás újabb eredményei a Duna-Tisza közén, különös tekintettel az alapfúrásokra.”

Június 8–13-án Mérnökgeológiai konferencia volt Szegeden, amelynek utolsó napján terepbejárást tartottak Jugoszláviában.

Megjelent a Földtani Tudománytörténeti Évkönyv első angol nyelvű különszáma (az INHIGEO pisa–padovai szimpóziumára), amelyet 1994-ig még további öt követett, a hazai földtudományok történetének különböző részterületeit mutatva be a külföld számára.

Októberben Magyarországon rendezték meg a veszélyes hulladékok problémájával foglalkozó világgkongresszust. Ezen Társulatunk egy előadással és egy poszterrel képviseltette magát.

Október 16–17-én szervezte meg a Közép- és Északdunántúli Területi Szervezet a III. Országos Bányaföldtani Ankétot Alsóörsön.

November 5-én Badacsonytomajban fölavatták Jugovics Lajos emléktábláját.

November 19-én litosztratigráfiai vitaülést tartottak Veszprémben.

A Múzeumi és Műemléki Hónap keretében több ásványtani és őslénytani tárgyú kiállítás nyílt az országban.

Megjelent Bognár László: „Ásványhatározó” és Juhász József „Hidrogeológia” c. könyve. Továbbá megjelent G.Z. Földváry: “Geology of the Carpathian Region” (A Kárpátok vidékének földtana) c. könyve is.

1988

Ebben az évben tagrevíziót hajtottak végre. A március 18-i **Közgyűlésen** bejelentett eredmény szerint ennek folytán kb. 100 fővel csökkent a taglétszám. Bérczi István főtitkári beszámolója sok figyelemre méltó tényt és gondolatot tartalmazott. Az 1987. évi rendezvények közül kiemelte többek között a „Geostatistikai módszerek alkalmazása a földtani kutatásban” c. ankétot és a Hernád völgye hévízfeltárásaival foglalkozó konferenciát. Bejelentette, hogy a magyar olajtermelés megindulásának 50. évfordulója alkalmából Zalaegerszegen az Olajipari Múzeum udvarán felavatták Böckh Hugó, Papp Simon és Kertai György mellszobrát.

Bandat Horst (a fotogeológia szénhidrogén-kutatási és földtani térképezési alkalmazásának magyarországi úttörője) özvegye emlékalapítványt tett. Március 16-án Bandat Horstnak emléktáblát avattak a Magyar Állami Földtani Intézet hátsó épületének bejáratánál.

Április 26-án került sor a Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály szervezésében az első hulladéklerakó megtekintésére (Aszód–Nagyvölgy).

Május 5–6-án volt a MÁFI-val közös rendezésben a Geoszoftver 88, géptermi bemutatóval.

Május 13–14-én egy ankét keretében ismét azzal foglalkoztak, hogy mi (kell hogy legyen) a geológia szerepe a természetvédelemben, ezúttal Kecskeméten, különös tekintettel a Kiskunsági Nemzeti Parkra.

Június 2–3-án volt a II. Geomatematikai Ankét.

A Mérnökgeológiai Szakosztály június 17–18-án szemináriumon foglalkozott a bős–nagygyarosi erőműrendszerrel, dunakanyari terepbejárással egybekötve.

Szeptember 13-án Hajdúszoboszlón volt ankét a szénhidrogén-kutatásról.

Szeptember 22-én hivatalosan megalakult a Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztály, elnöke Bárdossy György.

Az éves **Vándorgyűlést** Aggtelek–Jósvafőn tartották, szeptember 25–27-én.

Október 3–7 között trilaterális (magyar–szlovák–lengyel) Tudománytörténeti Szimpózium volt Selmechányán (Schemnitz, Banská Štiavnica, Szlovákia), a Nyugati Kárpátok kutatástörténetéről, az INHIGEO szervezésében.

Október 14-én a Közép- és Északdunántúli Területi Szervezet Litosztratigráfiai szemináriumot rendezett Veszprémben.

Október 20-án az Északmagyarországi Területi Szervezet földtani tanulmányutat vezetett a Tokaji-hegységbe.

November 22-én Bányavíz-ankét volt Tatabányán.

A MTA a Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának előterjesztésére, Szádeczky-Kardoss Elemér ösztöndíj-alapítványt hozott létre fiatal geológusok segítésére.

Megjelent Erdélyi Mihály–Gálfi János: "Surface and Subsurface Mapping in Hydrogeology" (Felszíni és felszínalatti térképezés a vízföldtanban) c. könyve.

1989

Január 10-én Papp Károly emlékünnepség volt szülőfalujában, Tápaióságon.

Január 23-án igen időszerű kérdéssel foglalkozott egy előadóülés: „A bős-nagymarosi erőmű-rendszer mérnökgeológiai és hidrogeológiai kutatása”. Ezt március 13-án egy másik követte, amely a rendszer környezeti hatásait (!) vitatta meg.

Február 1-jén, első ízben, Erdélyből áttelepült kollégák adtak elő szemelvényeket Erdély geológiájából, az Általános Földtani Szakosztály ankétján.

Február 23-án egy előadóülés témája a földtani távérzékelés (remote sensing) alkalmazása volt az ércek és nemfémes ásványi nyersanyagok kutatására.

Március 13-án délelőtt a Kerepesi temetőben, délután pedig a Magyar Tudományos Akadémián emlékeztek meg Krenner József születésének 150. évfordulójáról.

A március 22-i **Közgyűlésen** Hámor Géza elnöki megnyitója többek között a következőkkel foglalkozott. „A legfőbb ellentmondások szakmánk és eredményeink társadalmi megítélése, az igények új megfogalmazása körül található. Ennek két fő eleme van. Az egyik: a nyersanyagok iránti igény jelenlegi csökkenése, amely a földtani kutatás csökkentését vonja – helytelenül – maga után. A másik a geológiai természeti környezet ismerete iránt óriási mértékben megnövekedett társadalmi igény, amely viszont a földtani kutatás többirányú intenzifikálását igényeli.” „El kell érünk, hogy a földtan fontos területeit érintő szakmai egyeztetések, viták Társulatunk keretében kerüljenek először napirendre... eredményeinket felhasználják és azok alapvető tényezőként jelenjenek meg az állami, gazdasági döntésekben.” „Társulatunk életében legfontosabb feladatként a munka minőségi javítása jelölhető meg. Ennek egyik lehetséges módszere az oktatás. Másik lehetséges módszerként a már-már kissé elfelejtett, társadalmi szintű alkotó együttműködés szükségessége említhető.”

Bérczi István főtítkári beszámolóját így kezdte: „Az utóbbi év hazai fejleményei nem kevés érdekességgel, izgalommal és korábban hihetetlennek tűnő változással jellemezhető háttere előtt a főtítkári jelentés nem tehet mást, mint hogy bemutatja a Társulat életének tényeit, egyszersemind igyekszik az új fejleményekhez igazodó jövőképet felvázolni.” Kiemelte, hogy a Társulat kiadványai pénzügyi nehézségekkel küzdenek, a Földtani Közlöny megjelenése komoly lemaradásban van, és még nagyobb veszély fenyegeti a szakosztályi kiadványokat.

Hámor Tamás nyerte el a Semsey Andor Ifjúsági emlékérmét.

Ebben az évben rendeztek először Földtani Természetvédelmi Napot.

A Magyar Tudományos Akadémia közgyűlése május 9-én hatálytalanította az 1948–49-ben politikai nyomásra hozott kizáró, illetve visszaminősítő határozatait. Ez Társulatunk tagjai közül nyolcat érintett: Papp Károly tagsága 1948-ban, Papp Simoné pedig 1949-ben „megszűnt”, Szentpétery Zsigmond, Mauritz Béla, Schréter Zoltán, Telegdi-Roth Károly, Andreánszky Gábor és Tokody László levelező tagokat pedig 1949-ben „tanácskozó taggá” minősítették vissza. (Ugyancsak tagja volt Társulatunknak Dudich Endre zoológusprofesszor, akit 1949-ben szintén levelező taggá minősítettek vissza. Őt azonban később az MTA újra levelező, majd rendes tagjává választotta.)

Május 18-án a celldömölki Sághegyen felavatták hazánk első geológiai tanösvényét (fiatal bazaltvulkánosság).

Az éves **Vándorgyűlés** Sopronban volt, a Magyar Geofizikusok Egyesületével közösen, május 19–20-án. Témája a Kisalföld geológiája volt.

Május 28–30-án a Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály közös kárpátaljai terepbejárást tartott a beregszászi Kárpátaljai Földtani Expedícióval közös szervezésben (!): először a Szovjetunió területén (az Ukrán SzSzk „Kárpátontúli körzetében”)... Ennek olyan példátlan sikere volt, hogy június 15–18-án megismételték.

A Népszabadság június 10. számából derült ki, hogy az 1956. október–novemberi budapesti harcokban elesett Tóth Dezső 19 éves geológushallgató. (Még nem „hósi halált halt”.)

Jelentős esemény volt, hogy a 21. Nemzetközi Mikropaleontológiai Kollokviumot Magyarországon tartották, szeptember 4–13-án.

A 28., washingtoni Nemzetközi Geológuskongresszuson 30 hazai és 12 külföldön élő magyar geológus tartott előadást. Ennek a kongresszusnak már kizárólagosan az angol volt a nyelve. (Eredetileg a Nemzetközi Geológus-kongresszusnak hat hivatalos nyelve volt: az angol, a francia, a német, az olasz, az orosz és a spanyol).

Szeptember 15-én ankétot tartottak a számítógépes földtani adatbázisokról.

Október 26-án az Északmagyarországi Területi Szervezet tanulmányutat tett Miskolc–Perkupa–Tornanádaska útvonalon.

November 17–19-én az Ifjúsági Bizottság Aktuálgeológiai és szedimentológiai továbbképző tanfolyamot szervezett Leányfalun.

A Központi Földtani Hivatal kiadta a „Magyarország földtani érdekességei” c. térképet, 1: 600.000 méretarányban.

Megjelent Fülöp József: „Bevezetés Magyarország geológiájába” c. könyve.

1990

Február 27-én ankétot tartottak a veszélyes (nem csupán a sugárzó) hulladékok tárolásának földtani vonatkozásairól.

A politikai „rendszer váltás” (a szabad választások) évének különösen kiemelésre méltó eseménye volt Papp Simon rehabilitálásának folytatása: posztumusz Széchenyi-díjjal tüntették ki. (1991-ben azután az OMBKE is rehabilitálta, posztumusz Zsigmond Vilmos Emlékérmét ítélve meg neki. Társulatunk kezdeménye-

zésére az ő és felesége hamvait a zalaegerszegi Olajipari Múzeum szoborparkjában helyezték el.) Széchenyi-díjjal tüntették ki Társulatunk két földrajztudósnegyedkorkutató tagját: 1990-ben Marosi Sándort, 1991-ben pedig Pécsi Mártont.

Az éves **Közgyűlést** országos geológustechnikus-találkozóval kapcsolták össze. Hámor Géza elnöki megnyitójában igen részletes elemzést adott a hazai földtan meglehetősen kritikus helyzetéről. Ennek fő mondanivalói a következők.

„A helyzetértékelés új eleme, hogy a bányászat recessziója tovább gyorsult.”

„Ma mindenekelőtt a tulajdonjog, bányajog, földhasználati jog, kutatási jog, koncessziós jogok újraalkotása, a változó viszonyokra való felkészülés a feladatunk: a mindenkori állami érdek, az ásvány-vagyonvédelem, a környezetvédelem, a tervezési, építési tevékenység szempontjainak figyelembevételével.”

„Ez szakmánk nyelvére fordítva a geológia helyének, feladatainak jogkörének meghatározását jelenti az állam életében, távolabbról a természeti környezetnek legalább egyenrangú figyelembevételét az élet minden területén.”

„Társulatunknak továbbra is a szakmai alkotómunka műhelyként, a szaktársadalmi tevékenység fórumaként, és a nemzeti vagyon még ma is 10 % körüli részének és felbecsülhetetlen környezeti értékeink hasznosításának, célszerű felhasználásának képviselőjeként kell működnie (és tudatosan kerültem az érdekképviselőt szót.) Szükségszerűen új eleme lesz társulati munkánknak a recesszióból következően: a szakmai adat és értékmentő munka támogatása, a szaktársadalmunk köreiből is begyűrűző társadalmi eróziós jelenségek korrekt kezelése. Ennek jeleit szórványosan tapasztalhatjuk kritikátlan megjegyzésekben, személyeskedésben, vádaskodásban, egymásra mutogatásban. Meg kell találni helyünket az átalakuló társadalomban és gazdaságban, meg kell erősíteni kapcsolati rendünket, és ki kell alakítani – gazdasági nehézségeink ellenére – leghatékonyabb működési formáinkat. Ennek természetes része a MTESZ-hez való viszonyunk rendezése, társulati alapszabályunk megújítása: sajnálatos része működési feltevéleinknek tagdíjemeléssel történő biztosítása.”

„Nehéz helyzetünkben bizvást és joggal támaszkodhatunk a geológusok nemzetközi családjára, segítőkészségükre...” Idézte a braziliai U. Cordani-t, az IUGS elnökét, aki az 1989. évi washingtoni Nemzetközi Geológus-kongresszus megnyitójában ezeket mondta: „Megfelelő súllyal kell képviselni a geológiát a társadalomban... Ehhez meg kell találnunk a megfelelő kommunikációs csatornákat a gazdasági élet irányítóhoz. Az ő kultúrájukban a geológia ma még sajnos nem kap kellő helyet. A mi feladatunk ezen változtatni. Vissza kell állítanunk a földtudomány helyét a nevelési programokban, elsősorban a középiskolákban, azért, hogy az átlagemberekkel megismertethessük környezetüket és rádöbbenhessük őket az azt fenyegető veszélyekre... Manapság a klasszikus környezetvédelmi kérdéseken túl egyre inkább előtérbe kerül a globális ökoszisztéma esetleges olyan mérvű megváltozásának kérdése, amely hosszú távon az egész emberiséget veszélyeztetheti. Erre s az ehhez hasonló kérdésekre csak a földtörténeti múlt eseményeit tanulmányozó geológia képes választ adni.”

Megjelent Fülöp József „Magyarország geológiája” c. művének „Paleozoikum I.” kötete.

Szeptember 17-én megalakult a Magyar Drágakő-tudományi Társaság.

Az éves **Vándorgyűlést** szeptember 20–22-én Pécsen tartották.

Új kezdeményezés volt az október 4–5-én tartott Bazaltbentonit Szimpózium, különös tekintettel a gyakorlati alkalmazásokra.

Megjelent Bárdossy György–Aleva G.J.J. “Lateritic Bauxites” (lateritbauxitok) c. könyve.

December 12-re rendkívüli Közgyűlést hívtak össze, a Társulat Alapszabályának módosítása céljából. Ez, minthogy megfelelően elő volt készítve, meg is történt.

Útkeresés a demokratikus Magyarország piacgazdaságában (1991–)

A „vas és acél országa” célkitűzésének a rendszerváltás utáni teljes felhagyása a bányászat és az ahhoz kapcsolódó tevékenység tudatos leértékelését, szándékos és erőszakos visszafejlesztését, valamint privatizálását (magánkézbe adását) vonta maga után. Ezt a magyar földtudományok (korántsem csak a geológia!) nagyon megsínylelték, művelői személyükben megszenvedték, Társulatunk pedig minden tőle telhetőt megtett – egyre szűkülő pénzügyi lehetőségekkel – a gondok enyhítésére. A privatizáció, a bevezetett koncessziós rendszer, a külföldi (jórészt nagy multinacionális) vállalat megjelenése Magyarországon, az állami földtani szervezetek (megintcsak ellentmondásosra sikeredett és ezúttal is többlépéses) átalakítása számos súlyos problémát hozott a felszínre. Ezek sok vitát váltottak ki, ellentéteket szültek. Jelentős részük e sorok írásakor minden tiszteletre méltó erőfeszítés ellenére még megoldatlan. A Társulat taglétszáma 1991-re az 1963. évi szintre esett vissza, majd lassan és ingadozva, de újra növekedésnek indult.

1991

Az új korszak kezdetét Paul G. Telekinek (US Geological Survey), az Antall József vezette koalíciós kormány földtani tanácsadójának január 21-én tartott előadása jelezte: „Földtudomány és piacgazdaság”. Ez igen nagy érdeklődést keltett: 270-en hallgatták meg.

Március 13-án a tisztújító **Közyűlés** Kecskeméti Tibort választotta meg elnöknek és Halmaj Jánost főtitkárnak. Három évre: ugyanis elhatározták, hogy a Társulat visszatér az eredeti, hároméves választási ciklushoz, minthogy többé nem kell ötéves tervekhez igazodni.

Társelnökök lettek: Mindszenty Andrea és Vitális György, titkár: Cserny Tibor.

Az új elnök szerint: „az extenzív után intenzív szakasznak kell kezdődnie. Az anyagiakat szürkeállománnyal és ambícióval kell pótolni.” A Közyűlés alapszabály módosítást fogadott el, és elhatározták, hogy megreformálják a nagy késésben levő (és emiatt sokak által elhanyagolt) Földtani Közlöny szerkesztését.

Jaskó Sándort és Körössy Lászlót a Társulat tiszteleti tagjává választották. 13 évi szünet után újra választottak külföldi tiszteleti tagokat is: az osztrák I. Gattingert,

KECSKEMÉTI TIBOR

a lengyel A. Słaczkat és az amerikai Paul G. Telekit (gróf Teleki Pál egykori magyar miniszterelnök és földrajzprofesszor unokáját). További kitüntetettek: Szabó József-emlékérem: Erdélyi Mihály, Hantken Miksa-emlékérem: Jánossy Dénes, Koch Antal-emlékérem: Raincsákné Kosáry Zsuzsa, Vendl Mária-emlékérem: Zoltai Tibor, Pro Geologia Applicata: Bárdossy György, Cseh-Németh József, Erdélyi Mihály, Szantner Ferenc, Völgyi László, Zelenka Tibor, Semsey Andor Ifjúsági emlékérem: Vakarcus Gábor és Várnai Péter. Ebben az évben adták ki először a Kriván Pál Alapítvány emlékérmét, Gerner Péternek. A Társulat emlékgyűrűjét öten kapták meg: Erdélyi Tibor, Gerber Pál, Juhász József, Kaszap András és Révész István.

A Földtani Közlöny 122. évfolyamának 125–131. oldalán olvasható a jóváhagyott új Alapszabály.

A Társulat titkársága a jelenlegi helyére költözött (1027 Budapest, Fő utca 68., I. 102.)

A május 2-i Választmányi ülés a következő elnökségi bizottságokat ismerte el: Alapszabály és Ügyrend Bizottság, Oktatási Bizottság, Gazdasági Bizottság, Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága. Emellett létezett még az Ellenőrző Bizottság és a Fegyelmi és Etikai Bizottság is (az utóbbinak szerencsére továbbra sem akadt konkrét teendője).

A Magyar Geofizikusok Egyesületével közös **Vándorgyűlést** Szegeden tartották, május 16–18-án. Fő témája a kőolaj- és földgáz kutatás volt.

A Társulat képviselői tevékenyen közreműködtek az új, többpárti országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának munkájában és az új Bányatörvény előkészítő vitájában.

Augusztus 22-én Budapesten tartották a Fialat Geológusok Első Világtalálkozóját ("First Meeting of Young Geologists, the New Wave").

A Központi Földtani Hivatal beszüntette a „Földtani Kutatás” c. folyóirat kiadását, amelyet a Társulat tagjai a Földtani Közlöny mellett a tagdíj fejében rendszeresen kézhez kaptak.

Létrehozták a Magyar Földtanért Alapítványt (amely 1992 elején kezdte meg működését.)

A Társulat taglétszáma 1991-ben viszonylagos minimumra csökkent (948). A bizonytalanságot és a tagok más irányú érdekltségét jelzi az a szomorú tény is, hogy alig 144 előadás hangzott el, ami a harminc évvel korábbi szintnek felel meg.

Megjelent Balogh Kálmán szerkesztésében a „Szedimentológia” első kötete, amelyet még kettő követett.

1992

Január 9-én kibővített választmányi ülést tartottak. Ennek témája: „Előterjesztés a Kormány részére a Magyar Földtudományi Intézet létesítéséről és feladatairól.” Élénk vita alakult ki Paul G. Teleki kormánytanácsadó, Komlóssy György KFH elnök (aki 1990 decemberében lett a nyugállományba vonult Dank Viktor utódja), és Gaál Gábor MÁFI igazgató között (aki 1991 júliusában lett a nyugállományba vonuló Hámor Géza utóda). Világossá vált, hogy hármójuk koncepciója a magyar geológia átszervezéséről igencsak eltér egymástól, ami nem könnyítette meg a kibontakozást. (A tervezett Magyar Földtudományi Intézet mindenesetre nem jött létre.)

Megjelent a Magyarhoni Földtani Társulat Almanachja, Csíky Gábor szerkesztésében.

Szchenyi-díjjal tüntették ki Kretzoi Miklóst.

Március 17-én egy előadóülés tárgyalta a volt szovjet laktanyák és egyéb katonai objektumok környezeti kárainak felmérését és elhárítását.

Ebben az évben a **Közgyűlést** nem Budapesten, hanem Szegeden tartották, március 18-án. Ezen előadások hangzottak el a jövő kihívásairól, lehetőségeiről és veszélyeiről. Halmi János főtitkár jelentésében kifejtette, hogy a társulati munkát az 1991. évben jelentősen befolyásolták az iparvállalatok privatizációs folyamatai, a bányavállalatok szanálása, a költségvetési támogatások drasztikus csökkenése, az átszervezések befejezetlensége. Mindezek negatívan hatottak a tudományos kutatásra, a Társulat életére, és ez megmutatkozik az előadások számában is.

A Társulat havi Programfüzete kéthavonként megjelenő Hírlevéllé alakult. A májusi számban az elnök és a főtitkár adakozásra szólította fel a tagokat: „A megbízásos munkák rendszere gyakorlatilag megszűnt. Működési hiányunk 1992-ben 4,8 millió Ft. Ennek kiegyenlítésére a jelenleg meglévő tartalékaink elégségesek, azonban 1993-ban, ha a helyzet nem változik, drámai fordulat következhet be.”

A Földtani Közlöny technikai szerkesztését Kázmér Miklós vette át.

Semsey Andor Ifjúsági emlékérmét kapott Fodor László.

Az éves **Vándorgyűlést** június 12–14-én Salgóbányán tartották, délszlóvákiai terepbejárással. Témája, jellemző módon: „Földtani kutatás, bányászat, környezet- és természetvédelem.”

Június 19-én elhunyt Sztrókey Kálmán Imre.

Október 15–17-én volt Alsóörsön a IV. Bányaföldtani Ankét, a bányák jó része szanálásának hangulatában.

A Társulat Ásványtan-Geokémiai Szakosztályát felvették az Európai Ásványtani Unióba (European Mineralogical Union, EMU).

Népszerűeknek bizonyultak a földrajztanárok számára szervezett budapest-környéki „kékbuszos túrák”.

November 4-én Geoarcheológiai Ankétot tartottak.

Ebben az 1992. évben jelent meg utoljára az Őslénytani Viták, a Mérnökgeológiai Szemle és a Földtani Tudománytörténeti Évkönyv. Az előadási kedv viszont helyreállt: az 1992. évben Társulatunk rendezvényein összesen 344 előadás hangzott el, ami megközelíti a korábbi rekordot.

1993

A március 17-i **Közgyűlésen** részt vett és beszédet is mondott Gyurkó László környezet- és területfejlesztési miniszter. (Akkoriban napirenden volt, hogy a földtan esetleg átkerül az Ipari Miniszter hatásköréből az övébe. Ez azonban végül nem történt meg.) Kecskeméti Tibor elnök hármas stratégiát vázolt fel:

1. A hagyományos értékek mellé új értékek integrálása.
2. A publikációs fórumok erősítése.
3. A földtani oktatás rehabilitálása minden szinten.

Halmai János főtitkár szerint „a helyzet tavaly óta nem javult, inkább a negatív vonások erősödtek. A Földtani Közlönyt csak a Magyar Földtanért Alapítvány pénzügyi lehetőségeihez mérten tudjuk megjelentetni.” A többi magyar nyelvű kiadványok fokozatosan leálltak, utolsónak az Általános Földtani Szemle, 1995-ben. Optimistább hangvételű volt Földessy János előadása: „Egy egerút a válságból: vállalkozások a geológiában.”

Semsey Andor Ifjúsági Emlékérmét kapott Dulai Alfréd, Kriván Pál Alapítványi Emlékérmét pedig Germán Judit.

Székyné Fux Vilma professzornőt Széchenyi-díjjal tüntették ki.

Április elsején a Társulat bérleti szerződést kötött a MÁFI-val a sümegi Oktatósi Bázis hasznosítására. (Ez a kísérlet nem bizonyult igazán sikeresnek.)

A Földtani Tudománytörténeti Évkönyv angol nyelvű különszámaként megjelent angol nyelven Csíky Gábor műve: „Fejezetek a Magyarhoni Földtani Társulat történetéből.” Megjegyzendő, hogy ez is, akár csak Vendl Aladár 1958-ban megjelent magyar nyelvű könyve, csak az első évszázad eseményeit tárgyalja.

Augusztus 11-én kibővített elnökségi, 24-én pedig kibővített választmányi ülést tartott a Társulat a magyar földtani intézményrendszer átszervezéséről, a Köz-

ponti Földtani Szolgálat helyett létesített Magyar Geológiai Szolgálat újonnan ki-nevezett főigazgatójával, a geofizikus Farkas Istvánnal. Az „új felállásban” a Társu-lat elnöke hivatalból a MGSZ mellett működő tanácsadó testület, a Földtani Ta-nács tagja. (Akárcsak a Magyar Tudományos Akadémia X., Földtudományi Osztá-lyának Földtani Bizottságáé.)

Szeptember 19–26 között rendeztük meg Budapesten az Európai Földtani Társulatok Szövetségének (Association of European Geological Societies, AEGS) 8. összejövetelét (MAEGS-8), a hegységközi medencék problematikájáról. Három terepbejárás kapcsolódott hozzá. A szervezőbizottság elnöke, Dudich Endre (ebben az évben egyébként, második magyarként, a Société Géologique de France külföldi alelnöke) az AEGS alapszabálya értelmében két évre az Európai Földtani Társulatok Szövetségének elnöke lett (az 1995 szeptemberében Szentpétervárott – már nem Leningrádban – tartott MAEGS-9-ig).

Társulatunk tagja lett a Kőolajgeológusok Európai Szövetségének (European Association of Petroleum Geologists, EAPG).

Október 13–14-én volt a MÁFI-ban a „Nopcsa Ferenc és Albánia” interdiszcipli-náris nemzetközi (albán–magyar–osztrák) konferencia.

November 17-én „baráti beszélgetést és ötletbörzét” tartottak:

„Van-e jövője a Magyarhoni Földtani Társulatnak?” A végkicsengés optimista volt: igen van!

Az Oktatási Bizottság elkészítette az alapszintű oktatás geológiai tankönyvét, kidolgozta a „Földtan, mint közismereti tárgy” rehabilitációs programját, amely Halmai János főtitkár szerint „a közeljövőben kerül szaktársadalmi vitára.”

1994

Március 3-án emléktábla-avatás volt a Losonc (Lučenec) melletti Videfalván (Vidina). Ennek egy esztendővel korábban kellett volna megtörténnie, az 1848 januári alapító ülés 145. évfordulóján. A szlovák oldalon (de nem a geológuskol-légák részéről) fölmerült adminisztratív nehézségek miatt azonban ez nem volt lehetséges. A kétnyelvű (magyar és szlovák) gránit emléktábla a volt Kubinyi-kúria (jelenleg missziós rendház) falán kapott helyet. A felavatáson megjelent Po-zsonyból Ondrej Samuel, a Szlovák Földtani Társulat elnöke, és üdvözlő szavait magyar nyelven olvasta fel. Kecskeméti Tibornak, a Magyarhoni Földtani Társulat elnökének beszédét Böszörményi István, egy losonci tanár volt szíves szlovákra tolmácsolni.

Dudich Endre pedig, mint az Európai Földtani Társulatok Szövetségének el-nöke, magyar nyelven írásban szétosztott beszédének Pozsonyban készült szlovák fordítását olvasta fel. (Ezek szövege a Hidrológiai Tájékoztatóban megjelent.)

Március 16-án tisztújító **Közgyűlésre** került sor. Bérczi István lett az új elnök, a társelnökök: Brezsnjányszky Károly és Némedi Varga Zoltán. Halmai János főtit-kárt újraválasztották. Budai Tamás lett a titkár.

Az új elnök kijelentette: „A Társulatnak képesnek kell lennie arra, hogy meg-újítsa magát... ez egy valóságos forradalom kezdete, amely új gondolkodást, új hozzáállást és új erőfeszítéseket is követel.”

BÉRCZI ISTVÁN

Kitüntetések: Szabó József-emlékérmét kapott Balogh Kálmán, Hantken Miksa-emlékérmét Hably Lilla, Koch Antal-emlékérmét Császár Géza, Vendl Mária-emlékérmét Hetényi Magdolna. Pro Geologia Applicata-emlékérmét kapott: Balla Kálmán, Juhász András, Majoros György, Makrai László, Mátyás Ernő, Muntyán István (posztumusz) és Szalóki István. Semsey Andor Ifjúsági Emlékérmét kapott Sztanó Orsolya és Tari Gábor. Társulati emlékgyűrűt adtak át hat tagtársunknak: Dudich Endre, Iványosi Szabó András, Kassai Miklós, Kopek Annamária, Kozák Miklós és Szabó Péter. Tiszteleti taggá választották Bárdossy Györgyöt, Géczy Barnabást, Hámor Gézát és Kecskeméti Tibort. Tanulságos, hogy kik lettek új külföldi tiszteleti tagok: Zoltán de Cserna (Mexikó), Jean Dercourt (Franciaország), Gábor Z. Földváry (Ausztrália). A 60 éves társulati tagságot elismerő díszoklevelet nyújtottak át Jaskó Sándornak. A „Magyarország földtana” könyv-pályázatot Vincze Péter nyerte el.

Széchenyi-díjjal tüntették ki Géczy Barnabást.

Szeptemberben voltak a Magyar Allami Földtani Intézet megalapítása 125. évfordulójának ünnepei. Ennek keretében ülést tartott Budapesten az ICOGS (International Council of Geological Surveys, a Földtani Intézetek Nemzetközi Tanácsa) is. Az Intézet történetét angol nyelvű előadásban Dudich Endre foglalta össze. (Ez az IUGS folyóiratában, az EPISODES-ban meg is jelent, magyar változata pedig a Természet Világá-ban.) Ebből az alkalomból a MÁFI jubileumi kötetet is jelentetett meg magyar és angol nyelven.

Szeptember 26–30-án volt Budapesten, kirándulásokkal, a Német Őslénytani Társaság (Deutsche Paläontologische Gesellschaft) kongresszusa, a Paläontologische Tagung. (1928 óta először.)

A Magyar Geofizikusok Egyesületével közös vándorgyűlés október 13–15-én Sárospatakon volt.

November 14-én emlékülést szerveztek a budapesti Tudományegyetemen Szabó József halálának százéves évfordulója alkalmából.

Társulatunk megfigyelői státust kapott a (gyakorlati-gyakorló) Geológusok Európai Föderációjában (European Federation of Geologists, EFG).

Egyébként 1994 volt a Magyar Állami Földtani Intézet drasztikus (korábbi létszámának egynegyedére!) való létszámcsökkentésének éve.

Megjelent a „Földünk hazai kincsházai. Tanulmányok a magyarországi földtudományi gyűjtemények történetéről” c. kötet, Kecskeméti Tibor és Papp Gábor szerkesztésében (Magyar Természettudományi Múzeum, Studia naturalia 4, Budapest.)

1995

Január 27-én bemutatták a nagyközönségnek annak az országos szűrésnek (screening) az eredményét, amely a paksi atomerőmű kis és közepes sugárzású hulladékának elhelyezésére földtanilag alkalmas helyek kiválasztását célozta. Ezt követően február 7-én a Mérnökgeológiai Szakosztály még külön ankétot is tartott „Radioaktív hulladékok elhelyezési lehetőségei” címen.

Széchenyi-díjjal tüntették ki Balogh Kálmánt a halála napján.

Március 22-én került sor az éves **Közgyűlésre**. Az Oktatási Bizottság javaslata alapján a Közgyűlés egyhangúlag állást foglalt a bevezetés előtt álló Nemzeti Alaptantervvel (NAT) kapcsolatban, a földtan mint közismereti tárgy bevezetése érdekében.

Semsey Andor Ifjúsági emlékérmét kapott M. Tóth Tivadar.

A Földtani Közlöny technikai szerkesztését ismét Kaszap András vette át.

Május 10–12-én az Általános Földtani Szakosztály a Kiskunsági Nemzeti Park fennállásának 20. évfordulója alkalmából fontos rendezvényt szervezett: „A Duna–Tisza köze földtani, természeti és környezetvédelmi, valamint hidrogeológiai kérdései” címmel.

Május 18-án a Magyar Rétegtani Bizottság szervezésében került sor „A magyar rétegtan az ezredforduló küszöbén” c. rendezvényre.

Ebben az évben sikerült először cserekirándulást létrehozni a Román Földtani Társulattal, mégpedig annak Dévai Csoportjával, ércföldtani témakörben, az erdélyi Aranyégyszögben (május 23–28).

Május 25–27-én az Általános Földtani Szakosztály háromnapos terepbejárást tartott a Bükk hegységben.

Az alsóörsi **Vándorgyűlés** (június 7–8) a Balaton környezeti állapotával foglalkozott. E témakörhöz kapcsolódott a november 22–24-én Siófokon tartott országos konferencia is: „A földtan a természetes és az épített környezet védelmében.” (Környezet = érték Országos Konferencia).

Szeptember 15–19 között Mátraházán rendezték meg az UNESCO/IUGS Cogeoenvironment Training Workshopot (továbbképző tanfolyamot), “Geoscience for Environmental Planning” (A földtudomány szerepe a környezeti tervezésben) címmel.

Október 5–6-án volt Szegeden az V. Geomatematikai Ankét.

November 14-én ankétot tartottak Miskolcon a Bükk-hegység földtanáról.

November 15-én a az Agyagásványtani Szakosztály és a Magyar Talajtani Társaság tartott közös rendezvényt: „A talajásványtan és a mikromorfológia múltja, jelene és jövője hazánkban” címen.

Megjelent Kázmér Miklós: „Angol–magyar geológiai szótár” c. műve, valamint Hála József: „Ásványok, kőzetek, hagyományok” c. történelmi és néprajzi dolgozatainak gyűjteményes kötete.

1996

Január 27-én ankétot tartottak: „Otnangi korú barnakőszén telepek lép-morfológiája a Borsodi medencében” címen.

A március 13-i **Közgyűlésen** Halmai János főtitkár így vélekedett: „A rendezvények sikeressége azt a halvány reményt sugallja, hogy szakmánk helyzete stabilizálódni látszik.”

Megjelent külön füzetben a Magyarhoni Földtani Társulat Alapszabálya, valamint Kitüntető címeinek szabályzata. (Külön cikkben való elemzésre lenne érdemes Társulatunk alapszabályának változássorozata, értelmezve a módosítások okait.)

Április 17-én egy új őslénytani folyóirat bemutatására került sor: Hantkeniana 1 (Géczy Barnabás Jubileumi kötet).

Május 16-én előadóülést tartottak Északmagyarország aranyérc-perspektíváiról. Ugyanis e téma iránt (koncessziós alapon) több nagy „multinacionális” vállalat is érdeklődést mutatott.

Június 6–8-án az Őslénytan-rétegtani Szakosztály északmagyarországi és szlovákiai terepbejárást tartott.

Június 9–13 között rendezték meg Budapesten a harmadik „Ásványtan és Múzeumok” (Mineralogy and Museums, M & M) konferenciát. Főszervezője Weiszbürg Tamás volt.

Június 27–29-én alföldi rendezvényre került sor: „A Körös–Maros vidék földtani, természetvédelmi és hidrogeológiai kérdései.”

Augusztus 15–22-én volt a Magyar Földtudományi Szakemberek Világtalálkozója, a HUNGEO '96. Ennek szervezésében Társulatunk a Magyar Geofizikusok Egyesületével, a Magyar Földrajzi Társasággal és a Magyar Kartográfiai Egyesülettel működött együtt. A több szekciókban tartott összejövetel Budapesten, Vörösbényben, Balatonalmádiban és Tihanyban bonyolódott le. Sikere valósággal kikövetelte a folytatást. Erről a világtalálkozóról Kecskeméti Tibor közölt beszámolót a Földtani Közlöny 127/1–2. számában.

A Magyar Geofizikusok Egyesületével közös vándorgyűlés (szeptember 8–11) Kerekegyháza központtal a Nagyalföld problémáival foglalkozott.

Október 17-én a Tudománytörténeti Szakosztály és a MÁFI egész napos előadóülést rendezett „Magyar–kubai földtani kutatások 1990 előtt és után” címmel.

Október–november folyamán három centenáriumi megemlékezés és emléktábla-avatás is volt: Vendel Miklósról Sopronban október 16-án, Koch Sándorról Szegeden október 17-én, valamint (tíz év késéssel) Vendl Aladárról szülőfalujában, az erdélyi (Gyergyó) Ditróban.

November 21–22-én északmagyarországi ankét volt „A földtan a természetes és az épített környezet védelmében”.

December 5–6-án Szolnokon ankét volt „Kőolaj és földgáz bányászati kommunikáció” címen.

Megjelent Papp Simon: „Életem” c. könyve.

1997

Február 22-én a barlangkutatókkal közös Kadić Ottokár Emléknapot tartottunk. Széchenyi-díjjal tüntették ki Bárdossy Györgyöt.

Március 19-én tisztújító **Közgyűlésre** került sor. A három évről szóló működési jelentés szerint „a legfontosabb eredmény, hogy a Társulat működési feltételeit sikerült stabilizálni. Legjelentősebb támogatóink voltak: MOL Rt., PRIMAGÁZ Rt., GEOINFORM Kft., TELEGEO Kft., OMFB, Magyar Földtanért Alapítvány, MTA, Tudományos Fejlődésünkért Alapítvány, Országgyűlés, Pro renovanda cultura Hungariae Alapítvány, MTESZ, MÁFI, MKM, Coastal Oil & Gas Corporation, Occidental of Hungary, Inc. Több olyan törvény (környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi, kamarai) született meg, melyek szakmánk működését (a már korábban érvénybe lépett új Bányatórvény mellett) hosszú távon meghatározzák... Megszületett a Társulat módosított Alapszabálya, elkészült a Társulat Kitüntető Címeinek Szabályzata, valamint az új rendszerű választás ügyrendje.”

„Az utóbbi évek társadalmi és gazdasági változásai a Társulat munkájában is erősen éreztették hatásukat. Elsősorban a bányászat... visszafejlesztésével... jelentős tért veszített a hagyományos, klasszikus geológiai tevékenység... Lecsökkent a szükséges geológus létszám, illetve a földtani szakemberek most keresik azokat a területeket, utakat, ahol a szakma kapcsolódni tud az egyéb szakterületekhez. Az aktívan dolgozók nagyon leterheltek váltak és állandó időzavarral küszködnek, míg a munkájukat veszített geológusok nehezebben követik a gyors változásokat, nehezebben találják meg a helyüket. Ebből adódnak elsősorban a szervezési nehézségek és a passzivitás.” „A terepbejárások költségeit a munkahelyek már nem fizetik ki, saját zsebből pedig a zömmel közalkalmazotti fizetésből élő kollégák nem tudnak fizetni.” „Az egyetemi hallgatók bevonása a Társulat életébe gyakorlatilag kudarcot vallott.” A Gazdaságföldtani Szakosztály újraszervezése nem történt meg.

A Gazdasági Bizottság jelentése megnyugtató adatokat mutatott be. „A Társulat gazdálkodása az elmúlt választási ciklus alatt konszolidálódott és összességében pozitív mérleggel zárult. Míg a ciklus kezdő évében, 1994-ben, veszteséggel zártuk az évet, a következő két évben növekvő nyereséget könyvelhettünk el... Társulatunk egyik legjelentősebb bevételi forrása a rendezvények nyeresége.

Emögött a tétel mögött tagtársaink és a Titkárság dolgozóinak áldozatos munkája áll. A bevétel évről évre csaknem megkétszereződött, és 1996-ban meghaladta az 1,3 millió Ft-ot.

Az egyenleg 1994-ben még 644 eFt deficit, 1995-ben már 954 eFt nyereség, 1996-ban pedig 2878 Ft nyereség.

Bérczi István elnököt újraválasztották. Társelnökök lettek Brezsnayánszky Károly (a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatója) és Somfai Attila. Halmai János főtitkárt Császár Géza, Budai Tamás titkárt pedig Maros Gyula váltotta fel. Számos kitüntetést adtak ki, a következők szerint.

Szabó József-emlékérem: Géczy Barnabás. Hantken Miksa-emlékérem: Nagy Eszter. Koch Antal-emlékérem: Scharek Péter. Vendl Mária-emlékérem és (megújított) díj: Földvári Mária. Pro Geologia Applicata-emlékérem: Barabás Andor, Földessy János, Kovács Endre, Németh Gusztáv, Vitális György, Zentay Tibor.

Új hazai tiszteleti tagok: Juhász András, Végh Sándorné, Vitális György. Új külföldi tiszteleti tag: Trunkó László (Németország).

Társulati emlékgyűrűt kapott Pap Sándor. Az 50 éves társulati tagságot elismerő oklevelet kaptak: Bíró Ernő, Korim Kálmán, Márton Gyula, Otlík Péter, Végh Sándorné.

Április 10-én több társintézménnyel közös előadóülés volt Debrecenben: „Digitális térképek a földtudományban.”

Április 15-én a Tudománytörténeti Szakosztály a MÁFI-ban egész napos előadóülést rendezett a MÁFI mongóliai és vietnami expedícióiról (1966–1991). Ennek előadásai a Magyar Geológiai Szolgálat által újraindított „Földtani Kutatás”-ban jelennek majd meg.

Április 18-án megalakult az Oktatási és Közművelődési Szakosztály, elnöke Kozák Miklós, titkára pedig Püspöki Zoltán.

Május 21-én az Őslénytan-Rétegtani Szakosztályban Pálfi József „Őslénytan az INTERNET-en” címmel (!) tartott előadást.

Június 4–6-án Országos Partfal-konferencia volt Pakson, a leginkább érintett önkormányzatok vezetőinek részvételével.

Június 9-én a Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály ankétot rendezett: „A szigetközi földtani monitoring eredményei” címen.

Augusztus 10–22 között volt Társulatunk, az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a MOL, valamint Tóth József kanadai professzor közös szervezésében a „Hydro, Petrogeology and Hungary” országos terepbejárás, külföldi kollégák részére.

Augusztus 21–25-én került sor a HUNGEO folytatására, a GEO '97-re, az erdélyi Csíksomlyón, a csíkszeredai kollégák rendezésében.

Szeptember 24-én volt a első Izotópgeokémiai Ankét, a MTA Geokémiai Kutatólaboratóriumában.

Szeptember 25–26-án ankétot rendeztek Szegeden: „A geokörnyezet szerepe a területfejlesztésben és településrendezésben.”

Október 30–31-én volt a VI. Geomatematikai Ankét.

November 27–28-án számos intézmény együttes szervezésében került sor a „Kőolaj és földgáz-bányászati információ '97” rendezvényre.

December 8-án újabb közös rendezvényünk volt a Magyar Talajtani Társasággal: „A szikesedés aktuális problémái” témakörben.

Ez volt az első év, amikor a tagok már felajánlhatták egyéni adójuk 1 %-át a Társulat javára. Ez az akció meglepően eredményesnek bizonyult.

1998

Ez év január elsejével Társulatunk a Geológusok Európai Föderációjának (Federation of European Geologists, EFG) teljes jogú tagjává vált. Ez lehetővé teszi majd tagjai számára az „eurogeológus” cím (és jogok) megszerzését.

Február 18-án az Általános Földtani Szakosztály a Magyar Geofizikusok Egyesületével közös kerekasztal fórumot rendezett. Ennek témája: A Pannon és Cirkum-Pannon régió legfontosabb tektonikai zónái: a mozgások jellege és időzítése.

Az Ásványtan-Geokémiai Szakosztály szervezésében március 9-én mutatták be az Nemzetközi Ásványtani Asszociáció (IMA) torontói konferenciájára tervezett magyar előadásokat.

A 150 éves Jubileumi **Közyűlést** a Magyar Állami Földtani Intézet 99 éves műemlék-épületében tartották, március 18-án.

Az ünnepi ülést a házigazda jogán a MÁFI igazgatója, Brezsnýánszky Károly nyitotta meg.

Bérczi István elnök ünnepi beszédében a Társulat túlélési és megújulási képességét emelte ki: „a Társulat 150 éve alatt 7 politikai rendszert élt túl. Ezzel szemben a londoni székhelyű Geological Society, amely 1807-ben alakult meg, azóta is egyfolytában a brit korona védelme alatt fejt ki áldásos tevékenységét. A különbség szembeötlő.”

Levélben köszöntötte a Társulatot Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke, és Magyar Bálint Művelődési és Közoktatásügyi miniszter.

Szóban üdvözölte Társulatunkat a felsőoktatás nevében Detrekői Ákos, a Budapesti Műszaki Egyetem rektora, Tardy János államtitkár, a KTM Természetvédelmi Hivatalának elnöke, és Farkas István, a Magyar Geológiai Szolgálat főigazgatója, valamint számos minisztérium és főhatóság képviselői (Földművelési Minisztérium, Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium, Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Magyar Bányászati Hivatal, a MTESZ).

A külföldi testvér-egyesületek közül személyesen köszöntötték az ünnepi Közyűlést (angol betűrendben) az osztrák, a horvát, a cseh, a lengyel, a szlovák, a szlovén és a jugoszláv Földtani Társulat képviselői. Levélben küldte jókívánságait a londoni és a német társulat. A „nagy múltúak” közül Franciaország, szomszédaink közül pedig Románia Földtani Társulata eltekintett az üdvözléstől.

A hazai társregyesületek közül a Magyar Földrajzi Társaság, a Magyar Geofizikusok Egyesülete, a Magyar Hidrológiai Társaság, a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társaság, a Magyar Természettudományi Társaság és az OMBKE köszöntötte Társulatunkat, valamint a Magyar Olajipari Múzeum és a MTESZ Évfordulók Évkönyve / Magyar Tudóslexikon szerkesztősége.

Dudich Endre, a Tudománytörténeti Szakosztály elnöke áttekintést adott a Társulat másfél évszázadának „Mérőköveiről”.

Főtűkári jelentésében Császár Géza örömmel jelentette, hogy „a ország lassú konszolidációs folyamatával összhangban a Magyarhoni Földtani Társulat életében is mutatkoznak a konszolidáció jelei”. Tájékoztatta a Közgyűlést a MTESZ-szel folyamatban levő tulajdonjogi vitáról. 1997-ben a Társulat taglétszáma 1168 fő volt (1995-ben még csak 972). Jellemezte a Társulat pénzügyi helyzetét. „A közvetlen és a MTESZ-en keresztül jövő állami támogatás szinte teljesen háttérbe szorult. A helyét alapvetően a jogi tagdíj vette át.... Nem lebecsülendő ugyanakkor a jelentősége a tagoknak egyéni tagjéknél, valamint az adó 1 %-aként megjelenő hozzájárulásainak, amely összességében meghaladja az állami támogatás mértékét. Az 1 %-ok összesített volumene tekintetében a társulat maga mögé utasított létszámában lényegesen nagyobb erő képviselő egyesületeket.” Részletesen, áttekinthető diagramok bemutatásával ismertette a Területi Szervezetek és a Szakosztályok tevékenységét, valamint a Bizottságok munkáját. Az 1997-ben létesült Oktatási és Közművelődési Szakosztályról a következőket jelenthette:

„A szakosztály tagjai az ország számos helységében tartottak alaptantervi tájékoztatást, egyetemeken tanár-továbbképzési kurzusokat.

Kialakították az alap- és középszintű képzéshez felhasználható ásvány-, kőzet- és kőületgyűjtemények prototípusait. Eddig több mint 3000 iskolát láttak el gyűjteményes anyaggal.

Kérelmükre a Művelődési és Közoktatásügyi Minisztérium társulatunkat a köz- és felsőoktatásban és pedagógiai értelemben egyaránt érintett felelős társadalmi szervezetként ismerte el és jegyezte be. Ennek következtében társulatunk a jövőben tájékoztatást kap az oktatásügyi rendezvényekről, ezáltal bizonyos mérvű beleszólási lehetőséget kap az oktatásügyi reform lépéseinek alakításába.

Több általános és középiskolában megkezdődött a geológia kísérleti oktatása. Különösen általános iskoláink tanúsítanak nagyfokú fogadókésztséget a tantárgy bevezetését illetően.

A szakosztály folyamatosan építi ki országos hálózatát, operatív területi szerveit.

Elkészült és forgalomba került a 6. (vagy 7.) osztályos Geológia tankönyv, valamint kipróbálásra került a középiskolás tankönyv kísérleti példánya. Folyamatban van a tankönyvek háttérét biztosító tanári segédkönyv összeállítása. Lektorálás alatt áll a közel 1800 oldal terjedelmű kétkötetes Geológiai Kislexikon, amely célkitűzése szerint egyszerre elégíti ki mind a szakmai, mind a felső- és közoktatási igényeket, továbbá a szakirányú ismeretterjesztést.”

Az üdvözlések és előadások jó részének szövege megjelent a Földtani Közlöny 128/1., jubileumi számában, más része pedig a következő számba került.

Ezzel a Földtani Közlöny „utolérte magát”, felszámolta hosszan elhúzódott lemaradását. (Technikai szerkesztője ebben az évben már Piros Olga és Krivánné Horváth Ágnes volt.)

A jubileum alkalmából emlékérem gyanánt ezüst ammonitával tüntették ki a Társulat több tagját.

Új hazai tiszteleti tagok: Alföldi László, Dudich Endre, Jámbor Áron, Kertész Pál, Kéri János, Kiss János, Kovács Endre, Tardy János, Zelenka Tibor. Két új kül-

földi tiszteleti tagot is választottak: Werner Janoscheket, az Osztrák Földtani Társulat főtitkárát és Ondrej Samuelt, a szlovák Földtani Társulat volt elnökét. Társulati emlékgyűrűt kapott Barabás Andor, Csicsely György, Futó János, Halmai János, Kecskeméti Tibor és Némédi Varga Zoltán. Az ünnepi közgyűlésen megjelent minden tag bronz emléklakettet kapott.

Március 19-én a Magyar Tudományos Akadémián egész napos tudományos előadóülés keretében mutatták be szakmánk különböző ágainak jelenlegi színvonalát, eredményeit és problémáit („Hol tartunk ma?”) Ezek nagy része is megjelent a Földtani Közlöny 128/1., jubileumi számában.

Március 20-án került sor a GEO '98 rendezvényre, a Magyar Földtudományi szakemberek gyors egymásutánban már harmadik találkozására, ezúttal a Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutatóintézetében.

Április 3–12-én Szabó Péter emléktúrát rendezett a Társulat („Rómától Szicíliáig: olaszországi vulkánok”) a 150 éves jubileum alkalmából.

Május 8–9-én Tatán (a Pártok, már nem A Párt házában) tartotta az Őslénytan-Rétegtani Szakosztály a Magyar Őslénytani Vándorgyűlést.

Május 28-án a Társulat rendkívüli **Közgyűlést** tartott a MÁFI-ban, amelyen megvitatták és elfogadták a Társulat módosított Alapszabályát.

Az Acta Geologica Hungarica 41. kötetének 2. és 3. számában angol nyelven megjelent a Magyarhoni Földtani Társulat százötven évének története (lásd az irodalomjegyzékben).

Szeptember 29-én bemutatták a sajtónak a Természet Világa c. folyóiratnak a Magyarhoni Földtani Társulat 150 éves jubileuma alkalmából kiadott földtani különszámát. Egyébként e folyóirat 1998. évi évfolyamának minden száma (havonta) közölt egy-egy rövid cikket Kecskeméti Tibor tollából, „A magyar geológusok cselekedetei” sorozattal.

Szeptember 30-án a Természettudományi Múzeum Ludovika-téri épületében kiállítás nyílt a Magyarhoni Földtani Társulat 150 éves történetéről.

Az 1998. évi **Vándorgyűlést** Nyíregyházán tartották, október 1–3-án. Témakörre: „Kelet-Magyarország földtani, természetvédelmi és hidrogeológiai kérdései.” Társrendezői voltak: A Magyar Geofizikusok Egyesületének Alföldi Csoportja, a Magyar Hidrológiai Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Területi Szervezete, valamint az OMBKE Alföldi Termelési és Kutatási Helyi Szervezete.

Október 30-án másodszer is megkoszorúztuk Vidéfalván (Vidina) az egykori Kubinyi-kúria falán elhelyezett, a Társulat alapításáról megemlékező emléktáblát. (A házat a Kubinyiak 1890-ben adták el az Asbóth grófi családnak, és gróf Asbóth Jánosné 1927-ben adományozta az Isteni Ige Társasága (Societas Verbi Divini) missziósrendnek. Jelenleg a rend utánpótlásképzője (novicius-háza). A megjelenteket Páter Stefan Horváth házfőnök szívélyesen fogadta.

Beszédet mondott Császár Géza, a Magyarhoni Földtani Társulat főtitkára, Peter Reichwalder, a Szlovák Földtani Társulat elnöke, és Dionýz Vass, mint a környéken dolgozó geológusok képviselője.

Az „idők jele”, hogy míg Császár Géza magyar nyelvű beszédét ezúttal is Böszörményi István tolmácsolta szlovákul, a két szlovák szónok már – angolul be-

szélt. A két Társulat kétféle nemzeti szalagos koszorúján kívül Nemezc Ernő, Társulatunk volt elnöke helyezte el az emléktáblánál a Magyar Tudományos Akadémia koszorúját. (Mindkét Kubinyi-fivér a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt.)

Úgy hozta a sors, hogy ugyanezen a napon, sőt ugyanazon órában alakult meg az új szlovák kormány, amelynek két magyar minisztere és több magyar államtitkára is van.

* * *

A jelen válogatásban nem szereplő társulati események részletesen a Földtani Közlöny „Hírek, ismertetések” és „Társulati hírek” rovataiban található.

* * *

Zárszó helyett idézet a Magyar Köztársaság elnökének, Göncz Árpádnak a jubileumi közgyűléshez intézett leveléből:

„Mára a társadalom geológia iránti igénye ismét és lényegesen más: egyebek között az energiahordozók kutatása, a talajerő, az építkezések, a vízellátás, közlekedés, településfejlesztés, hulladéklerakás, oktatás, bányászat, s nem utolsósorban a bioszféra védelme. Mindez a korábitól eltérő más irányú fejlesztés, más társadalmi környezetben. Egy társaság életében kemény próbatétel. Sikerül-e a tagság érdeklődésének megtartása, képes lesz-e a szervezet megfelelő rugalmassággal reagálni a változásokra – megannyi kérdés, megoldandó probléma. Jövőjében bízva, múltjáért köszöntöm a 150 éves Magyarhoni Földtani Társulatot. Gyökereik mélyek, tapasztalatuk óriási, nemzetközi szakmai kapcsolataik jelentősek. Az a szakmai tudás, ami felhalmozódott, az a mély hagyományú közösségi és közért végzett munka, amely mindezidáig élte a Társulatot, biztosíték a jövőre. Szívemből kívánok még sokszor 150 évet.”

* * *

A szerzők köszönetüket fejezik ki Kecskeméti Tibor és Vitális György lektoroknak, hasznos észrevételeikért és kiegészítéseikért, valamint Zimmermann Katalinnak, a Társulat ügyvezető titkárának az adatgyűjtésben és összeállításban nyújtott értékes segítségéért.

Irodalomjegyzék

A Magyarhoni Földtani Társulat Alapszabálya, 1992. – Földtani Közlöny 122/125–131.

A Magyarhoni Földtani Társulat Alapszabálya, 1996.

BALOGH KÁLMÁN 1993: Brief History of Hungarian Geology. – Annals of the History of Hungarian Geology, Special Issue 5, 95 p. Hungarian Geological Society, Hungarian Geological Survey, Budapest.

BÉRCZI ISTVÁN 1998: Elnöki megnyitó a MFT 150. éves jubileumi közgyűlésén.– Földtani Közlöny 128/1, 7–11.

BODA JENŐ, KASZAP ANDRÁS, LENGYEL ENDRE (össz.), VÉGH SÁNDORNÉ (szerk.) 1961: A Földtani Közlöny regisztere, 1901–1960.

CSÁSZÁR GÉZA 1998: Főtitkári jelentés az 1997. évről. – Földtani Közlöny 128/1, 47–62.

CSÍKY GÁBOR 1992: A Magyarhoni Földtani Társulat Almanachja, 35 old.

CSÍKY GÁBOR 1993: Chapters from the History of the Hungarian Geological Society. – Annals of the History of Hungarian Geology, Special Issue 4, 51 p. – Hungarian Geological Society Hungarian Geological Survey, Budapest.

DANK VIKTOR 1974: Elnöki megnyitó – Eröffnungsrede. – Földt. Közl. 104/2, 151–166.

DOBOS IRMA, DUDICH ENDRE, SZÉKY-FUX VILMA 1998: 150 years of the Hungarian Geological Society. Part II: 1972–1997. – Acta Geologica Hungarica 41/3, 271–282.

DOBOS IRMA, MOLNÁR JÓZSEF (össz.), MEISEL JÁNOSNÉ (szerk.). 1981: A Földtani Közlöny Regisztere, 1961–1975.

DUDICH ENDRE 1994a: A Magyar Állami Földtani Intézet 125 éve. – Természet Világa 125/9, 387–391.

DUDICH ENDRE 1994b: A Central European Survey in a Changing Society: 125 years of the Hungarian Geological Survey.–Episodes, 17/4, 111–113, Nottingham.

DUDICH ENDRE 1998a: 150 years of the Hungarian Geological Society. Part I: 1847–1971. – Acta Geologica Hungarica, 41/2, 151–170.

DUDICH ENDRE 1998b: Mérföldkövek a Magyarhoni Földtani Társulat 150 éves történetében. – Földtani Közlöny 128/1, 31–46.

DUDICH ENDRE, LOBITZER HARALD (szerk.) 1996: Advances in Austrian-Hungarian Joint Geological Research. – MÁFI Alkalmi kiadv. 189, 203 old., Budapest.

- FÖLDEVÁRY G.Z. 1988: Geology of the Carpathian Region. – World Scientific, 571 p., Singapore–New Jersey.
- Földtani Közlöny, a „Hírek, ismertetések”, „Társulati Élet” és „Szemle” rovatok, 1948-tól 1997-ig.
- Földtani Közlöny, a külön nem kiemelt elnöki megnyitók és (fő)titkári beszámolók, 1997-ig.
- FÜLÖP J., TASNÁDI KUBACSKA ANDRÁS (szerk.) 1969: Százéves a Magyar Állami Földtani Intézet. – MÁFI, 274 old., Budapest.
- HALMAI JÁNOS (szerk.) 1996: A Magyarhoni Földtani Társulat kitüntető címeinek szabályzata. 31 old.
- HÁLA JÓZSEF (szerk.) 1994: 125 éves a Magyar Állami Földtani Intézet. Tanulmányok. – MÁFI, 180 old., Budapest.
- HÁMOR GÉZA 1987: Elnöki megnyitó. – Földtani Közlöny 117, 333–336.
- HÁMOR GÉZA 1990: A földtan helyzete és a Magyarhoni Földtani Társulat feladatai. – A MTA Földtani Tudományos Bizottság Értesítő, 12–16.
- Hírlevelek, 1995–1998.
- KECSKEMÉTI TIBOR 1998a: Magyar földtudományi szakemberek világtalálkozója. HUNGEO 96. – Földtani Közlöny 127/1–2, 223–227.
- KECSKEMÉTI TIBOR 1998b: Foreign Honorary Members of the Hungarian Geological Society. – Acta Geol. Hung. 41/2, 171–177.
- KECSKEMÉTI TIBOR 1998c: A magyar geológusok cselekedetei. – Természet-tudományi Közlöny 129. évf., 1–12. szám.
- KECSKEMÉTI TIBOR, PAPP GÁBOR 1994: Földünk hazai kincsesházai. Tanulmányok a magyarországi földtudományi gyűjtemények történetéről. – Magyar Természettudományi Múzeum, Studia naturalia 4, 431 old., Budapest.
- KOCH ANTAL 1902: Geschichte der 60-jährigen Tätigkeit der Ungarischen Geologischen Gesellschaft. – Földtani Közlöny 32, 219–243.
- KRIVÁN PÁL 1968: Főtitkári beszámoló. – Földtani Közlöny 98., 468–476.
- LOBITZER, HARALD, CSÁSZÁR GÉZA (szerk.) 1994: 20 éves magyar–osztrák földtani együttműködés jubileumi kötete. I. 400 old., II. 520 old. – Geologische Bundesanstalt, Bécs.
- NEMECZ ERNŐ 1970: Újabb száz év elé. – Földtani Közlöny 100, 1–2.
- PAPP SIMON 1996: Életem. 352 old., Olajipari Múzeum, Zalaegerszeg.
- TRUNKÓ LÁSZLÓ 1969. Geologie von Ungarn. – Borntraeger, 257 p., Berlin–Stuttgart.
- VENDL ALADÁR 1958: A százéves Magyarhoni Földtani Társulat története. – Műszaki Tudománytörténeti Kiadványok, 9, 276+VIII, Budapest.
- VÉGH SÁNDORNÉ 1960: Az 50. nőnap margójára: férfi és női geológusok 1914 és 1960 között. – Földtani Közlöny 90, 255.

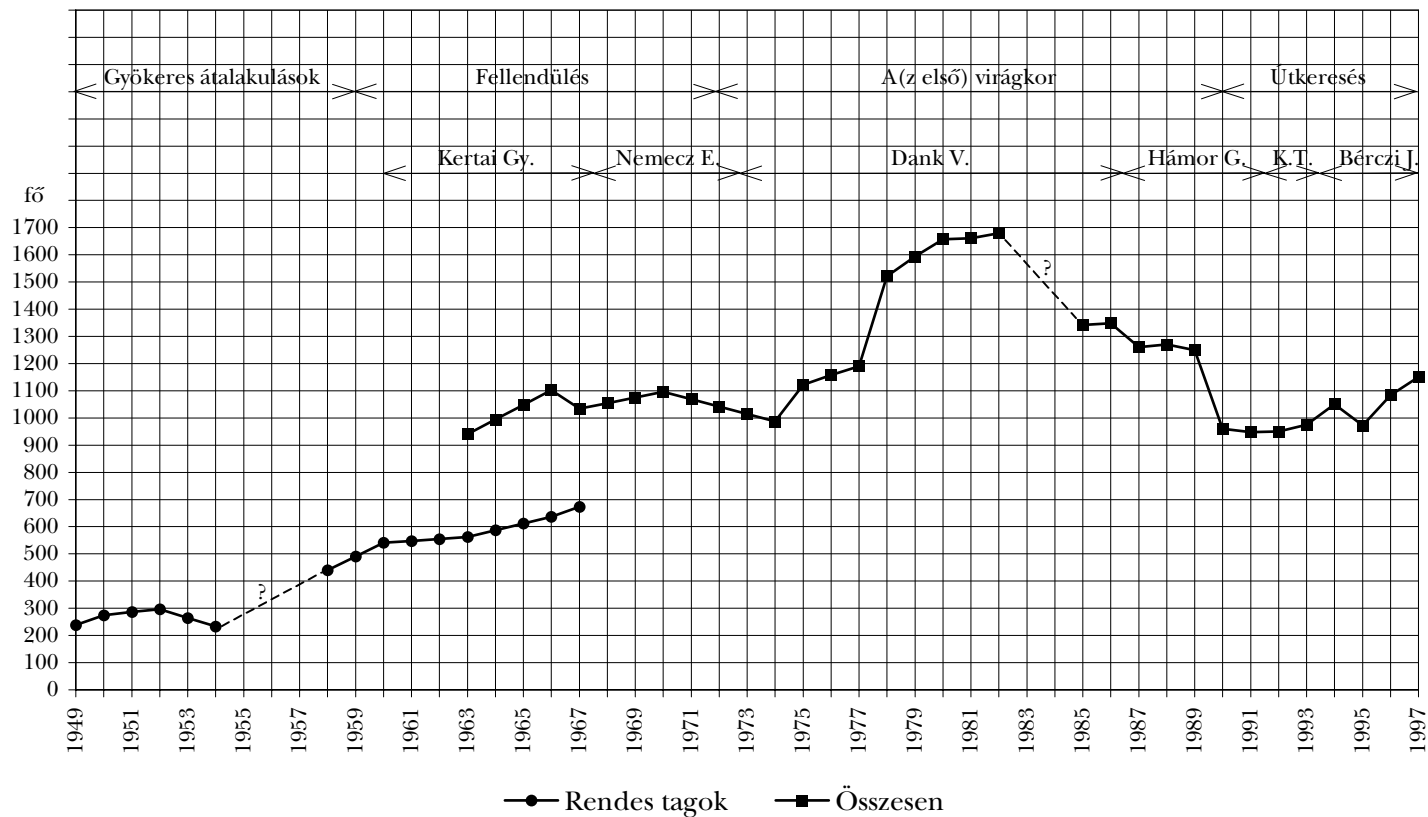
Mellékletek

**A Magyarhoni Földtani Társulat taglétszámának alakulása
(1949–1997)**

Év	Rendes tagok	Összesen
1949	239	
50	274	
51	287	
52	297	
54	233	
58	440	
60	541	
63	562	941
65		
66	636	1102
67	673	1034
70		1096
74		987
75		1122
76		1158
77		1190
78		1521
79		1594
80		1657
81		1661
82		1680
85		1342
86		1348
87		1260
88		1270
89		1250
90		960
91		948
92		950
93		975
94		1051
95		972
96		1084
97		1151

Az „Összesen”-ben összeadva szerepelnek a rendes, az ifjúsági, az ún. regisztrált, valamint a hazai és külföldi tiszteleti tagok.

A Magyarhoni Földtani Társulat taglétszámának alakulása (1949–1997)

A Magyarhoni Földtani Társulat Szakosztályai és vezetőik

Szakcsoport/Szakosztály	Elnök	Titkár
<i>Őslénytani-Rétegtani</i>		
1949–1954	Telegdi-Roth Károly	Bogsch László
1963	Bogsch László	Báldi Tamás
1966	Csepregyhyné Meznerics Ilona	
1969	Géczy Barnabás	
1972	Báldi Tamás	Galács András
1978	Kecskeméti Tibor	Nagymarosy András
1986		Vörös Attila
1991	Vörös Attila	Magyar Imre
1994	Müller Pál	Dulai Alfréd
1997 –	Hably Lilla	
<i>Ásványközettani</i>		
1952	Sztrókay Kálmán	Bidló Gábor
<i>Barlangkutató</i>		
1952	Jakucs László	Leél-Össy Sándor
<i>Geokémiai</i>		
1952	Tokody László	Soós László
<i>Kőolajföldtani</i>		
1952	Strausz László	Szabó János
<i>Kőszénföldtani</i>		
1952	Sólyom Ferenc	Dank Viktor
<i>Agyagásványtani</i>		
1960	Nemecz Ernő	Varjú Gyula
1966	Székyné Fux Vilma	
1972	Nemecz Ernő	Viczián István
1978	Varjú Gyula	
1981		Földvári Mária
1986	Nemecz Ernő	
1991	Székyné Fux Vilma	
1994	Földvári Mária	Tóth Mária
1997–		Nagyné Kiss Andrea
<i>Mérnökgeológiai-építésföldtani (később környezetföldtani)</i>		
1962	Papp Ferenc	Jantsky Béla
1966		Falu János
1969	Juhász József	
1972	Rónai András	Vitális György
1978	Juhász József	Paál Tamás
1981		Liptai Edit
1986		Cserny Tibor
1991 –	Greschik Gyula	Scharek Péter

Szakcsoport/Szakosztály	Elnök	Titkár
<i>Ásványtan-Geokémiai</i>		
1963	Sztrókey Kálmán	
1966		Kubovics Imre
1972	Kubovics Imre	Vörös István
1975		Bognár László
1978	Kiss János	Szemety Andrea
1981		Gatter István
1991 –	Viczián István	Papp Gábor
<i>Gazdaságföldtani</i>		
1966	Varjú Gyula	
1969		Molnár József
1972		Hahn György
1978	Barabás Antal	
1981	Bohn Péter	
1994	átalakulóban, majd megszűnt	
<i>Általános Földtani</i>		
1969	Szalai Tibor	Jámbor Áron
1972		Vető István
1975	Kőrössy László	Dudich Endre
1981	Dudich Endre	Mindszenty Andrea
1986	Nagy Elemér	Baksa Csaba
1991		Budai Tamás
1994	Kovács Sándor	Sztanó Orsolya
1997 –		Fodor László
<i>Matematikai földtani</i>		
1970	Csalogovits István	
1972		Dienes István
1978-tól szünetelt		
<i>Geomatematikai és számítástechnikai</i>		
1986	Bárdossy György	Geiger János
1994		M. Tóth Tivadar
1997–	Füst Antal	Somos László
<i>Tudománytörténeti</i>		
1970		Fejér Leontin
1972	Majzon László	
1975	Allodiatorisz Irma	Csíky Gábor
1986	Csíky Gábor	Bidló Gábor
1991		Hála József
1997 –	Dudich Endre	

A Magyarhoni Földtani Társulat Területi Szervezetei és vezetőik

Szervezet	Elnök	Titkár
<i>Déldunántúli</i> („Mecseki Csoport”)		
1959	Papp János	Fejér Leontin
1963	Barabás Andor	
1969		Kovács Endre
1972	Tóka Jenő	
1991	Érdi-Krausz Gábor	Konrád Gyula
<i>Közép- és Északdunántúli</i>		
1961	Nemecz Ernő	Vizy Béla
1966	Vizy Béla	Hóriszt György
1972	Szantner Ferenc	R. Szabó István
1975		Knauer József
1986	Kéri János	Kopek Annamária
1991	és Pataki Attila	
1994 –	Kneifel Ferenc	Oláh Ibolya
<i>Északmagyarországi</i>		
1961	Mónos János	Verebélyi Kálmán
1969		Zentay Tibor
1972	és Juhász András	és Sinyei István
1975	Mónos János	Majoros Lászlóné
1986	Némedi-Varga Zoltán és Juhász András	Majoros Lászlóné, Magyar Károlyné és Deák János
1991	Juhász András	Varró Tibor
1994		Kiss Péter
1997 –	Egerer Frigyes	
<i>Alföldi</i>		
1966	Koch Sándor és Dank Viktor	Mezősi József
1969	Balogh Kálmán	
1975		Zentay Tibor
1978	Somfai Attila	
1986	Zentay Tibor	Révész István
1991 –	Pap Sándor	
<i>Budapesti</i>		
1977	Végh Sándorné	Zelenka Tibor
1986	Zelenka Tibor	Breznayánszky Károly és Szabó Csaba
1991	Galács András	Csontos László
1994	Juhász Erika	Gyalog László
1997 –	Vörös Attila	Budai Tamás

A Földtani Közlöny szerkesztői 1947-től

Év	Felelős (fő)-szerkesztő	Technikai szerkesztő
1947	Vadász Elemér	Papp Ferenc
1948		Szurovy Géza
1950	Kertai György	Jakucs Lászlóné
1952	Balogh Kálmán	
1953	Balogh Kálmán majd Tokody László	
1955	Vadász Elemér	Jakucs Lászlóné már mint Végh Sándorné
1964		Meisel Jánosné
1967	Nemecz Ernő	
1972	Dank Viktor	
1983		Kaszap András
1987	Hámor Géza	
1992	Kecskeméti Tibor	Kázmér Miklós
1995	Bérczi István	Kaszap András
1998	Császár Géza	Piros Olga és Krivánné Horváth Ágnes

A Magyarhoni Földtani Társulat bizottságairól
(a Földtani Közlöny szerkesztőbizottságán kívül)

Év	Bizottság neve	Vezetője
1949	Földtani Oktatási Bizottság	Vadász Elemér
	Földtani Szótár Bizottság	Vadász Elemér
1950	Békebizottság	Telegdi-Roth Károly
1952	Szervezési és Propaganda B. Oktatási Bizottság	Kretzoi Miklós
	Műszaki és Tudományos B. Ércbányászati Bizottság	Reich Lajos
	Köszénföldtani Bizottság (Kömlón)	Földvári Aladárné (Vogl Mária)
1954	Számvizsgáló Bizottság	
1959	Jogi tagsággal foglalkozó Bizottság	
1963	Köszénföldtani Szakbizottság	Soós László
1965	Propaganda Bizottság	
1966	máj. 17 (választmányi ülés): a Földtani Közlöny szerkesztőbizottságán kívül nyolc bizottság:	
	– Nemzetközi Kapcsolatok B.	Nemecz Ernő
	– Oktatási Bizottság	Kriván Pál
	– Jogitagdíj Bizottság	Dank Viktor
	– Szabó József-emlékérem B.	Dank Viktor
	– Hantken Miksa-emlékérem B.	Géczy Barnabás
	– Ifjúsági Díj Bizottság	Székyné Fux Vilma
	– Tiszteleti tagokat jav. B.	Vadász Elemér
	– Állami díjra javasló B.	Nemecz Ernő
1969	Tudománytörténeti Bizottság (1970-től már Szakcsoport)	
1970	Ifjúsági Bizottság	Mindszenty Andrea, majd Bérczi István, Jaskó Tamás, Andó József, Földvári Mária, Dódony István, Szabóné Balog Anna
1976	A Műszaki értelmiség helyze- tével foglalkozó Bizottság	Vizy Béla
	Szénkőzettani Munkabizottság (később „és Szervesgeokémiai”)	Bella Lászlóné, majd Varga Imréné
1981	Ebben az esztendőben alakult ki az „állandó bizottságok” lényegileg ma is is érvényben levő rendszere. Ezek a következők (betűrendben)	
	– Alapszabály Bizottság	81–85 Alföldi László
	(és Ügyrendi)	86–91 Juhász András
		91– Knauer József
	– Ellenőrző Bizottság	81–91 Vitális György
		91–94 Gálos Miklós és Kassai Miklós
		94–97 Gálos Miklós
		97– Erdélyi Gáborné

Év	Bizottság neve	Vezetője
	– Etikai Bizottság	81–91 Rónai András 91–94 Némedi Varga Zoltán 94–97 Kertész Pál 97– Dudich Endre
	– Fegyelmi Bizottság	81–85 Nagy István 86–91 Morvai Gusztáv (91-től összevonva az Etikai Bizottsággal)
	– Gazdasági Bizottság	86–91 Bohn Péter (86-től Csilling Lászlóval együtt)
	– Ifjúsági Bizottság	81–91 Balogh Anna 91-ben megszűnt
	– Nemzetközi Kapcsolatok	81–85 Hámor Géza 86–91 Vándorfi Róbert 91–94 Vető István 94–97 Dudich Endre 97– Halmai János
	– Oktatási Bizottság	81–85 Géczy Barnabás 86–91 Kleb Béla 91–94 Kozák Miklós 94–97 Némedi Varga Zoltán (Kozák Miklóssal) 97-ben Szakosztállyá alakult
	– Sajtó Bizottság	81–91 Halmai János

Ezekon kívül időnként, rövidebb-hosszabb ideig működtek „ad hoc” (alkalmi) bizottságok, mint pl.

- az Ifjúsági Díj Bizottság (1981–1985, Géczy Barnabás),
- A Társulat tevékenységének felülvizsgálatát végző és korszerűsítési javaslatot készítő Bizottság (1983–1984, Vitális György),
- a Hosszú távú programmal foglalkozó Bizottság (1986–1990),
- az Első Előadói Ankét Bíráló Bizottsága (1988, Hámor Géza),
- időszakonként a Tiszteleti tagokat ajánló Bizottság, valamint
- az ún. Szeniorok tanácsa (1986–1991, Balogh Kálmán).

Az 1996. évi Alapszabály 9. § 7. pontja szerint a Társulat állandó Bizottságai:

- Fegyelmi és Etikai Bizottság
- Alapszabály és Ügyrend Bizottság
- Földtani Közlöny Szerkesztő Bizottság
- Gazdasági Bizottság
- Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága
- Oktatási Bizottság
- Választási Bizottság

Az Időszakos bizottságok (pl. emlékérem-bizottságok) ügyeit az Ügyrend szabályozza.

A Magyarhoni Földtani Társulat egyéb időszakos kiadványai és azok szerkesztői

		Szerkesztő(k)
<i>Őslénytani Viták</i>		
1963–1988	(1–35. szám)	Nincs megadva. Ténylegesen az Őslénytani-Rétegtani Szakosztály mindenkori titkára.
1991–1992	(36–38. szám)	Hably Lilla
<i>Mérnökgeológiai Szemle</i>		
1964–1965	(1. szám)	Zsilák György László
1967–1974	(2–22. szám)	Greschik Gyula
1979	(23. szám)	Greschik Gyula, Horváth Tibor
1979	(24. szám)	Greschik Gyula
1980–1988	(25–36. szám)	Greschik Gyula, Horváth Tibor
1988–1992	(37–40. szám)	Scheuer Gyula, Horváth Tibor
<i>Általános Földtani Szemle</i>		
1971–1974	(1–7. szám)	Szalai Tibor
1975–1979	(8–13. szám)	Dudich Endre
1980–1985	(14–21. szám)	Kleb Béla
1987–1995	(22–27. szám)	Kázmér Miklós
<i>Földtani Tudománytörténeti Évkönyv</i>		
1972	(1. szám)	Majzon László, Csíky Gábor
1974	(2. szám)	Allodiatoris Irma, Bogsch László, Csíky Gábor
1975–1990	(3–12. szám)	Csíky Gábor
1992	(13. szám)	Csíky Gábor, Hála József
<i>Annals of the History of Hungarian Geology (Special Issues)</i>		
1987–1994	(Nov.1–6)	Csíky Gábor (sorozatszerkesztő)

A Magyarhoni Földtani Társulat elnökei 1945-től

1945	Vitális István
1947	Papp Simon
1949	Vadász Elemér
1951	Szádeczky-Kardoss Elemér
1952	Vitális Sándor
1954	Vadász Elemér
1958	Horusitzky Ferenc, majd lemondása után Sztrókey Kálmán
1960	Kertai György
1966	Nemecz Ernő
1972	Dank Viktor
1986	Hámor Géza
1991	Kecskeméti Tibor
1994	Bérczi István (1997-ben három évre újraválasztva)

A Magyarhoni Földtani Társulat al-(társ)-elnökei 1945-től

1945	Tasnádi Kubacska András
1947	Szalai Tibor és Vadász Elemér
1949	Szádeczky-Kardoss Elemér
1950	Ács Ernő és Szádeczky-Kardoss Elemér
1951	Koch Sándor és Vitális Sándor
1952	Földvári Aladár és Kertai György
1954	Horusitzky Ferenc és Sztrókey Kálmán
1958	Kertai György, Meisel János és Sztrókey Kálmán
1960	Bogsch László és Fülöp József
1963	Balogh Kálmán és Bogsch László
1966	Dank Viktor és Géczy Barnabás
1969	Dank Viktor és Meisel János
1972	Alföldi László és Székyné Fux Vilma
1981	Alföldi László, Géczy Barnabás, Hámor Géza és Somssich Lászlóné
1986	Juhász András, Kleb Béla, Mindszenty Andrea és Vándorffy Róbert
1991	Mindszenty Andrea és Vitális György
1994	Breznányánszky Károly és Némedi Varga Zoltán
1997	Breznányánszky Károly és Somfai Attila

A Magyarhoni Földtani Társulat első (fő)-titkárai 1945-től

1945	Majzon László
1947	Sümegehy József
1949	Szurovy Géza
1950	Jugovics Lajos
1951	Kertai György
1952	Jantsky Béla
1954	Tasnádi Kubacska András („ügyvezető elnök” címmel)
1958	Lengyel Endre („ügyvezető elnök” címmel)
1960	Morvai Gusztáv
1963	Kriván Pál
1972	Hámor Géza
1981	Bérczi István
1991	Halmaj János
1997	Császár Géza

A Magyarhoni Földtani Társulat (másod)titkárai 1945-től

1945	Reich Lajos
1947	Erdélyi Fazekas János és Papp Ferenc
1952	Barabás Andor
1954	Fülöp József és Pálfalvy István
1958	Boda Jenő, Dank Viktor, Kriván Pál, Morvai Gusztáv
1960	Kriván Pál
1963	Hámor Géza
1972	Bérczi István
1981	Halmaj János
1991	Cserny Tibor
1994	Budai Tamás
1997	Maros Gyula

A Magyarhoni Földtani Társulat hazai tiszteleti tagjai 1945-től

1945	Emszt Kálmán Gaál István ifj. Lóczy Lajos id. Noszky Jenő Papp Simon Szentpétery Zsigmond	1981	Bartkó Lajos Fülöp József Grasselly Gyula Nemecz Ernő Székyné Fux Vilma
1948	Schréter Zoltán	1986	Balogh Kálmán Csíky Gábor Dank Viktor Mezősi József Strausz László Varjú Gyula
1949	Pávai Vajna Ferenc	1991	Jaskó Sándor Kőrössy László
1954	Telegdi-Roth Károly	1994	Bárdossy György Géczy Barnabás Hámor Géza Kecskeméti Tibor
1958	Vadász Elemér	1997	Juhász András Végh Sándorné Vitális György
1960	Koch Sándor Szádeczky-Kardoss Elemér	1998	Alföldi László Dudich Endre Jámbor Áron Kertész Pál Kéri János Kiss János Kovács Endre Tardy János Zelenka Tibor
1961	Bacsák György		
1963	Ballenegger Róbert		
1966	Vendel Miklós		
1969	Balló Rudolf		
1971	Horusitzky Ferenc Vitális Sándor		
1972	Földvári Aladár Jugovics Lajos Pantó Gábor Sztrókay Kálmán Tasnádi Kubacska András		
1975	Csepregyhéne Meznerics Ilona Galli László Jantsky Béla Vogl Mária		
1978	Bogsch László Lengyel Endre Rónai András Szalai Tibor		

A Magyarhoni Földtani Társulat külföldi tiszteleti tagjai 1945-től

1960	Andrusov, D. Kettner, R. Roger, J. Satszkij, N. Sz. Szoboljev, V.Szt. Vialov, O. Szt.	Csehszlovákia (Pozsony) Csehszlovákia (Prága) Franciaország Szovjetunió Szovjetunió Szovjetunió (Lvov)
1964	Clar, E. Kozlowski, R. Ksiazkiewicz, M. Kühn, O. Küpper, H. Machatschki, F. Nalivkin, D. Petković, V.K. Rosenqvist, I.Th. Tongiorgi, E.	Ausztria Lengyelország Lengyelország Ausztria Ausztria Ausztria Szovjetunió Jugoszlávia Norvégia Olaszország
1969	Jablonszky, J.	USA
1971	Bogdanov, A. A. Collignon, M. Csukrov, F. V. Gaertner, H. R. Gekker, R. F. Stefanović, P. Strunz, H. Zoubek, V.	Szovjetunió Franciaország Szovjetunió Német Szövetségi Köztársaság Szovjetunió Jugoszlávia Német Szövetségi Köztársaság Csehszlovákia (Prága)
1972	Wieseneder, H.	Ausztria
1975	Janoschek, R. Seneš, J.	Ausztria Csehszlovákia (Pozsony)
1978	Boncsev, E. Szt. Nahel, M. Smulikowsky, K. Vachtl, J. Watznauer, A. Zapfe, H.	Bulgária Csehszlovákia (Pozsony) Lengyelország Csehszlovákia Német Demokratikus Köztársaság Ausztria
1991	Gattinger, T. Ślęczka, A. Teleki, P.G.	Ausztria Lengyelország USA
1994	Cserna, Z. de Dercourt, J. Földváry, G. Z.	Mexikó Franciaország Ausztrália
1997	Trunkó, L.	Német Szövetségi Köztársaság
1998	Janoschek, W. Samuel, Ondrej	Ausztria Szlovákia

A Szabó József-emlékérem tulajdonosai 1945-től

1946	Majzon László	1972	Koch Sándor
1948	id. Noszky Jenő	1975	Székyné Fux Vilma
1950	Vendel Miklós	1978	Bárdossy György
1954	Vadász Elemér	1981	Jantsky Béla
1958	Szádeczky-Kardoss Elemér	1986	Rónai András
1961	Szörényi Erzsébet	1991	Erdélyi Mihály
1963	Pantó Gábor	1994	Balogh Kálmán
1966	Schréter Zoltán	1997	Géczy Barnabás
1969	Fülöp József		

14. melléklet

A Hantken Miksa-emlékérem tulajdonosai

1963	Géczy Barnabás	1981	Fülöp József
1966	Balogh Kálmán	1986	Müller Pál
1969	Oroszné Hajós Márta	1991	Jánossy Dénes
1972	Bartha Ferenc	1994	Hably Lilla
1975	Báldi Tamás	1997	Nagy Eszter
1978	Géczy Barnabás		

15. melléklet

A Koch Antal-emlékérem tulajdonosai

1969	Rónai András	1981	Jámbor Áron
1972	Hámor Géza	1986	Bartók Lajos
1975	Szepesházy Kálmán		Hably Lilla
1978	Kassai Miklós		Kordos László
	Nagy Elemér	1991	Raincsákné Kosáry Zsuzsa
	Nagy István	1994	Császár Géza
	Bóna József	1997	Scharek Péter

16. melléklet

A Vendl Mária-alapítványdíj és emlékérem tulajdonosai

1965	Tokody László	1986	Pantó György és Maksimović Zorán
1969	Erdélyi János	1991	Zoltai Tibor
1978	Örkényiné Bondor Livia	1994	Hetényi Magdolna
1981	Árkai Péter	1997	Földvári Mária
1984	Sztróckay Kálmán Imre		

A Pro Geologia Applicata-emlékérem tulajdonosai

1986	Alföldi László Bartkó Lajos Bíró Ernő Csíky Gábor Dank Viktor Fejér Leontin Jaskó Sándor Hegedűs Gyula Kőrössy László Posgay Károly Sólyom Ferenc Szabó Nándor Urbancsek János Varjú Gyula		Szantner Ferenc Völgyi László Zelenka Tibor
		1994	Balla Kálmán Juhász András Majoros György Makrai László Mátyás Ernő Muntyán István (posztumusz) Szalóki István
1991	Bárdossy György Cseh-Németh József Erdélyi Mihály	1997	Barabás Andor Földessy János Kovács Endre Németh Gusztáv Vitális György Zentay Tibor

A Semsey Andor Ifjúsági emlékérem tulajdonosai

1986	Korecz Andrea	1992	Fodor László
1987	Tóth Sándor	1993	Dulai Alfréd
1989	Hámor Tamás	1994	Sztanó Orsolya Tari Gábor
1991	Vakarcs Gábor Várnai Péter	1995	M. Tóth Tivadar

A Kriván Pál alapítvány-emlékérem tulajdonosa

1991	Gerner Péter
1993	Germán Judit

**A Magyarhoni Földtani Társulat centenáris emléklakettjének tulajdonosai
(1848–1948)**

Balogh Kálmán
Pantó Gábor
Papp Ferenc
Strausz László
Vitális Sándor

A Magyarhoni Földtani Társulat emlékgyűjteményének tulajdonosai

1966	Csajághy Gábor Horusitzky Ferenc Papp Ferenc Szalai Tibor Szentés Ferenc	1978	Allodiatoris Irma Meisel Jánosné Sólyom Ferenc Strausz László Vitális György
1969	Csíky Gábor Fejér Leontin Hámor Géza Mónos János Tasnádi Kubacska András Végh Sándorné	1981	Bérczi István Hajós Márta Kőrössy László Szantner Ferenc Tóka Jenő
1972	Csepregyhnyé Meznerics Ilona Juhász András Kriván Pál Nemecz Ernő Vogl Mária	1986	Géber Zsuzsa Knauer József Kovács Endre Zelenka Tibor Zentay Tibor
1973	Bartkó Lajos Bogsch László Dank Viktor Fülöp József Jantsky Béla Józsa István Lengyel Endre Majzon László Morvai Gusztáv Pantó Dezső Szádeczky-Kardoss Elemér Székyné Fux Vilma Sztrókay Kálmán Turi Istvánné Vendel Miklós Vitális Sándor	1991	Erdélyi Tibor Gerber Pál Juhász József Kaszap András Révész István
1975	Balogh Kálmán Meisel János Mezősi József Rónai András	1994	Dudich Endre Iványosi Szabó András Kassai Miklós Kopek Annamária Kozák Miklós Szabó Péter
		1997	Pap Sándor
		1998	Barabás Andor Csicsely György Futó János Halmai János Kecskeméti Tibor Némedi Varga Zoltán

A Magyarhoni Földtani Társulat Kossuth-, Állami- és Széchenyi-díjas tagjai

---

Kossuth-díj

- 1948 Vadász Elemér
Vendl Aladár
- 1949 Szádeczky-Kardoss Elemér
- 1951 Földvári Aladár
Vendel Miklós
Vitális Sándor
- 1952 Szádeczky-Kardoss Elemér
Vadász Elemér
- 1953 Facsinay László
Jantsky Béla
Kertai György
Koch Sándor
Oszlaczky Szilárd
Strausz László
Tomor János
- 1956 Schmidt Eligius Róbert
- 1957 Ballenegger Róbert
Dudich Endre
Egyed László
- 1958 Greguss Pál

Állami díj

- 1970 Kőrössy László
- 1973 Dank Viktor
- 1983 Fülöp József – Nemezc Ernő – Végh Sándorné
- 1985 Hámor Géza – Némedi Varga Zoltán – Kovács Endre –
Somssich Lászlóné Lédeczi Erzsébet – Nagy Elemér

Széchenyi-díj

- 1990 Marosi Sándor
Papp Simon (posztumusz)
- 1991 Pécsi Márton
- 1992 Kretzoi Miklós
- 1993 Székyné Fux Vilma
- 1994 Géczy Barnabás
- 1995 Balogh Kálmán
- 1997 Bárdossy György

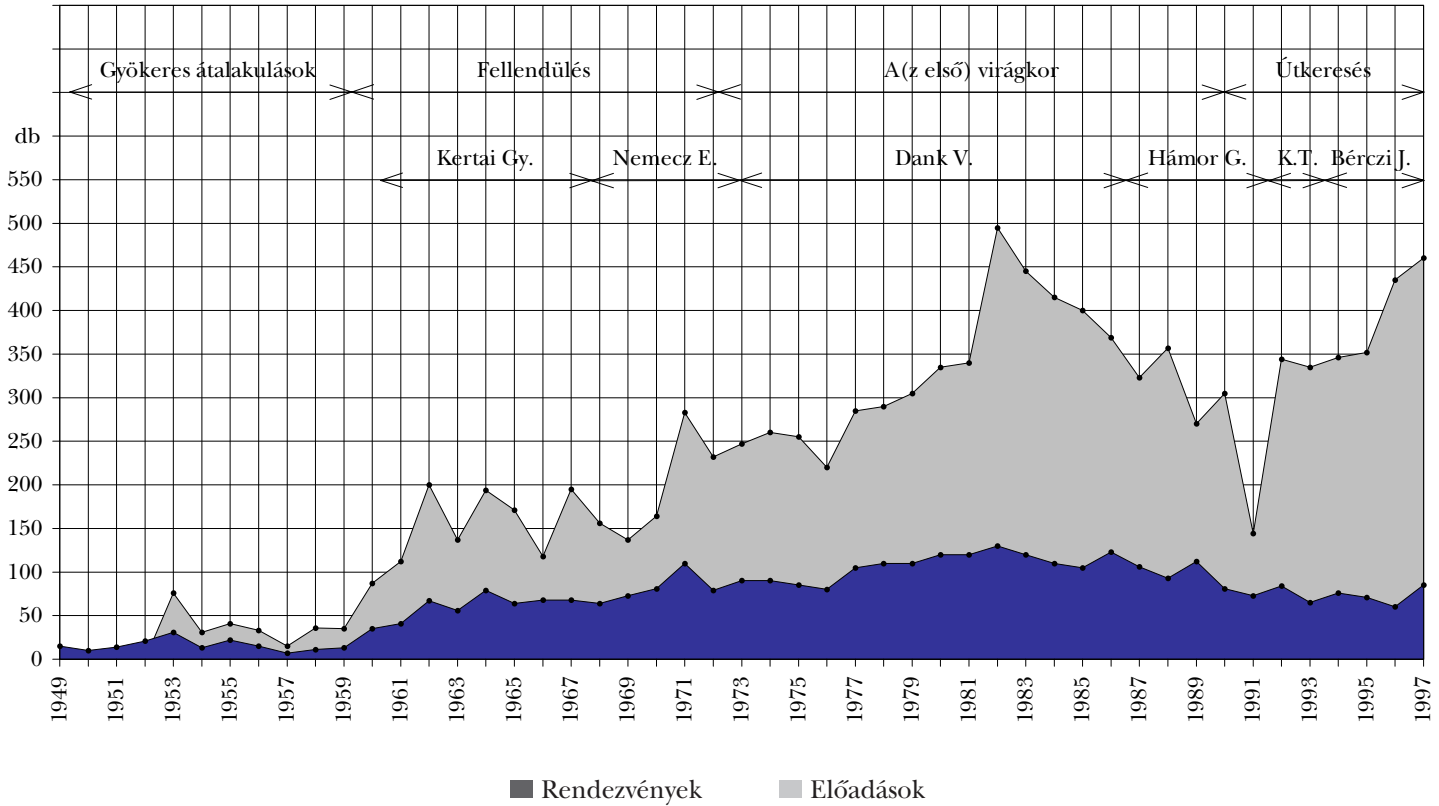
A Magyar Tudományos Akadémia geológus tagjai 1945 után

Név	Levelező tagság	Rendes tagság	Tiszt. tagság
Mauritz Béla	1913	1923	1942
Vendl Aladár	1922	1931	1945
Szentpétery Zsigmond	1929	1946	
Telegdi-Roth Károly	1931		
Vendel Miklós	1933	1943	
Prinz Gyula	1935		
Schréter Zoltán	1938		
Tokody László	1941		
Papp Simon	1945	1946	
Vadász Elemér	1948	1950	
Szádeczky-Kardoss Elemér	1949	1950	
Kertai György	1965		
Pantó Gábor	1965		
Fülöp József	1967	1976	
Vogl Mária	1973	1985	
Nemecz Ernő	1973	1979	
Grasselly Gyula	1976	1982	
Pantó György	1990	1995	
Bárdossy György	1993	1998	
Géczy Barnabás	1993	1998	
Árkai Péter	1998		

A Magyarhoni Földtani Társulat vándorgyűlései 1945 után

1949	nov. 13	Miskolc
1950	ápr. 29	Velencei hegység
1951	–	
1952	–	
1953	–	
1954	jún. 27	Veszprém
1955	júl. 1–3	Pécs
1956	júl. 6–8	Miskolc
1957	–	
1958	jún. 21–23	Szeged
1959	–	
1960	okt. 21–23	Eger–Aggtelek
1961	jún. 30–júl. 2	Zala
1962	–	
1963	máj. 17–18	Szolnok
1964	máj. 28–31	Celldömölk–Sopron
1965	jún. 19–22	Tokaj
1966	szept. 6–8	Balatonalmádi
1967	–	
1968	szept. 3–5	Szeged
1969	–	
1970	máj. 4–6	Balatonfüred–Balatonalmádi
	szept. 21–23	Rudabánya–Tokaj–Bükk hegység
1971	jún. 24–26	Debrecen–Kisköre
1972	–	
1973		Esztergom
1974	okt. 3–4	Recsk
1975	okt. 2–3	Tatabánya
1976	okt. 14–15	Kecskemét
1977		Börzsöny
1978		Dél-Tiszántúl
1979	okt. 11–12	Mecsek
1980		Öt „vándorgyűlés számba menő anket”
1981	–	
1982		Kaposvár
1983	okt. 4–5	Tatabánya
1984	okt. 9–10	Miskolc
1985	szept. 22	Ipolytarnóc
1986	–	
1987	máj. 14–15	Balatonszemes
1988	szept. 25–27	Aggtelek–Jósvafő
1989	máj. 19–20	Sopron
1990	szept. 20–22	Pécs
1991	máj. 16–18	Szeged
1992	jún. 12–14	Salgóbánya
1993	–	
1994	okt. 13–15	Sárospatak
1995	jún. 7–8	Alsóörs
1996	szept. 8–11	Kerekegyháza
1997	–	
1998	október 1–3	Nyíregyháza

A Magyarhoni Földtani Társulat rendezvényei és előadásai (közgyűlések és vándorgyűlések nélkül)

A Magyarhoni Földtani Társulat rendezvényei szervezeti egységenként (1964–1985)

	64	65	66	67	68	69	70	71*	72*	73*	74*	75*	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85
<i>Központi rendezvények</i>	18	7	9	2	5	2	2	7	1	1	3	2	1	2	3	2	4	2	3	2	3	4
<i>Szakosztályi rendezvények</i>																						
Óslénytani-Rétegtani	8	8	7	6	8	8	8	10	7	8	8	5	7	3	6	10	9	10	9	7	12	6
Ásványtani-Geokémiai	5	8	7	7	8	5	3	3	3	8	7	5	4	8	10	11	8	4	9	15	13	6
Agyagásványtani	6	6	8	8	5	4	4	4	2	5	5	7	6	13	12	12	7	9	11	6	3	6
Mérnökgeológiai	3	5	6	8	4	7	5	11	12	8	8	6	10	11	15	13	10	11	13	10	10	10
Gazdaságföldtani				9	4	6	6	6	5	3	1	3	5	5	9	9	8	6	9	6	5	7
Általános földtani						5	9	10	15	10	9	11	4	4	2	6	4	8	4	5	4	3
Matematikai földtani							4	4	0	1	5	1										
Tudománytörténeti								1	2	3	3	5	4	6	5	4	5	6	6	7	4	6
<i>Szakosztályi rendezvények összesen</i>	22	27	28	38	29	35	39	49	46	46	46	43	40	50	59	65	51	54	61	56	51	44
<i>Területi Szervezetek rendezvényei</i>																						
Mecseki Csoport	4	2	4	6	4	6	9	16	9	10	15	11	11	16	12	9	21	22	21	27	20	15
Középdunántúli	5	4	5	2	2	3	2	7	3	3	2	8	6	11	13	8	9	14	14	7	8	12
Északmagyarországi	7	8	9	7	12	11	10	13	15	15	10	11	10	16	9	11	13	10	12	10	8	11
Alföldi			1	3	3	4	2	11	7	8	12	9	9	8	11	10	14	8	14	10	14	12
Budapesti													–	1	5	8	10	13	8	6	10	8
<i>Területi Szervezetek rendezvényei összesen</i>	16	14	19	18	21	24	23	47	34	36	39	39	36	52	50	46	67	67	69	60	60	58

* Klubestekkel és kirándulásokkal együtt.

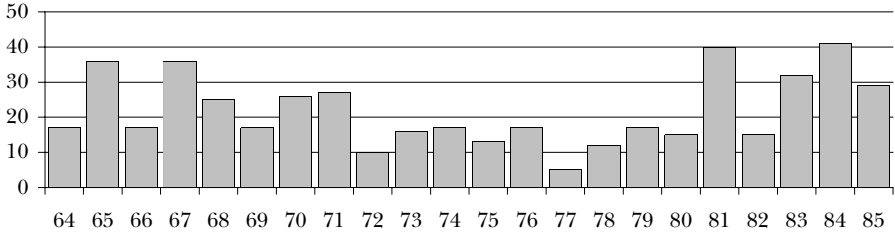
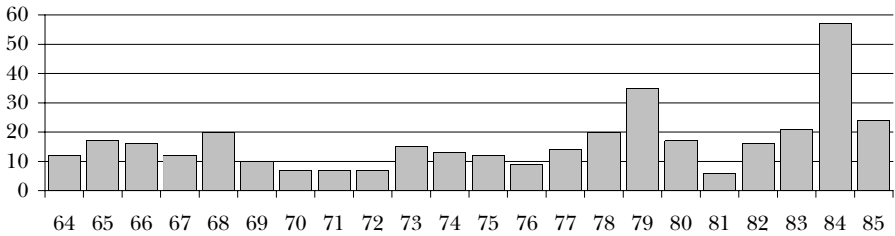
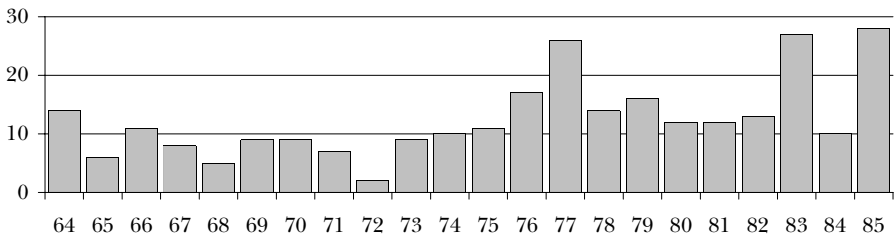
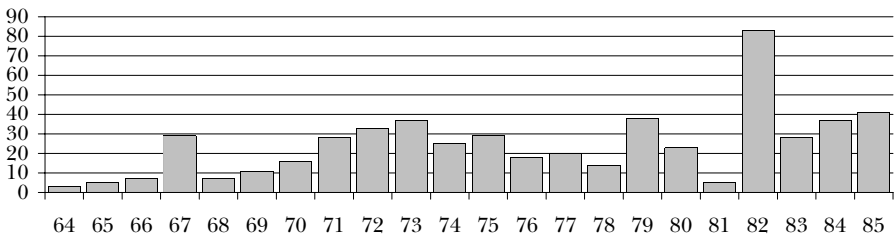

A Magyarhoni Földtani Társulat előadásai szervezeti egységenként (1964–1985)

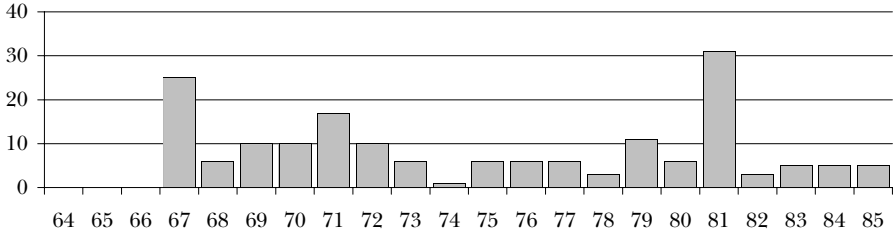
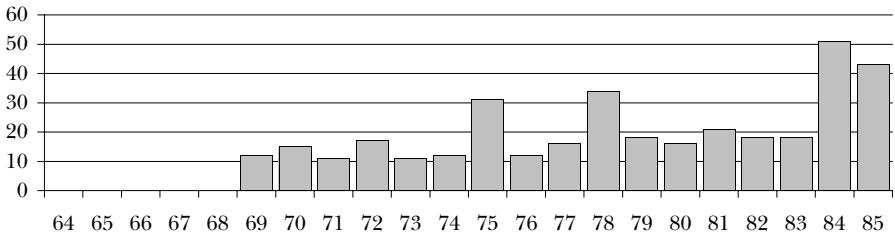
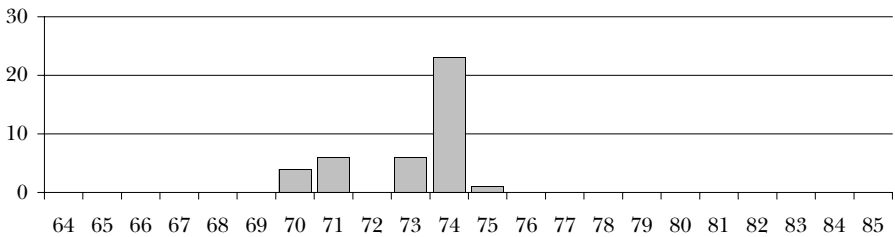
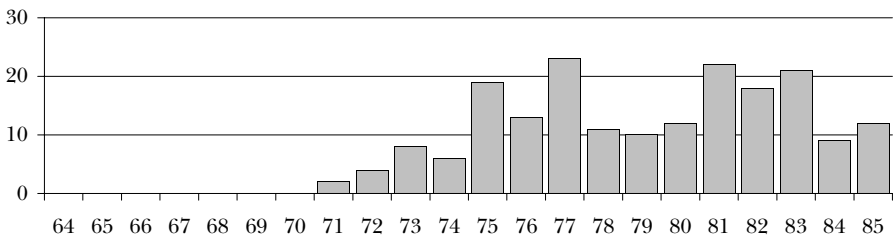
	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	
<i>Központi előadások</i>	79	50	27	27	22	11	2	22	0	13	41	1	1	5	3	25	14	–	84	45	48	15	
<i>Szakosztályi előadások</i>																							
Őslénytani-Rétegtani	17	36	17	36	25	17	26	27	10	16	17	13	17	5	12	17	15	40	15	32	41	29	
Ásványtani-Geokémiai	12	17	16	12	20	10	7	7	7	15	13	12	9	14	20	35	17	6	16	21	57	24	
Agyagásványtani	14	6	11	8	5	9	9	7	2	9	10	11	17	26	14	16	12	12	13	27	10	28	
Mérnökgeológiai	3	5	7	29	7	11	16	28	33	37	25	29	18	20	14	38	23	5	83	28	37	41	
Gazdaságföldtani				25	6	10	10	17	10	6	1	6	6	6	3	11	6	31	3	5	5	5	
Általános földtani						12	15	11	17	11	12	31	12	16	34	18	16	21	18	18	51	43	
Matematikai földtani							4	6	0	6	23	1											
Tudománytörténeti								2	4	8	6	19	13	23	11	10	12	22	18	21	9	12	
<i>Szakosztályi előadások összesen</i>	46	64	51	110	63	69	87	105	83	108	107	122	92	110	108	145	101	137	166	152	210	182	
<i>Területi Szervezetek előadásai</i>																							
Déli-dunántúli Csoport	18	21	8	14	26	14	26	43	46	37	54	41	36	66	38	26	45	57	55	85	45	40	
Középdunántúli	18	18	12	9	4	5	13	29	18	17	8	36	38	44	76	41	50	51	70	41	40	71	
Északmagyarországi	25	18	18	20	37	31	34	31	52	42	23	35	36	40	26	32	35	24	57	28	17	23	
Alföldi			2	10	4	7	2	31	52	17	30	23	17	18	26	21	27	22	44	36	32	35	
Budapesti													–	1	10	15	58	53	17	18	27	29	
<i>Területi Szervezetek előadásai összesen</i>	61	57	40	53	71	57	75	134	168	113	115	135	127	169	176	135	215	207	243	208	161	198	
<i>Előadások összesen</i>	186	171	118	190	156	137	164	261	251	234	263	258	220	284	287	305	330	344	493	405	419	395	

(Az 1980. évi Diatoma Szimpózium nélkül)

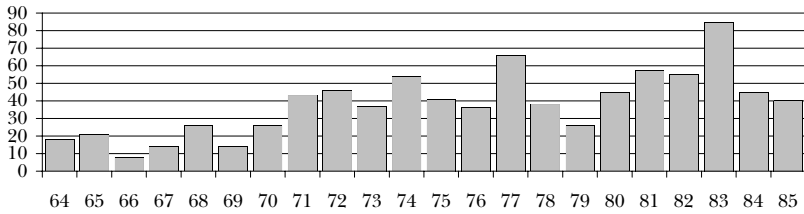
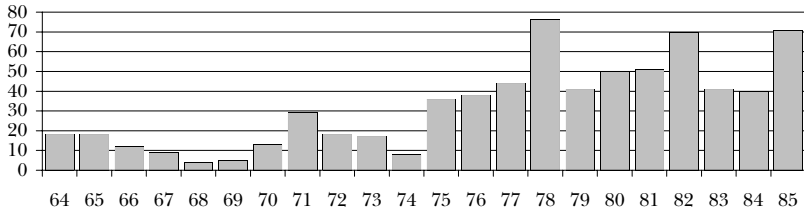
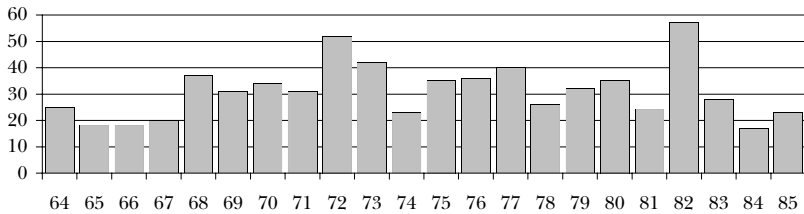
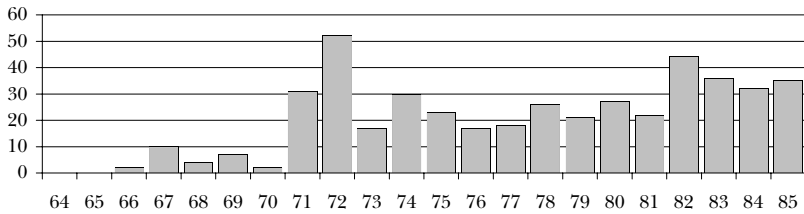
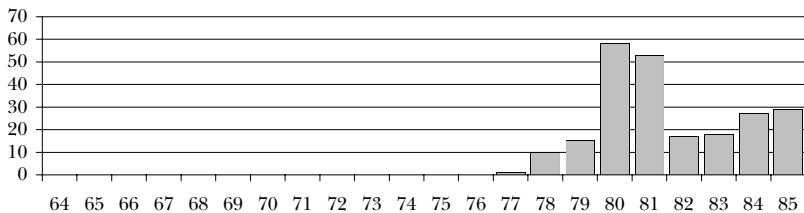
Szakosztályi előadások

*Őslénytani-Rétegtani**Ásványtani-Geokémiai**Agyagásványtani**Mérnökgeológiai-építésföldtani*

Szakosztályi előadások (folyt.)

*Gazdaságföldtani**Általános földtani**Matematikai földtani**Tudománytörténeti*

Területi szervezetek előadásai

*Déldunántúli**Középdunántúli**Északmagyarországi**Alföldi**Budapesti*

Névmutató

A

Ács Ernő 17, 101
Aleva G.J.J. 74
Alföldi László 49, 54, 61, 67, 86, 98,
101, 103, 106
Allodiatorisz Irma 57, 95, 100, 107
Andó József 98
Andreánszky Gábor 26, 72
Andrusov, D. 104
Árkai Péter 61, 105, 109
Asbóth Jánosné 87
Ascher Kálmán 16, 17, 19

B

Bacsák György 34, 103
Baksa Csaba 95
Báldi Tamás 37, 54, 58, 63, 94, 105
Balla Kálmán 80, 106
Ballenegger Róbert 27, 36, 103, 108
Balló Rudolf 45, 103
Balogh Kálmán 17, 22, 24, 27, 29, 30,
35, 36, 40, 54, 66, 77, 80, 81, 89, 96,
97, 99, 101, 103, 105, 106, 107, 108
Bandat Horst 70
Bányai János 28
Barabás Andor 19, 22, 84, 87, 96, 102,
106, 107
Barabás Antal 95

Bárdossy György 37, 56, 57, 65, 70, 74,
76, 80, 83, 95, 103, 105, 106, 108,
109
Bartha Ferenc 49, 50, 105
Bartkó Lajos 61, 67, 103, 105, 106, 107
Bella Lászlóné 98
Benkő Ferenc 65
Bényi László 26
Beöreöndy István 26
Bérczi István 47, 49, 54, 61, 63, 64, 66,
68, 70, 71, 79, 80, 84, 85, 89, 93, 97,
98, 101, 102, 107, 111
Bérczi Szaniszló 58
Bidló Gábor 23, 94, 95
Bíró Ernő 67, 84, 106
Böckh Hugó 70
Böckh János 66
Boda Jenő 29, 34, 89, 102
Bogdanov, A. A. 104
Bognár László 70, 95
Bogsch László 16, 17, 21, 22, 24, 29,
32, 36, 39, 44, 57, 94, 100, 101, 103,
107
Bohn Péter 95, 99
Bóna József 57, 105
Boncsev, E. Szt. 104
Böszörményi István 79, 87
Brezsnyánszky Károly 79, 84, 85, 96,
101
Budai Tamás 79, 84, 95, 96, 102

C

A. Cailleux 35
Clar, E. 104
Collignon, M. 104
Csajághy Gábor 40, 107
Csalogovits István 46, 95
Császár Géza 80, 84, 86, 87, 89, 90, 97,
102, 105
Cseh-Németh József 76, 106
Cserna Zoltán de 80, 104
Cserny Tibor 75, 94, 102
Csicsely György 87, 107
Csíky Gábor 44, 45, 66, 67, 77, 78, 89,
95, 100, 103, 106, 107
Csilling László 99
Csontos László 96
Csukrov, F. V. 104

D

Dank Viktor 23, 29, 40, 41, 45, 49, 50,
51, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63,
64, 65, 66, 67, 69, 77, 89, 93, 94, 96,
97, 98, 101, 102, 103, 106, 107, 108,
111
Deák János 96
Dercourt, J. 80, 104
Detrekői Ákos 85
Dévényi Magda 23
Dienes István 95
Dobos Irma 10, 51, 60, 89
Dódony István 98
Dudich Endre 10, 79, 80, 86, 89, 95,
99, 100, 103, 107
id. Dudich Endre 27, 72, 108
Dulai Alfréd 78, 94, 106
Dunkl István 64

E

Egerer Frigyes 96
Egyed László 24, 27, 108
Emszt Kálmán 11, 103
Erdélyi Fazekas János 12, 102
Erdélyi Gáborné 98
Erdélyi János 45, 105
Erdélyi Mihály 58, 71, 76, 105, 106
Erdélyi Tibor 76, 107
P. Eskola 31
Érdi-Krausz Gábor 96

F

Facsinay László 24, 108
Falu János 94
Farkas István 79, 85
Farkas Zsolt 64
Fejér Leontin 31, 45, 47, 67, 95, 96,
106, 107
Ferencz Károly 19, 30
Fodor László 77, 95, 106
Földessy János 78, 84, 106
Földvári Aladár 18, 22, 24, 25, 49, 53,
101, 103, 108
Földvári Aladárné 22, 98
Földvári Mária 84, 94, 98, 105
Földváry G. Z. 70, 80, 90, 104
Forbáth Lászlóné 62
Főzy István 64
Fülöp József 22, 26, 28, 30, 31, 32, 33,
40, 44, 45, 58, 61, 62, 63, 64, 72, 73,
90, 101, 102, 103, 105, 107, 108, 109
Füst Antal 95
Futó János 87, 107

G

Gaál Gábor 77
Gaál István 11, 103
Gaertner, H. R. 104
Galács András 57, 94, 96
Gálfi János 71
Galli László 54, 56, 103
Gálos Miklós 98
Gatter István 95
Gattinger, T. 75, 104
Géber Zsuzsa 62, 66, 67, 107
Géczy Barnabás 36, 40, 50, 57, 61, 63,
80, 82, 84, 94, 98, 99, 101, 103, 105,
108, 109
Gedeon Tihamér 23
Geiger János 95
Gekker, R. F. 104
Gerber Pál 76, 107
Germán Judit 78, 106
Gerner Péter 76, 106
Göncz Árpád 85, 88
Gráf Andrásné 23
Grasselly Gyula 50, 61, 62, 103, 109
Greguss Pál 28, 108
Greschik Gyula 94, 100
Gyalog László 96
Gyurkó László 78

H

Hably Lilla 66, 80, 94, 100, 105
Hahn György 95
Hajós Márta 45, 59, 61, 107
Hála József 82, 90, 95, 100
Halmai János 61, 66, 75, 77, 78, 79, 82,
84, 87, 90, 99, 102, 107

Hámor Géza 36, 40, 45, 46, 49, 51, 54,
55, 56, 57, 58, 60, 61, 65, 66, 68, 71,
73, 77, 80, 90, 93, 97, 99, 101, 102,
103, 105, 107, 108, 111

Hámor Tamás 71, 106
Hantken Miksa 27, 35, 36, 40, 41, 45,
49, 54, 57, 61, 66, 76, 80, 84
Hegedűs Gyula 17, 19, 67, 106
Hegyiné Pakó Júlia 56, 63
Hetényi Magdolna 80, 105
Hofmann Károly 27
Hóriszt György 96
Horusitzky Ferenc 23, 24, 26, 27, 29,
30, 40, 48, 101, 103, 107
Horváth Stefan 87
Horváth Tibor 100

I

Iványosi Szabó András 80, 107
Izsák Anna 64

J

Jablonszky Jenő 45, 104
Jakucs László 23, 94
Jakucs Lászlóné 18, 22, 97
Jámbor Áron 44, 61, 86, 95, 103, 105
Jámbor Miklós 17
Janoschek, R. 54, 104
Janoschek, W. 87, 104
Jánossy Dénes 76, 105
Jantsky Béla 17, 18, 21, 22, 24, 25, 34,
41, 54, 61, 94, 102, 103, 105, 107,
108
Jaskó Sándor 67, 75, 80, 103, 106
Jaskó Tamás 98

Józsa István 107
Józsa Sándor 64
Jugovics Lajos 16, 17, 49, 70, 102, 103
Juhász András 49, 66, 80, 84, 96, 98,
101, 103, 106, 107
Juhász Árpád 63
Juhász Erika 96
Juhász József 70, 76, 94, 107

K

Kadić Ottokár 83
Kassai Miklós 57, 80, 98, 105, 107
Kaszap András 34, 63, 76, 81, 89, 97,
107
Kázmér Miklós 77, 82, 97, 100
Kecskeméti Tibor 75, 76, 78, 79, 80,
81, 82, 87, 88, 90, 93, 94, 97, 101,
103, 107, 111
Kéri János 86, 96, 103
Kertai György 17, 19, 21, 22, 24, 27, 29,
32, 33, 36, 38, 39, 40, 43, 45, 59, 63,
70, 93, 97, 101, 102, 108, 109, 111
Kertész Pál 86, 99, 103
Kessler Hubert 23
Kettner, R. 104
Kiss János 17, 23, 38, 50, 86, 95, 103
Kiss Péter 96
Kleb Béla 50, 66, 99, 100, 101
Knauer József 66, 96, 98, 107
Kneifel Ferenc 96
Koch Antal 28, 39, 43, 44, 45, 49, 53,
54, 57, 61, 66, 76, 80, 84, 90, 105
Koch Sándor 19, 24, 26, 41, 43, 49, 65,
83, 96, 101, 103, 105, 108
Kókay József 23, 44
Komlóssy György 77

Konrád Gyula 96
Kopek Annamária 80, 96, 107
Kordos László 63, 66, 105
Korecz Andrea 67, 106
Korim Kálmán 84
Kőrössy László 23, 46, 50, 61, 67, 75,
95, 103, 106, 107, 108
Kovács Endre 66, 84, 86, 96, 103, 106,
107, 108
Kovács Sándor 95
Kozák Miklós 80, 84, 99, 107
Kozłowski, R. 104
Krenner József 71
Kretzoi Miklós 17, 22, 77, 98, 108
Kriván Pál 29, 32, 36, 38, 39, 40, 42, 43,
44, 45, 46, 49, 68, 76, 78, 90, 98,
102, 106, 107
Krivánné Horváth Ágnes 86, 97
Ksiazkiewicz, M. 104
Kubovics Imre 95
Kühn, O. 104
Küpper, H. 104

L

Láng Sándor 23
Lédeczi Erzsébet 108
Leél-Össy Sándor 23, 94
Lengyel Endre 19, 29, 34, 57, 89, 102,
103, 107
Lengyel Sándor 29
Ligeti Lajos 16
Liptai Edit 94
Lobitzer, Harald 89, 90
ifj. Lóczy Lajos 11, 103
id. Lóczy Lajos 16, 47, 54

M

M. Tóth Tivadar 81, 95, 106
Machatschki, F. 104
Magyar Imre 94
Magyar Károlyné 96
Majoros György 80, 106
Majoros Lászlóné 96
Majzon László 11, 95, 100, 102, 105,
107
Makrai László 80, 106
Maksimovic´ Zoran 66, 105
Maros Gyula 84, 102
Marosi Sándor 73, 108
Márton Gyula 84
Mátyás Ernő 80, 106
Mauritz Béla 24, 72, 109
Meisel János 18, 19, 29, 45, 54, 101,
107
Meisel Jánosné 16, 38, 57, 60, 89, 97,
107
Meznerics Ilona 49, 54, 94, 103, 107
Mezősi József 41, 54, 65, 66, 96, 103,
107
Mindszenty Andrea 46, 66, 75, 95, 98,
101
Molnár József 60, 89, 95
Molnár Sándor 64
Mónos János 34, 45, 96, 107
Monostori Miklós 57
Morvai Gusztáv 29, 32, 35, 99, 102, 107
Müller Pál 66, 94, 105
Muntyán István 80, 106

N

Nagy Béla 36

Nagy Elemér 57, 95, 105, 108
Nagy Eszter 84, 105
Nagy István 57, 99, 105
Nagymarosy András 94
Nagyné Kiss Andrea 94
Nahel, M. 104
Nalivkin, D. 104
Nemecz Ernő 23, 32, 34, 40, 41, 42, 43,
44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 61, 62, 88,
90, 93, 94, 96, 97, 98, 101, 103, 107,
108, 109, 111
Némedi Varga Zoltán 79, 87, 99, 101,
107, 108
Némedi-Varga Zoltán 96
Németh Gusztáv 84, 106
id. Noszky Jenő 11, 13, 59, 103, 105

O

Oláh Ibolya 96
Oroszné Hajós Márta 105
Orsovai Imre 49
Oszlaczky Szilárd 24, 108
Ottlik Péter 84
Örkényiné Bondor Livia 57, 105

P

Paál Tamás 94
Padányi Tibor 63
Pálfalvy István 19, 26, 102
Pálfi József 84
Pantó Dezső 107
Pantó Gábor 17, 27, 29, 30, 36, 48, 49,
103, 105, 106, 109
Pantó György 66, 105, 109

Pap Sándor 84, 96, 107
Papp Ferenc 12, 17, 34, 40, 42, 94, 97,
102, 106, 107
Papp Gábor 81, 90, 95
Papp János 31, 96
Papp Károly 71, 72
Papp Simon 11, 12, 13, 24, 47, 70, 72,
83, 90, 101, 103, 108, 109
Pataki Attila 96
Pataki Nóra 64
Pávai Vajna Ferenc 16, 59, 67, 103
Pécsi Márton 73, 108
Karl Peters 34
Petković, V.K. 104
Piros Olga 86, 97
Piukovics Sándor 19
Posgay Károly 67, 106
Princz Gyula 16, 61, 109
Püspöki Zoltán 84

R

R. Szabó István 96
Radó Denise 23
Raileanu G. 35
Raincsákné Kosáry Zsuzsa 76, 105
Rakonczay Zoltán 64
Reich Lajos 11, 22, 98, 102
Reichwalder Peter 87
Renner János 27
Révész István 76, 96, 107
Roch E. 35
Roger, J. 104
Rónai András 45, 54, 55, 57, 65, 66, 94,
99, 103, 105, 107
Felix Ronner 51
Rosenqvist, I.Th. 104

S

Samuel Ondrej 79, 87, 104
Sándor Gáspár 17
Satszkij, N. Sz. 104
Schafarzik Ferenc 53
Scharek Péter 84, 94, 105
Scheffer Viktor 27
Scheuer Gyula 100
Schlemmer Katalin 64
Schmidt Eligius Róbert 108
Schmidt Eligius Róbert 27
Schneiderhöhn 31
Scholtz Tivadar 23
Schréter Zoltán 13, 27, 40, 72, 103,
105, 109
Schwáb Mária 23
Scserbina 31
Semsey Andor 67, 69, 71, 76, 77, 78,
80, 81, 106
Seneš, J. 54, 104
Sinyei István 96
Ślaczka, A. 76, 104
Smulikowsky, K. 104
Sólyom Ferenc 23, 57, 67, 94, 106, 107
Somfai Attila 84, 96, 101
Somos László 95
Somssich Lászlóné 61, 101, 108
Soós László 23, 36, 94, 98
Stefanović, P. 104
Stegena Lajos 48
Strausz László 17, 23, 24, 57, 66, 94,
103, 106, 107, 108
Strunz, H. 104
Sümeghy József 12, 16, 102
Szabó Csaba 96
Szabó János 23, 94

Szabó József 12, 13, 17, 25, 29, 34, 36,
40, 41, 42, 44, 49, 53, 54, 57, 61, 66,
76, 80, 81, 84, 98, 105

Szabó Nándor 67, 106

Szabó Péter 80, 87, 107

Szabóné Balog Anna 66, 98

Szabóné Kilényi É. 50

Szádeczky Elemér 20

Szádeczky-Kardoss Elemér 15, 16, 17,
19, 20, 21, 23, 26, 27, 29, 30, 31, 32,
40, 44, 45, 50, 54, 63, 68, 71, 101,
103, 105, 107, 108, 109

Szalai Tibor 12, 15, 40, 44, 57, 95, 100,
101, 103, 107

Szalóki István 80, 106

Szantner Ferenc 61, 76, 96, 106, 107

Szatmári P. 50

Székyné Fux Vilma 10, 23, 49, 54, 61,
78, 89, 94, 98, 101, 103, 105, 107,
108

Széles M. 50

Szemenyenko V. 35

Szemety Andrea 95

Szénás Gy. 50

Szenes János 54

Szentes Ferenc 30, 40, 107

Szentpétery Zsigmond 11, 72, 103, 109

Szepesházy Kálmán 54, 105

Szaboljev 31, 104

Szörényi Erzsébet 34, 105

Sztanó Orsolya 80, 95, 106

Sztrókay Kálmán 23, 26, 29, 32, 36, 43,
49, 50, 63, 64, 78, 94, 95, 101, 103,
105, 107

Szurovy Géza 13, 15, 17, 97, 102

T

Tardy János 85, 86, 103

Tari Gábor 80, 106

Tasnádi Kubacska András 11, 26, 33,
34, 38, 45, 49, 54, 90, 101, 102, 103,
107

Haroun Tazieff 35

Telegdi-Roth Károly 16, 18, 22, 23, 24,
25, 62, 67, 72, 94, 98, 103, 109

Teleki Paul G. 75, 76, 77, 104

Tóka Jenő 61, 96, 107

Tokody László 23, 24, 40, 72, 94, 97,
105, 109

Tomor János 24, 108

Tongiorgi, E. 104

Tóth Dezső 72

Tóth József 84

Tóth K. 50

Tóth Mária 94

Tóth Sándor 69, 106

Trunkó László 46, 84, 90, 104

Turi Istvánné 107

U

Urbancsek János 67, 106

V

Vachtl, J. 104

Vadász Elemér 9, 11, 12, 13, 15, 16, 17,
18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29,
30, 34, 38, 42, 43, 47, 56, 64, 97, 98,
101, 103, 105, 108, 109

Vakarcs Gábor 76, 106

Vándorfi Róbert 66, 99, 101

Varga Imréné 98
Varjú Gyula 32, 41, 66, 67, 94, 95, 103,
106
Várnai Péter 76, 106
Varró Tibor 96
Vásárhelyi Győző 61
Dionýz Vass 87
Végh Sándorné 33, 34, 38, 45, 62, 84,
89, 90, 96, 97, 103, 107, 108
Vendel Miklós 17, 18, 83, 103, 105,
107, 108, 109
Vendl Aladár 9, 13, 19, 23, 30, 38, 39,
47, 67, 78, 83, 90, 108, 109
Vendl Mária 23, 38, 40, 45, 57, 61, 63,
64, 66, 76, 80, 84, 105
Venkovits István 23
Verebélyi Kálmán 34, 96
Vető István 95, 99
Vialov, O. Szt. 104
Viczián István 94, 95
Vincze Péter 80
Visovszki József 17
Vitaliano Ch. 37
Vitális György 23, 28, 42, 56, 57, 62, 63,
75, 84, 88, 94, 98, 99, 101, 103, 106,
107
Vitális István 11, 12, 61, 101
Vitális Sándor 17, 18, 19, 22, 23, 24, 34,
48, 55, 101, 103, 106, 107, 108

Vizy Béla 34, 56, 96, 98
Vogl Mária 49, 54, 98, 103, 107, 109
Völgyi László 76, 106
Vona József 26
Vörös Attila 94, 96
Vörös István 95

W

Watznauer, A. 104
Wein György 23
Weiszbürg Tamás 82
Wieseneder, H. 104

Z

Zapfe, H. 104
Zelenka Tibor 66, 76, 86, 96, 103, 106,
107
Zemann J. 31
Zentay Tibor 66, 84, 96, 106, 107
Zimmermann Katalin 67, 88
Zoltai Tibor 76, 105
Zoubek, V. 104
Zsigmondy Vilmos 51, 72
Zsilák György László 100